

**HÁTTÉRTANULMÁNY A ZÖLD BERUHÁZÁSI RENDSZER
KLÍMABARÁT OTTHON ENERGIAHATÉKONYSÁGI ALPROGRAM
NORMATÍV TÁMOGATÁSI RENDSZERKÉNT VALÓ KIÍRÁSÁNAK
LEHETŐSÉGÉRŐL, MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁRÓL**

Energia Klub

2010. július, Budapest

Megbízó: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

A kutatást vezette:

Ámon Ada

A kutatásban közreműködtek:

Király Zsuzsanna

Ámon Ada

Nagy Andrea

Fellegi Dénes

További közreműködők:

Vas Edina

Lukács Réka

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az utóbbi hónapokban egyre több szó esik a lakóingatlanok energetikai korszerűsítéséről. A gázártámogatás várható megszüntetése egyértelmű igényt generált a társadalom részéről is, a politikusok és döntés-előkészítők is felismerték, hogy a hosszú távú, fenntartható megoldás az energiahatékonyság fejlesztésében, a racionális energiafelhasználás nagyarányú térnyerésében rejlik. Könnyen belátható, hogy amennyiben a korszerűsítési intézkedésekbe bevont ingatlanok számát az eddigi hasonló programokhoz képest nagyságrendileg növelni akarjuk, a mostani pályázati típusú rendszer nem tartható. Eddig a háztartások 1-2 ezreléke vett részt ilyen programokban évente. És lássuk be az évi 1-2% korszerűsítése is elég komoly időtávban teszi lehetővé a lakóingatlanokban történő pazarlás megfogását.

Tanulmányunk a Zöld Beruházási Rendszer **Klímaparát Otthon Energhatékonsági Alprogram** (gyakorlatilag a korábbi Nemzeti Energiatakarékossági Program utódja) normatív támogatási rendszerként való kiírásának lehetőségét, megvalósíthatóságát elemzi.

Az általunk felvázolt normatív rendszerben a lakosság könnyen és átlátható módon jut az ideális és komplex energetikai korszerűsítések ösztönzését szolgáló utólagos és vissza nem térítendő állami támogatáshoz. Ennek a rendszernek a kidolgozásához adunk e tanulmány keretében egy átfogó logikai keretrendszert. Egy ilyen lakossági energiahatékonysági program célja a hazai *lakóingatlanok* által kibocsátott CO₂ mennyiségének **számottevő, költséghatékony** és **mérhető** csökkentése.

Először a fogalmi definíciókat (normatív rendszer illetve lakóingatlan) és a már említett hármas tartalmi elvárásainkat fogalmaztuk meg: számottevőség, költséghatékonyság és mérhetőség.

Egy állami támogatási rendszer esetében a **normatív** jelző annyit jelent, hogy egy jól meghatározott kritériumrendszernek való megfelelés esetén a pályázó automatikusan jogosult az adott támogatásra, kedvezményre. A hazai energetika területén említhető, a fenti definíciónak is megfelelő, nagy népszerűségnek örvendő és meglehetősen komoly pénzforgalmat bonyolító normatív rendszer: köznapin néven a gázártámogatás.

A program szempontjából támogatható bármely Magyarországon található, legalább 50%-ban **lakóingatlan** funkcióban hasznosított bármely épület, épületrész energetikai korszerűsítése függetlenül attól, hogy ki vagy mi a tulajdonosa.

A fenti hármas elvárást a program minden szintjére értelmeztük. A **számottevőség** 3 szinten érvényesülhet: a program, az egyes beruházások és a támogatás aránya szempontjából. Arra is rávilágítunk például, hogy hiába számottevő arányában egy program, ha az információ nem jut el a célcsoporthoz, vagy nem kiszámítható, átlátható, továbbá hitelessége alacsony a társadalom és az érintettek számára. A progresszív – tehát a bizonyos kritériumok mentén emelkedő arányú - támogatás a komplex felújítások irányába hat és így a számottevő CO₂-csökkenést segíti elő.

Az előbbi feltételezhetően a támogatás **költséghatékonyságát** is növeli. Hiszen a hatékonyság nemcsak az energiafelhasználás szempontjából fontos, de a közpénzek elköltésének is fontos kritériuma. E kritériumnak is több szinten, a program egészére kell érvényesülnie: 1) a tranzakciós költségek minimalizálása (adminisztráció, monitoring, ellenőrzés stb.) valamint 2) az egységnyi támogatásra eső CO₂ csökkentés (tCO₂/HUF) maximalizálása.

A fenti kritériumoknak való megfelelés azonban csak akkor igazolható, ha a rendszer eredményei **mérhetőek**. Számszerűsíteni kell tehát az egyes beruházásokkal elért kibocsátás-csökkenést. Ugyancsak fontos egy monitoring rendszer felállítása, amely a beruházások után mért fogyasztási adatok alapján tud megalapozott értékekkel szolgálni, és a program további fejlesztéséhez, csiszolásához is hasznos lehet.

A programmal kapcsolatos elvárások tisztázása és definiálása után számos dilemmába ütköztünk. Ezek megoldása a döntéshozókra vár, mindazonáltal hasznosnak tartjuk, ha ezek egy csokorba szedve és logikus egymásutánjukban olvashatók. Az első feloldandó dilemma a **támogatás forrása**. Amennyiben az állam kiérlelt és társadalmilag is elfogadható stratégiával rendelkezik a ZBR forrásait megalapozó bevételeket illetően, a program kiszámíthatósága nagyságrendekkel megnő. Ez az egyik legvaskosabb pillére ennek a támogatási rendszernek. Hasonló fontosságú az **érdekelt üzleti szféra** – alapanyag- és készülékgyártók, forgalmazók, kivitelezők, pénzüzetek stb. - bevonása a programba, már a kialakítás fázisában. Aktív szerepvállalásuk nélkül a program nagyságrendileg fog elmaradni a szükséges, nem beszélve az ideális mértéktől. Komoly elemzést igényel továbbá az ideális **intézményrendszer** kialakítása. Centralizált vagy decentralizált infrastruktúra lenne alkalmasabb arra, hogy az ideális és a kritériumoknak megfelelő szinten működjön a rendszer? Mindkét választás mellett és ellen is szólnak érvek. Az utolsó általános érvényű, a program egészét meghatározó terület a **kommunikációval** kapcsolatos dilemmák eldöntése. Itt is kérdéses a centralizáció foka. A legfontosabb azonban arra válaszolni, hogy célcsoporthoz való eljutás mely esetben a leghatékonyabb, és az érthetőséget, bizalmat mi segíti a legjobban.

A fenti 4 alapvető dilemmán túl további kérdéseket foglalmaztunk meg, amelyek kisebb vagy komolyabb elemzést, tanulmányozást majd egyértelmű döntést igényelnek. Ezek végiggondolása mentén alakulhat a végleges program működtethetővé. A dilemmák egy csoportja a **program bonyolításával** kapcsolatos. Idetartozik az egy ingatlan korszerűsítésével kapcsolatban kiutalható **támogatás maximális összege**, avagy hogy hogyan viszonyul majd az állam az **újépítésű ingatlanok** támogatásához, milyen **mérőszámok** alapján dönthető el a támogatás mértéke. Külön fejezetet szenteltünk a **tanúsítással** kapcsolatos felvetődött fél tucat kérdésnek. Itt szerepelnek azok a problémák, hogy pl. hány tanúsítás kell egy támogatás folyamatában, és milyen arányban vagy összegben támogatható a tanúsítás költsége. Számos egyéb probléma és kérdés is felvethető természetesen, mi azonban igyekeztünk a legfontosabb területekre, a rendszert alapjaiban vagy markánsan meghatározó kérdésekre fókuszálni.

Végül **javaslatot** tettünk egy **ideális támogatási folyamatra**, mely a tanulmányban leírt kritériumoknak megfelel, de az összes felmerülő dilemmát, problémát definíciószerűen nem oldhatja meg. Azokat még mind kezelni kell, hogy a rendszer minél hamarabb működő képes legyen. A javaslat szerint egy támogatási kérelem folyamata – az igény benyújtásától a kifizetésig – 11 lépésből áll. A beruházó könnyen áttekinthető és felhasználó-, illetve állampolgárbarát módon gyors ügyintézési határidők mentén, a beruházás után akár két hónapon belül is hozzájuthat a korszerűsítéshez megítélhető támogatási összeghez.

A *Javaslatok* című fejezet második részében a szükséges és kívánatos **jogszabályi változásokra** is javaslatot teszünk, ahogy a program alakításához szükséges **továbblépéseket** is megfogalmazzuk. Itt szerepel többek között a tanúsítással kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálatának igénye, az államháztartási törvény vonatkozó részeinek újragondolása. A program kidolgozása szempontjából fontos a pénzüzetekkel és egyéb érintett vállalkozásokkal - köztük a tanúsítókkal - való együttgondolkodás és a cseh rendszer közelebbi vizsgálata is.

Magyarország összes energiafelhasználásának közel harmadáért a lakossági épületállomány felelős, így egy nagyvolumenű, érdemi hatékonyság javulást eredményező támogatási program már országos szinten is jelentős CO₂ csökkenéssel járhat, ennek összes járulékos előnyével. Az Energia Klub stratégiai jelentőségűnek tartja ezt a munkát, mely még csak most kezdődött el. Tanulmányunkkal ezt a folyamatot kívánjuk segíteni.

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
1. BEVEZETÉS.....	7
2. MÓDSZERTAN.....	8
3. A JELENLEGI TÁMOGATÁSI RENDSZER KRITIKÁJA.....	9
3.1. Stratégia.....	9
3.2. Bizottsági munka.....	9
3.3. Párhuzamos tanúsító rendszerek.....	10
3.4. Nyilatkozatok.....	11
3.5. Elidegenítési korlátok.....	12
3.6. Hosszú döntéshozatal.....	12
3.7. Aránytalanságok a ZBR források felosztásában.....	13
3.8. A tervezhetőség igénye.....	13
4. KÜLFÖLDI JÓ PÉLDÁK.....	15
4.1. Csehország.....	15
4.2. Nagy-Britannia.....	15
4.3. Németország.....	16
5. A ZBR NORMATÍV TÁMOGATÁSI RENDSZERKÉNT VALÓ KIÍRÁSÁNAK LEHETŐSÉGÉRŐL, MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁRÓL.....	17
5.1. A program célja.....	17
5.2. Fogalommagyarázat.....	17
5.2.1 Normatív rendszer.....	17
5.2.2 Lakóingatlan.....	18
5.3. Programmal kapcsolatos elvárások.....	19
5.3.1 Számottevőség.....	19
5.3.2 Hatékonyság, költséghatékonyság.....	20
5.3.3 Mérhetőség.....	21
6. DILEMMÁK, MEGFONTOLANDÓ KÉRDÉSEK.....	22
6.1. A támogatási rendszer egészével kapcsolatos megfontolandó kérdések:.....	22
6.1.1 A program fedezete, forrásallokáció és az erre irányuló stratégia.....	22
6.1.2 Az érdekelt vállalkozások és a pénzintézetek szerepe.....	22
6.1.3 A forráselosztást kiszolgáló intézményrendszer.....	23
6.1.4 A kommunikáció hitelképessége a lakosság és az érintett vállalkozások felé... ..	23
6.2. A támogatási rendszer lebonyolításával kapcsolatos dilemmák.....	24
6.2.1 A támogatás alapjául szolgáló mérőszám, kritérium.....	24
6.2.2 Kiutalható támogatás összege.....	25
6.2.3 A minimális kategóriaugrás mértéke.....	26
6.2.4 Egyéb normatív támogatási rendszerek bevezethetősége az ingatlan energetikai korszerűsítésével kapcsolatban.	26
6.2.5 Új építésű ingatlanok.....	26
6.2.6 Megújuló energia technológiák alkalmazása.....	27
6.3. Tanúsítvánnyal kapcsolatos dilemmák.....	27
6.3.1 Milyen dokumentumokat célszerű kérni a támogatási kérelem alátámasztásául? A tanúsítvány szerepeljen-e és, ha igen melyik fázisban kérje az állam? Milyen egyéb számítás szükséges?.....	27
6.3.2 Hány tanúsítás történjen?.....	28
6.3.3 A két dokumentumot ugyanaz a tanúsító vagy különböző szakemberek állítsák ki?.....	28

6.3.4	Mennyiben járuljon hozzá az állam a tanúsítás szakmaiságához?	29
6.3.5	A szakemberek költségének támogathatósága (mértéke, összege)	29
6.3.6	Visszaélések és az energetikai szakember(ek) ellenőrizhetősége	29
6.3.7	A felújítás szakmai felügyelete, műszaki ellenőr bevonásának kérdése, esetleg bizonyos beruházások, vagy értékhatár átlépése esetén	30
7.	JAVASLATOK	31
7.1.	Támogatás 11 lépésben	31
7.2.	Szükséges és lehetséges változások a jogi környezetben	34
7.3.	Tovább lépési javaslatok	34
7.3.1	A cseh támogatási rendszer behatóbb vizsgálata	35
7.3.2	Az energiatanúsítás minőségi kritériumainak lefektetése	35
7.3.3	A bankrendszer bevonási lehetőségeinek feltárása	35
7.3.4	Eldöntendő kérdések megválaszolása	36
8.	Mellékletek	37

1. BEVEZETÉS

Az elmúlt években sok kritika érte a magyar energiahatékonysági politikát, az ezzel kapcsolatos cselekvési tervet és annak hiányát. A kormány ez irányú támogatásai inkább voltak látszatintézkedések, de nem nevezhetők hatásos, szignifikáns beruházás-ösztönzésnek. Különösen igaz ez, ha összehasonlítjuk a szociális – vagy politikai – indíttatású, lakossági energia-árcsökkentő hatású támogatási eszközökkel, melyekre nagyságrendekkel nagyobb költségvetési összeget csoportosítottak és a háztartások jóval nagyobb részét érte is el.

Ezért nagyon örvendetes, hogy megnyílt a Zöld Beruházási Rendszer (ZBR), mely a lakossági CO₂-csökkentés céljával támogatja az energetikai korszerűsítéseket. További pozitívum, hogy a ZBR eszközrendszerének kialakításában aktív államigazgatási szakemberek fontosnak tartják a normatív támogatási rendszer lehetőségének megvizsgálását. Ez a szemléletmód és módszertan teheti lehetővé, hogy nagyságrendileg emelkedjen az évente ilyen korszerűsítéseket végrehajtó háztartások aránya.

A hazai statisztikák és a – meglehetősen hiányos – háztartási energiaszokások, attitűdök ismeretében, nagy biztonsággal állíthatjuk, hogy a legfontosabb a fűtési rendszerekre koncentrálni. Miután a lakossági energia háromnegyede itt használdik – és ennek nagy része itt pazarlódik - el, a lakóingatlan fűtési energiarendszerekbe fektetett pénz biztosítja a legjobb megtérülést és a legkomolyabb fogyasztáscsökkenést, CO₂ visszafogást. Tanulmányunkban tehát erre a területre, az épületek fűtéssel kapcsolatos gépészeti- és egyéb rendszereinek, készülékeinek korszerűsítését ösztönző támogatási rendszerre koncentrálnunk mi is.

Tisztában vagyunk azzal, hogy egyéb, szintén a lakossági háztartási hatékonyságjavulást eredményező normatív támogatási rendszerek, megoldások is hatásosak. Például a háztartási készülékcseré program (mosógép, hűtőgépek), amely elsősorban a villamosenergia racionális felhasználását segítené. Megítélésünk szerint ez fontos és látványos kiegészítője lenne a háztartási energiahatékonyság ösztönzési programnak. A normatív támogatás itt is nagyságrendileg növelné a penetrációt. Ennek a területnek a vizsgálata jelen tanulmánynak nem célja, sem terjedelmében, sem mélységében nem tudjuk megvizsgálni.

Itt szeretnénk már ideje korán megjegyezni, hogy vizsgálódásaink eredményeképpen arra a felismerésre jutottunk, hogy az eddig működtetett lakossági energiahatékonysági támogatási rendszerek tulajdonképpen már eddig is normatív módon működtek. Mind a panel, mind a hagyományos lakossági támogatás esetében elmondható ez. Meglátásunk szerint pusztán a pénzek szűkössége szab határt annak, hogy egy jól meghatározott és a pályázók számára is hozzáférhető, átlátható, egyszerűsített szempontrendszer szerint történjen a támogatások utalása.

2. MÓDSZERTAN

Az elemzés alapját az energiahatékonyság fejlesztését szolgáló külföldi állami ösztönzők vizsgálata adta. A tanulmány készítésekor a cseh, német, osztrák és brit támogatási formákat vizsgáltuk tüzetesebben, melyek hatékonyságuk és normatív mivoltuk okán például szolgálhatnak a magyar rendszer kidolgozásában. A rendszerek megismerését elsősorban az országok honlapjain fellelhető információ szolgáltatta. Azért választottuk ezt az információgyűjtést, mert a valódi felhasználók is ezekkel a felületekkel találkoznak a gyakorlatban, így megítélhető, hogy mik azok az elemek, amelyek a széles körű felhasználás sikerének kulcsát jelentik.

A hazai lakossági pályázati rendszerek (NEP és ZBR) kritikáját a külföldi példák megismerése és a hazai szakértőkkel való konzultáció után, a különböző szakértői és felhasználói véleményeket beépítve alkottuk meg.

Az anyag elkészítése során több, az elmúlt évek és a jelenlegi épülethatékonysági pályázati rendszerben jártas, aktívan résztvevő államigazgatási szakemberrel készítettünk interjút, az ő véleményük, javaslataik is beépültek az elemzésbe. A Panel Program tapasztalatainak megosztásában az Önkormányzati Minisztérium Lakásügyi főosztályvezetője, Csider László volt segítségünkre, a korábbi évek NEP pályázatainak elosztási rendszerét a Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium Energetikai Főosztályának vezetője, Szerdahelyi György és munkatársai segítségével ismerhettük meg közelebbről. Szintén nagy segítségünkre volt az Energia Központ Nonprofit Kft. Hazai Pályázatok Osztályának vezetője, Vass Adriánné, aki a NEP és ZBR pályázatok kezelésének, döntésre való előkészítésének folyamatáról adott hasznos tájékoztatást.

Fontos volt, hogy számadatokat is megismerjünk az egyes években beérkezett és elbírált pályázatokról, azok nagyságáról, az általuk megmozgatott beruházástömegről, ezért adatkérelemmel fordultunk az Energia Központ Nonprofit Kft-hez, akik statisztikai adatokkal szolgáltak a 2009-es NEP pályázatokról és a 2010-ben aktuális ZBR pályázatok számának alakulásáról.

Az elemzéshez az Energia Klub munkatársai szakmai kerekasztalbeszélgetések során hozzájárultak személyes tapasztalataikkal, véleményükkel.

Javaslatainkat a vonatkozó jogszabályok figyelembe vételével, azokkal összhangban készítettük el.

3. A JELENLEGI TÁMOGATÁSI RENDSZER KRITIKÁJA

1.1. Stratégia

A Zöld Beruházási Rendszeren keresztül jól behatárolt, kellően széles körű és valóban kiszámítható CO₂ kibocsátást csökkentő fejlesztéseket támogat a magyar állam, ami jól tükrözi a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában lefektetett célokat. A rendszeren belüli elosztás, a források kihelyezésének késedelme és módja, valamint a pályázatok kiírása körüli bizonytalanságok azonban azt mutatják, hogy a rendszer mögül hiányzik a hosszú távú, ütemtervvel megtámogatott forrás-kihelyezési stratégia, hiányoznak a konkrét, számszerűsíthető célok. Ezek hiányában nem ismerhető meg és így nem kérhető számon, hogy milyen ütemben, milyen nagyságrendű megtakarítást vár országos szinten az állam. Egy ilyen stratégia és a hozzá tartozó ütemterv – ha úgy tetszik – cselekvési terv lenne a hosszú távú, hatékony forráskihelyezést lehetővé tevő, normatív alapon működtethető ösztönző rendszer alapja.

A ZBR most kiírt pályázatainak egyik legnagyobb hozadéka a számszerűsíthetőség, és ezen belül is a kibocsátás csökkenés számszerűsíthetősége. Eddig, a hasonló pályázatok esetében – panel program 2006 előtt, NEP – semmiféle ilyen kritérium nem szerepelt, ezért azon programok hatásosságának egzakt mérése igen nehézkes lenne.

Ezzel a kötelezettséggel függ össze a tanúsítók munkájának kívánalma. Szakértelmük bevonása nélkül és az egységes rendszerben való (KESZ) rendezés nélkül nehézkes lenne a pályázatok egymáshoz való viszonyítása. Sokan fölösleges bonyodalomként élik meg a tanúsítók, energetikai szakemberek bevonásának kötelezettségét. Szakmailag azonban ez a garancia arra, hogy a közpénzek hatékony beruházásokban hasznosulnak. Ahhoz, hogy ilyen szakemberek az ország legtöbb pontján megtalálhatóak legyenek, kell egy bizonyos felhajtó erő. Ezt a felhajtó erőt többek között az ilyen pályázati kötelek is megtestesíthetik. Miután szerepük a hatékony közpénz-kihelyezés szempontjából stratégiai jelentőségű, a tanúsítók képzése, szakmai tudásuk és megbízhatóságuk szavatolása az állam érdekében áll.

1.2. Bizottsági munka

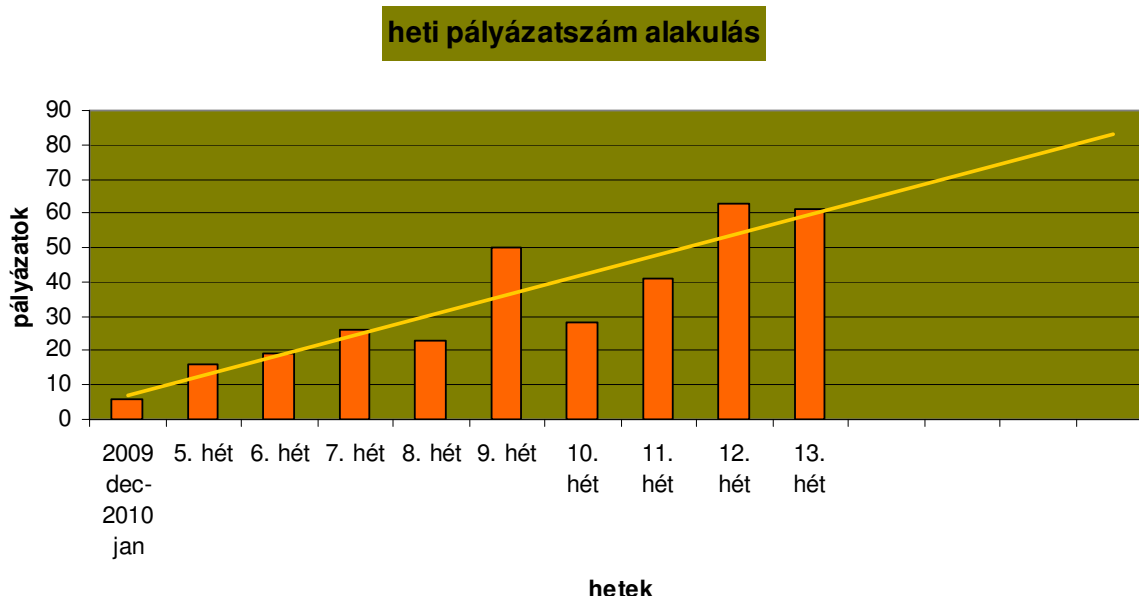
Elemzésünk fő kérdése: vajon átalakítható-e a ZBR pályázati rendszer normatív alapú támogatássá, és ha igen, mik a feltételei. Véleményünk szerint a ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogramja akár a jelenlegi formájában is alkalmas lehetne a normatív támogatások megítélésére, hiszen a pályázati dokumentációban olyan háttérszámításokat és adatokat kell megadni, amelyek alapján könnyen összehasonlítható két beruházás. Ilyen az energiatanúsítvány, amelyet csak jogosult szakértő tölthet ki. Ez tartalmazza a háttérszámításokat is, valamint a KESZ táblázattal alátámasztott energiaosztály javulást, és négyzetméterre vetített energiafogyasztás, valamint CO₂ csökkenést is. Ezekből az adatokból – amennyiben a táblázat informatikailag alkalmas – egyértelműen kiderül, milyen energiaosztályból hová jut az épület a tervezett beruházás hatására, és mekkora lesz az éves, kilowattórában is kifejezhető energia-megtakarítás.

A beruházás után újabb független energetikai szakértői vizsgálat következik, amelynek keretében az energiatanúsító ellenőrzi a beruházás megvalósulását, és arról, illetve az esetleges eltérésekről nyilatkozatot ad ki. A beruházás megtörténte ezen túl még a benyújtott számlákkal is ellenőrizhető, ami újabb biztosíték az állam számára, hogy valóban számolhat a tervezett energia-megtakarítással.

Az államigazgatásban dolgozó gyakorló szakemberekkel való beszélgetések során az rajzolódott ki, hogy a korábbi pályázatok (NEP, Panel program) elbírálásakor elsősorban a pályázatkezelő szervek, tehát az Energia Központ és az ÉMI előkészítő munkája volt a

meghatározó. Abban minden megkérdézett egyetértett, hogy nagy számú pályázat esetén szükséges a normatív rendszer kialakítása, és hogy egy jól átlátható, pontos szabályok alapján működő adminisztratív szakasz, azaz alapos formai és tartalmi értékelés szükségtelenné teszi a bizottságok működését.

A ZBR Energiahatékony Otthon Alprogram eddigi adatai azt mutatják, hogy egy pár hónapos felkészülési szakasz után komoly növekedésnek indult a pályázatok száma.

1. számú ábra: ZBR Energiahatékony Otthon Alprogram keretre beérkezett pályázatok számának alakulása és várható trendje

Forrás: Energia Központ adatai, EK saját számítás

Jól látható, hogy a meghirdetés környékén tapasztalható alacsony pályázatszámmal szemben rövidesen heti százas, vagy akár ezres nagyságrendű pályázatszámokkal is kalkulálhat a kiíró és az adminisztratív személyzet. Ennek bizottsági elbírálása komoly csúszást okozhat a rendszerben.

1.3. Párhuzamos tanúsító rendszerek

A ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram pályázat esetében a leggyakrabban felmerülő kritika, hogy párhuzamos rendszerek – nevezetesen az energiatanúsítvány és a KESZ táblázat – együttes alkalmazásával felesleges adminisztratív munkát ad a pályázat előkészítésében. A két rendszer diszharmóniája ugyanis nem csak a laikus pályázóban okoz zűrzavart, de az energetikai számításokat végző szakemberekben is.

Az állami támogatások elosztásakor nem csak a kvótakereskedelmi kötelezettségek miatt, de bármely esetben jogos az igény, hogy a magyar állam hiteles forrásból tájékozódjon a támogatásként kiosztott forintokra eső energia és CO₂ megtakarításról és arról, vajon tényleg a legjobb helyre kerülnek-e az állami pénzek. Az energetikai tanúsítvány önmagában alkalmas lenne az épület eredeti és a beruházás utáni állapotának mérésére, így a beruházással járó energiamegtakarítás kiszámítására is.

Az energiatanúsítvány pályázati rendszerbe való beépítése még egy további szempont miatt indokolt: a tanúsítvány az uniós direktíva és a hazai jogszabály szerint független szakértő által elkészített javaslatokat is tartalmaz. Ez a pályázó szempontjából a tervezett korszerűsítés

korai szakaszában, még a konkrét beruházási döntés előtti igénybe vett energetikai műszaki tanácsadasként is funkcionál. Ez a gyakorlatban, jó esetben azt jelenti, hogy az ingatlantulajdonos a független szakértői tanács alapján a legjobban megtérülő intézkedésbe fogja fektetni a tőkéjét (és persze ezzel együtt az állami támogatást is).

A jelenlegi ZBR pályázat a tanúsítás mellett (azt nem kiváltva) kéri a KESZ táblázat kitöltését is, ami egyrészt további plusz munkát igényel a tanúsítótól (gyakorlatilag kétszer, kétféle szoftverrel kell elvégeznie a tanúsítás háttérszámításait, ami munkát, időt igényel, ennek költségeit pedig a pályázó fizeti meg), másfelől a KESZ által kiadott számítási eredmények nem minden esetben vannak összhangban a tanúsítást támogató szoftverek eredményeivel. Magyarán a kétféle számítás kétféle eredményre vezet. Ez zavaró, bizonytalanságot okoz a pályázóban, a tanúsító szakértők munkájában és megnehezíti a pályázatok elbírálását, összehasonlítását. Ha az egyik számítás alapján nem, a másik alapján pedig jogosult a pályázó a támogatásra, adott esetben a klímabónuszra, akkor vajon melyik alapján döntenek majd? Ráadásul a KESZ-ben meghatározott skálarendszer a hivatalos osztályokon felül beiktatott extra energiaosztályokkal (A++, B+) pedig végképp nem tükrözi a tanúsítvány hivatalos, jogszabályban rögzített formáját.

A KESZ számítás – a javaslati részekkel is ellátott tanúsítvánnyal szemben – nem segíti a pályázót az egyes beruházási lehetőségek közti döntésben. A táblázat csak a már korábban eldöntött beruházások energia és CO₂ megtakarításának utólagos „igazolását” szolgálja, függetlenül attól, hogy az adott ingatlan esetében lett volna-e más, költséghatékonyabb, magasabb megtakarítással járó, beruházási lehetőség. A KESZ táblázat jelentőségét az adja, hogy ezzel a beruházás várható energia-megtakarítása és a kiváltott energiahordozó alapján automatikusan kiszámítható a CO₂ megtakarítás, így ebből a szempontból is egyszerűen összehasonlíthatóvá válnak projektek.

Látható, hogy a pályázati rendszer egyszerűsítésének leginkább szükséges lépése, hogy a kétféle energetikai számításból csak az egyik maradjon meg a dokumentáció részeként. Ennek eldöntéséhez azt kell megítélni, melyik rendszer (a KESZ vagy a tanúsítás) alkalmasabb a pályázatok előkészítésére és összehasonlítására. Az energetikai tanúsítás mellett szól az, hogy azok javaslati része egyértelműen orientálja a pályázót a leginkább költséghatékony megoldások irányába, amely így az elbírálók számára is jól látható, ellenőrizhető. További érv a tanúsítvány kiállítása mellett, hogy a jogosultsági vizsga erre készíti fel őket, míg a KESZ újabb tanulási feladatot ad nekik, ami később a megrendelő pénztárcáját terheli majd. A tanúsítvány háttérszámítása, skálája egyértelműen és világosan követi a jogszabályokban foglaltakat, így később az ingatlanpiacon való megjelenésre is alkalmas, míg a KESZ által kiadott kategóriák részben eltérnek a 176/2008¹. kormányrendeletben megadottaktól, ami akár jogvitára alapot adhat egy későbbi ingatlanpiaci tranzakcióban. A KESZ táblázat CO₂ számítási funkciója a használatban lévő tanúsító szoftverek fejlesztésével, természetesen adott energiahordozóra vonatkozó egységes benchmarking adatok alkalmazásával kiváltható lenne, illetve ezt a kérdést a pályázatok központi adatbázisában is kezelni lehet, hiszen az energiamegtakarítás és a kiváltott energiahordozó a tanúsítványban is egyértelműen megjelenik.

1.4. Nyilatkozatok

A jelenlegi pályázati dokumentációban további felesleges adminisztrációt jelent, hogy a tanúsítónak nyilatkoznia kell arról, hogy a 7/2006 TNM² rendeletnek megfelelően végezte a tanúsítást. Mivel a kamarákon keresztül jogosultságot szerző tanúsítók vizsgarendszere a fenti

¹ Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008 (VI. 30.) Kormányrendelet

² Az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006 (V.24.) TNM rendelet

rendelet módszertanán alapul, a piacon elérhető, a tanúsítók által használt szoftverek is ez alapján működnek, és nincs másik elfogadott módszertan a tanúsításra, ez a nyilatkozat tulajdonképpen értelmetlen, hiszen a jogosultság feltételezi a szakmai megfelelést.

Hasonlóan minden egyes pályázat esetében kell nyilatkoznia a kivitelezőnek is arról, hogy az általa adott árajánlat megfelel a 7/2006 TNM rendeletnek, ami egy regisztrált kivitelezőket összesítő adatbázissal kiváltható lenne.

1.5. Elidegenítési korlátok

A nemzetközi gyakorlatban nem találkoztunk azzal a szigorú elidegenítési korláttal, ami a magyar pályázókat terheli, ha állami támogatással szeretnének CO₂ csökkentő beruházást végrehajtani ingatlanjaikon. A ZBR Energiahatékony Otthon Alprogram aktuális kiírása ugyanis kiköti, hogy a támogatott legalább 5 évig csak a támogató hozzájárulásával válhat meg a támogatással érintett tulajdonától, azaz például csak a minisztérium engedélyével adhatja el az állami támogatással korszerűsített lakását. A másodlagos piacon történő értékesítés esetleg előfordulhatna a könnyebben leszerelhető elemeknél, például kazánok, napelemek, napkollektorok esetén, de nagyon csekély a valószínűsége annak, hogy valaki azért vállalja a pályázattal járó adminisztrációt, szakvélemények beszerzését, a hosszas döntéshozatali folyamatot, a kivitelezési munkálatokat, hogy később az állami támogatást nem vagy alig meghaladó haszonra tegyen szert a pályázaton megszerzett eszköz értékesítésével.

Szem előtt tartva, hogy a program célja az épületek CO₂ kibocsátásának csökkentése, a korszerűsített ingatlan energetikai osztálya pedig a tulajdonosváltással nem változik, az intézkedés újabb felesleges adminisztrációként könyvelhető el. A minisztériumi engedélyezés eljárásrendi kidolgozottsága ráadásul a pályázat időszakában még nem is ismerhető, tehát a pályázók úgy írnak alá szerződést, hogy valójában fogalmuk sincs, mit vállalnak ezzel.

Természetesen fontos, hogy támogatással megvalósuló beruházások hosszú távon szolgálják az energiahatékonysági célokat, de ennek egyszerűbb módját alkalmazzák például Csehországban, ahol elég arról nyilatkozni, hogy az érintett ingatlan még legalább 15 évig lakóingatlanként fog működni. Nagy-Britanniában a támogatott nyilatkozik, hogy ha 5 éven belül eladná az ingatlant, akkor az adásvételi szerződésben rögzítik a támogatással járó kötelezettségeket (pl. adatszolgáltatás, együttműködés ellenőrzéskor), amelyek az új tulajdonosra is vonatkoznak majd.

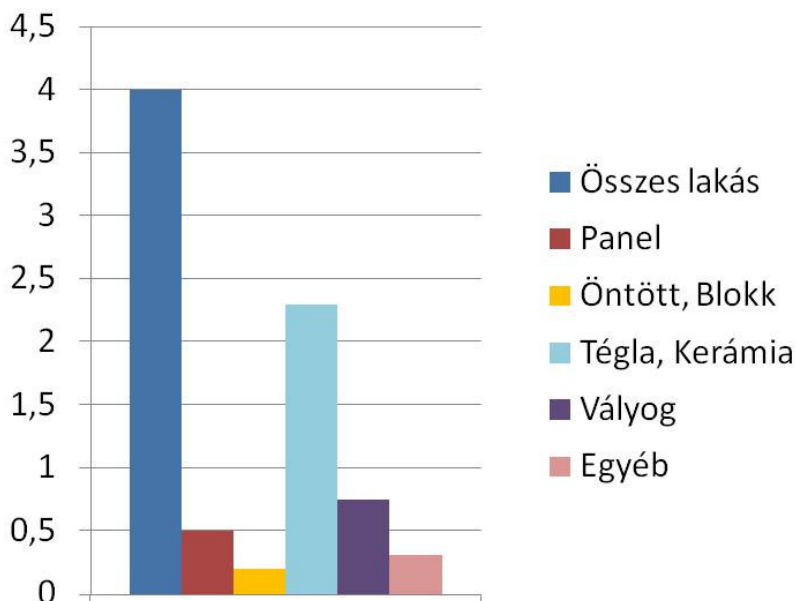
1.6. Hosszú döntéshozatal

A pályázatok elbírálásának nehézsége és a kifizetések elhúzódása, bizonytalan határideje sok esetben jelenthetnek akadályt a pályázók számára, így sokan meg sem kockáztatják, hogy hosszú távon előfinanszírozzák a teljes projekt költségeit. Több olyan nagy volumenű beruházás ismert, ahol már megtörtént a beruházás, de valójában még szerződést sem kötöttek a támogatottal, és a kifizetés ideje bizonytalan. A hétköznapi emberek és jogászok számára is megfejthetetlen az Energiahatékony Alprogram kiírásában megjelenő kitétel, miszerint: „A benyújtott pályázatokkal kapcsolatos döntés meghozatalára – *abban az esetben, ha a tömegszerűen beérkező pályázatok száma a határidők betartását nem lehetetleníti el* - a pályázat befogadását követő 90 napon belül kerül sor.” A kiíró nem teheti meg jogszerűen, hogy egy ilyen kijelentéssel legitimálja azt, ha nem tartja be a rá vonatkozó törvényi kereteket. Egy jól felépített, több éven keresztül bevezetett, tervezhető rendszerben ilyen mentegőzések nem is lenne szükség.

A döntéshozatal részletes leírását és egyes lépéseit, és az ezt bemutató folyamatábrát az *1. számú melléklet* tartalmazza.

1.7. Aránytalanságok a ZBR források felosztásában

A CO₂ kvóták eladásából származó bevételek a lakosság körében való elosztásában is nagy aránytalanság látszik: míg az épületállomány alig 20%-át kitevő iparosított technológiával épült lakásokra 26-27 milliárd forintot különítettek el 2008-2009-ben, addig a többi, 80%-ot kitevő hagyományos technológiával épült lakásállományra 2010-ben mindössze 2 milliárdos forrás áll rendelkezésre. Pontosan annyi, mint 2009-ben, amikor is a kiírást követően egy hónappal már le is zárták a pályázatot. Nem mellékesen, a lakosság alacsony pályázati kedvét az is magyarázhatja, hogy sokan már a kiírás megjelenésekor lemondanak a lehetőségről, azt gondolván, olyan kicsi a keret, hogy mire beadnám a pályázatot, már el is fogyott a pénz.

2. számú ábra: A lakásállomány megoszlása a falszerkezet szerint 2000-ben (millió lakás)

Forrás: *Épületfenntartási K+F Alapítvány, Bíró Kálmán előadása, 2009. nov. 25. MTA*

Az ábra azt mutatja, hogy a hazai lakásállományban túlnyomó többségben vannak a hagyományos építőanyagokból (téglából, vályogból) épült épületek, miközben az iparosított technológiával épültek kisebb arányt képviselnek.

1.8. A tervezhetőség igénye

A nemzetközi példák is azt mutatják, hogy az ellenőrizhető CO₂ megtakarítással járó beruházásokat ösztönző rendszer felépítése jelentős befektetéssel jár: ki kell alakítani és működtetni az energetikai szakértők és a kivitelezők minőségbiztosítási rendszerét, adatbázisokat kell üzemeltetni, fel kell készíteni a - pl. a NEP-hez viszonyítva - lényegesen bonyolultabb pályázatokra a szakértőket, kivitelezőket, de elsősorban a pályázókat. Az elbírálás képzett humánerőforrást igényel, akiknek a képzése eleinte komoly befektetést jelent majd, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy gyorsan, gördülékenyen menjen a pályázatok kezelése.

Belátható, hogy akkor éri meg egy ilyen rendszert kiépíteni, ha a mostaninál legalább egy nagyságrenddel nagyobb mértékű forrás áll rendelkezésre. Még ennél is fontosabb, hogy a források hosszabb távon tervezhetőek legyenek, azok is számolhassanak vele, akik adott

évben kimaradtak a támogatási körből. A tervezhető forrásoldal garanciát jelenthet arra, hogy a pályázók alaposan előkészített, jó minőségű, komoly energiamegtakarítást jelentő beruházásokkal pályázzanak. A források kiszámíthatósága teszi lehetővé, hogy a piacon megjelenjen az a stabil, megbízható szakértői és kivitelezői háttér, aki rendelkezésre áll a beruházás megvalósításához. Szükséges lenne továbbá, hogy a nemzetközi gyakorlat szerint, az állam az energetikai, műszaki tervezési folyamatokat a jelenleginél magasabb arányban és mértékben támogassa, ösztönözve ezzel a lakosságot, hogy igénybe vegye ezt a szolgáltatást olyan korszerűsítési lépéseknél is, amikor azt a jogszabály nem teszi kötelezővé.

A komplex rendszer kidolgozása a teljes energiahatékonysági és megújuló energiát hasznosító rendszerek piacára jó hatással lehet: segítheti ezen technológiák szélesebb körű elterjedését, előnyös helyzetbe hozza azokat a vállalkozásokat, akik minőségi termékeket és szolgáltatásokat nyújtanak, az adatbázis pedig azoknak is jó kiindulás lehet, akik nem kívánnak állami támogatást igénybe venni, csak jó szakembert keresnek.

4. KÜLFÖLDI JÓ PÉLDÁK

A tanulmány készítésekor a cseh, német, osztrák és brit támogatási formákat vizsgáltuk tüzetesebben, melyek hatékonyságuk és normatív mivoltuk okán például szolgálhatnak a magyar rendszer kidolgozásában. Ebben a részben csak a rendszerek fő jellegzetességeit emeljük ki, a részletes leírásuk a 2. számú *mellékletben* olvasható.

2.1. Csehország

A cseh Zelená Usporám pályázati kiírás a hazai Zöld Beruházási Rendszerhez hasonlóan a kvótaértékesítési bevételeket fordítja további CO₂ megtakarítási beruházásokra a lakóépületek korszerűsítésének támogatásával.

A cseh gyakorlatból leginkább **a hosszú távú tervezhetőséget** lehetne követendő példaként kiemelni: a cseh állam 2009 és 2012 között 25 milliárd cseh korona kihelyezését tervezi, ezzel célkitűzéseik szerint négy év alatt a lakóingatlanok kb. 10%-át vonják be a programba.

Szintén fontos eleme a programnak, hogy a beruházást megelőzően és a beruházás alatt is nagy arányban – akár 100%-ban – támogatja a **mérnöki szakértői munka** igénybevételét, ezzel garantálva, hogy jó minőségű, tényleges és jelentős energiamegtakarítást eredményező beruházásokat támogat az állam.

A **regisztrált kivitelezői- és terméklista** fontos eleme a pályázat minőségbiztosítási elemeinek.

A nagy számú, államilag támogatott beruházásnak köszönhetően **a kereskedelmi bankok érdekeltté váltak abban, hogy „zöld hitelterméket” dobjanak a piacra**, ami áthidalja a lakosok finanszírozási nehézségeit. Azzal, hogy a bankok a hitelkihelyezés révén aktív részesei a programnak, jelentős mennyiségű, a pályázattal járó adminisztrációt és népszerűsítő, reklámtevékenységet vesznek át az állami szervek válláról.

Csehországban a beruházás megkezdésével nem kell megvárni pályázat leadását, akár **folyamatban lévő beruházásra is lehet támogatást kérni**, amennyiben teljesíteni tudja a pályázati feltételeket, azaz bizonyíthatóan jelentős CO₂ megtakarítással jár.

Külön ki kell emelni a hatósági eljárás gyorsaságát: az államigazgatás magával szemben elvárt követelményei szerint **a támogatásról 10 hét alatt születik döntés**, a beruházást követően a számlák, hivatalos bizonyító dokumentumok benyújtása után pedig **8 héten belül folyósítják a támogatást**.

2.2. Nagy-Britannia

A brit lakosoknak és vállalkozásoknak nyújtott energiahatékonysági támogatások sikerének kulcsa valószínűleg a **rendkívül egyszerű, papír alapon és online is elvégezhető adminisztráció**, valamint az országban számos helyen megtalálható, központi koordinációval hálózatban, de önálló jogi személyként működő **Energy Saving Trust (EST) irodák bevonása** a programokba. Az EST irodák gyakorlatilag minden lakos számára könnyen elérhetők (számuk 50 körül mozog a szigetországban), segítenek a lakosoknak a pályázatok elkészítésében, és az államtól is átvállalják az adminisztráció jelentős részét.

A támogatottak gyors pályázati átfutásra számíthatnak: maga az adminisztráció a vizsgált (akár komolyabb szigetelési vagy megújuló energiás) beruházások esetén is jellemzően **maximum 1 hónapot** tesz ki.

Hasonlóan a magyar ZBR-hez, a megújuló energiát hasznosító rendszerek telepítését itt is akkor támogatják, ha **az épület energiahatékonyság szempontjából megfelelő**.

A **regisztrált kivitelezői- és terméklista** itt is fontos eleme a pályázat minőségbiztosítási elemeinek.

2.3. Németország

A német állampolgárok nagy biztonsággal számíthatnak állami vagy tartományi támogatásra, ha energetikai korszerűsítést terveznek. 2000 és 2008 között, jórészt **egyenletes elosztásban 1,2 milliárd euró állami, tartományi forrás** jutott el a végső kedvezményezettekhez, ami 9,8 milliárd euró értékű beruházást generált. Látható, hogy a jól bejáratott német rendszerben (és persze az ottani pénzügyi morállal) **viszonylag alacsony, átlagosan 12%-os támogatási intenzitás** is komoly ösztönzőként hat.

A minőség és a mérhető energiamegtakarítás szempontjából fontos eleme a német pályázati rendszereknek, **hogy energetikai szaktanácsadásra önállóan is** kérhetnek támogatást a lakástulajdonosok, tehát a mérnöki szakvéleményt, illetve a tervezést nem kell feltétlenül valamilyen beruházásnak követnie. A források kihelyezését egyszerűsíti, hogy az állami hozzájárulást, közvetlenül a szakértő mérnök kapja, aki természetesen itt is **előre regisztrált a rendszerben**. Persze nem csak önállóan, de a konkrét beruházások keretén belül is, az átlagos támogatáshoz viszonyítva magas arányban (akár 50%-ban) támogatható a mérnöki munka.

A német pályázók egyszerűen, egy **központi adatbázis online felületén** (www.foerderdata.de) tájékozódhatnak a saját régiójukban elérhető összes rendelkezésre álló támogatási, vagy kedvezményes finanszírozási lehetőségről.

5. A ZBR NORMATÍV TÁMOGATÁSI RENDSZERKÉNT VALÓ KIÍRÁSÁNAK LEHETŐSÉGÉRŐL, MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁRÓL

3.1. A program célja

A hazai lakóingatlanok által kibocsájtott CO₂ mennyiségének **számottevő, költséghatékony és mérhető** csökkentése, az ehhez szükséges energetikai korszerűsítések utólagos és vissza nem térítendő állami támogatása által. Ezen fenti kritérium hármának az egyes lakóingatlanok esetében és a program egészére is teljesülnie kell. Ezért meglátásunk szerint - és a konzultációk során megkérdezett szakértők véleménye szerint is - a normatív támogatási rendszer irányába kell elmozdulni.

A programra vonatkozó javaslati részt a fent említett fogalmak leírásával kezdjük. A fogalommagyarázatokra azért van szükség, hogy ugyanazt értsük bizonyos dolgokon és ezekre alapozva kezdhessük meg a program felépítését. A következő fejezet a program kidolgozásával és végrehajtásával kapcsolatos dilemmákat tartalmazza. Ezek olyan elágazási pontokat írnak le, amelyek a kiíró döntését igénylik. Mi a rendelkezésre álló információk alapján felhívjuk a figyelmet az egyes döntések pozitív illetve negatív következményeire is. Ez alapján egy általunk ideálisnak tartott támogatási rendszerre és a folyamatra is javaslatot teszünk a fejezet végén.

3.2. Fogalommagyarázat

5.2.1 Normatív rendszer

Egy pályázati rendszer esetében a normatív jelző annyit jelent, hogy egy jól meghatározott kritérium rendszernek való megfelelés esetén a pályázó automatikusan jogosult az adott támogatásra, kedvezményre. Így tehát nem szerepelnek a döntés folyamatában szubjektív elemek, nincs szükség bizottságok felállítására, összehívására és hosszadalmas értékelési folyamatra. Definíciószerűen egy ilyen rendszer nagy mennyiségű pályázat kezelésére is alkalmas, miközben a feldolgozás folyamatos. Működésének pusztán a támogatásra szánt összeg, vagy erőforrás szűkössége, valamint a feldolgozó apparátus „áteresztőképessége” szab határt.

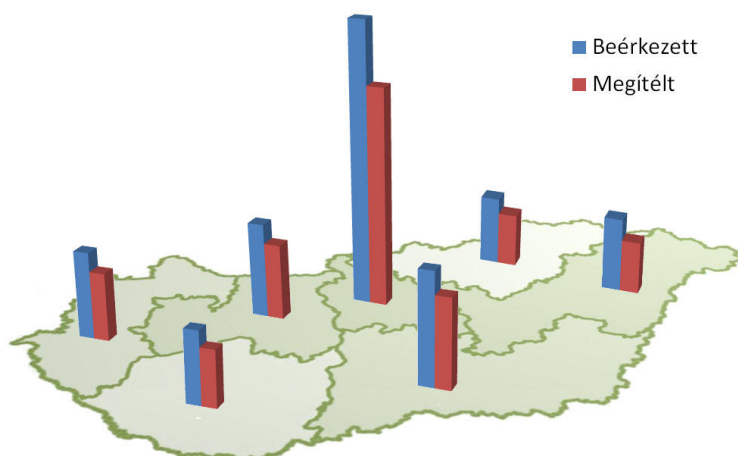
A hazai energetika területén említhető, a fenti definíciónak is megfelelő, nagy népszerűségnek örvendő és meglehetősen komoly pénzforgalmat bonyolító normatív rendszer: köznapin néven a gázártámogatás. Amennyiben egy háztartásban az egy főre eső jövedelem nem halad meg egy bizonyos összeget, úgy az ezen adatokkal kitöltött papírok benyújtása nyomán a háztartás gázszámláján jóváírásra kerül a jövedelmi szint alapján járó támogatás. Az adminisztráció egyszerű, bár így is komoly összegeket (2-3%) emészt fel (80 milliárd forint kiosztása 2 milliárd forintnyi adminisztratív költséget emésztett fel) és könnyen hozzáférhető, átlátható a laikusok számára is.

5.2.2 Lakóingatlan

A program a legalább 50%-ban lakóingatlan funkcióban hasznosított épületek energetikai korszerűsítését támogatja – miután ezáltal CO₂ megtakarítás történik -, függetlenül attól, hogy ki vagy mi a tulajdonosa.

⇒ Bárki igényelhet tehát támogatást, amennyiben Magyarországon megtalálható az általa tulajdonolt lakóingatlan: természetes személy, magyar vagy külföldi állampolgár, jogi személy, önkormányzat, stb., ha az ingatlan a fenti kritériumnak (50%-ban lakóingatlan funkció) megfelel.

- ⇒ Típus szerint is bármely lakóingatlan részesülhet a támogatásban: társasház, lakás, családi ház, a fent kifejtettek szerint bármilyen tulajdoni viszony mellett.
- ⇒ Az univerzalitás igénye az országos eloszlásra vonatkoztatva is felmerül. A 2009-es NEP adatok alapján látható, hogy meglehetősen eltolódott a pályázók és a támogatás eloszlása is a főváros irányába. Ennek az eloszlásnak az egyenletessé tétele is fontos lenne.

3. számú ábra: A NEP 2009 pályázatra benyújtott és támogatásra ítélt pályázatok országos eloszlása

- ⇒ A program nem tartalmaz semmilyen szociális indíttatású elemet, alapvetően CO₂ csökkentés a célja. Az energiaszegénység elleni küzdelem más program feladata.
- ⇒ A társadalmi igazságosság jegyében egyedül a támogatás összege kerülhet maximalizálásra egy-egy lakóingatlan esetében és bármilyen minőségű ingatlan tulajdonosa pályázhat.

3.3. Programmal kapcsolatos elvárások

5.3.1 Számottevőség

A számottevőség 3 szempontból jelenik meg:

- a program;
- az egyes beruházások;
- és a támogatás aránya szempontjából.

A **program** szempontjából a számottevőség azt jelenti, hogy ennek keretében vagy eredményeként – a felfutási időszak leteltével – évente a hazai lakóingatlanok 1-2%-a (kb. 30-60.000 lakás) kerül felújításra. Természetesen ez csak minimum elvárás, ennél lehet akár lényegesen magasabb arányszámot is megcélozni. Ez feltételezi, hogy:

- ⇒ Területileg az országban bárhol elhelyezkedő és bármilyen építészeti minőségű (pl vályog, téglá, panel stb.) lakóingatlan pályázhat.
- ⇒ Hosszú, legalább 5 éves programot kell meghirdetni, széleskörű politikai egyetértéssel és támogatással. Ennek anyagi fedezetét is előrelátóan meg kell állapítani.

⇒ A programot a lakosság körében népszerűvé kell tenni, amit az alábbi kritériumoknak való megfelelés alapoz meg (ezeket a későbbiekben tovább részletezzük):

- a) a program hitelesen kommunikált és részletesen ismertetett;
- b) a támogatás mértéke kellően vonzó nagyságú (áfa + X%);
- c) egyszerűen megérthető és átlátható;
- d) egyértelmű (normatív alapú, kiszámítható, nincs kiskapu, nincs egyedi mérlegelés)
- e) gyors ügyintézés, rövid döntési, kiutalási határidők;
- f) ügyfélbarát ügyintézés és előfinanszírozási hitel csomagok (piaci szereplők bevonásával: pénzintézetek, termékgyártók, szolgáltatók).

Az egyes ingatlannal, **beruházással** kapcsolatban a számottevőség kritériuma a következő módon kerülhet megfogalmazásra:

- h) Minimum kritérium meghatározása: pl. 1 kategóriaugrás az épületenergetikai besorolásban (A különböző mértékű energia-megtakarításokkal elérhető kategóriaugrásokról készített elméleti, összefoglaló táblázatot a 3. számú melléklet tartalmazza.);
- i) A progresszívan növekvő támogatási arány, például ha több kategóriát is ugrik az ingatlan a beruházás következtében, a komplexitás irányába tolja el a tulajdonosokat;
- j) A racionalitás megkívánja, hogy a megújulókat hasznosítását csak akkor támogassa a program, ha az ingatlan épületenergetikai besorolása az egyéb korszerűsítések következtében már elérte a C-kategóriát.

A **támogatás** számottevősége a beruházási összeg arányában megszerezhető támogatásban írható le:

- k) Megfigyeléseink szerint a magyar lakosság beruházási és pályázási hajlandósága akkor növekedik ugrásszerűen, amikor a támogatási arány az ÁFA-tartalmat meghaladja. Javaslatunk ÁFA+5% támogatási arány a teljes beruházási összeghez képest. Ennek értékét maximálhatja az állam a társadalmi igazságosság és egyéb szempontok alapján.
- l) Progresszívan növekvő támogatási arány, ha több kategóriát is ugrik. Az átláthatóság és a kiszámíthatóság jegyében, javasoljuk a kategóriaugrásonkénti 5%-os emelkedést a támogatási arányban. 5 kategóriaugrás esetén tehát ÁFA+25%. Dilemma tárgyát képezheti, hogy adjon-e az állam 50% fölötti támogatást egy-egy korszerűsítési projekthez.
- m) A program definíciószerűen (CO₂-csökkentés) a megújulókat hasznosítását is támogatja, de csak akkor, ha az ingatlan már - egyéb korszerűsítésekkel - elérte a C-kategóriát.

5.3.2 Hatékonyság, költséghatékonyság

A hatékonyság nemcsak az energiafelhasználás szempontjából fontos, hanem a közpénzek elköltésének is fontos kritériuma. E kritériumnak is több szinten, a program egészére kell érvényesülnie. Itt két szempont merül fel direkt módon:

1. A tranzakciós költségek minimalizálása (adminisztráció, monitoring, ellenőrzés stb.)

Itt tehát a takarékoságnak és a célszerűségnek kell érvényesülnie. Minden felesleges és visszaélésekre alkalmas eljárást mellőzni kell. Tudomásunk szerint ennek aránya az eddigi szerződések szerint 5% lehet, ami egy nagyobb volumenű támogatási összeg esetében akár

több milliárdos tétel is lehet. Meglátásunk szerint fontos lenne definiálni az adminisztratív költségek fajtáit. Kérdés, hogy az egyértelműen köthető pályázati feldolgozás és adminisztráció, az ezt szolgáló infrastruktúra, software-es fejlesztéseken, monitoring rendszerek, és az ellenőrzés megszervezésén és bonyolításán túl, az egyéb tevékenységek - program előkészítés, háttér tanulmányok és program széleskörű kommunikációja - része lehet-e az adminisztratív kiadásoknak. Meggyőződésünk, hogy ez utóbbi tételek fontos előfeltételeit képezik egy hatékony adminisztrációnak, lebonyolításnak.

2. Az egységnyi támogatásra eső CO₂ csökkentés (tCO₂/HUF) maximalizálása

Itt az egy forintra eső CO₂-csökkentést akarja az állam maximalizálni, ezért a komplex beruházásokat ösztönözní, abból a felismerésből fakadóan, hogy egy ingatlan esetében pár éven belül nem kezdenek többször érdemi átalakításba vagy komolyabb energiahatékonyságot érintő beruházást a pénzügye miatt nem indítanak el. Az állam tehát azt is ösztönzi, hogy az energiafogyasztó előregondolkodva, előre hozva ruházza be pénzét.

Ahhoz, hogy az egyén, a háztartás jól döntsön és a fenti alapelvek érvényesülhessenek, szakember szolgáltatásait kell igénybe venni. Az adott ingatlan energetikai korszerűsítési feladatait és azok ésszerű, költséghatékony sorrendjét, államilag akkreditált energetikai szakértő (tanúsító) dönti el és javasolja a helyszíni szemle után, az épületenergetikai tanúsítvány kiállítása során az abban foglalt javaslati részben.

A rendszer hatékonysága feltételezi, hogy a fenti javaslatokhoz a tanúsítónak, energetikai auditornak ne kelljen az egyébként szokásosnál, a törvényben meghatározott módszertannál bonyolultabb vagy másfajta számításokat végeznie. A tanúsítót érdekeltté kell tenni abban, hogy az állam valamint az ingatlantulajdonosok érdekei találkozzanak. Ezért meg kell teremteni a független szakemberek presztízsét és egzisztenciális alapjait, jogi feltételeit annak, hogy ne válhassanak érintett termékgyártók és szolgáltatók „ügynökeivé”. Az energiahatékonysági szolgáltatások piacának megteremtése, majdan e szolgáltatások beárazásának lehetősége, a kontárok és a jó szakmai színvonal elválása a tanácsadásánál kezdődik.

5.3.3 Mérhetség

Miután a rendszer egyik legfontosabb kritériuma a számottevő és költséghatékony CO₂-kibocsátás csökkentése, értelemszerűen mérni is kell ezt. Az egyes beruházásokkal elért kibocsátáscsökkenést többféle módon is számszerűsíteni lehet. Meghatározott beavatkozások egy jól megbecsülhető hatékonyságjavulást érnek el az adott ingatlanon, amely nagyszámú tapasztalat (minta) alapján benchmarkolható, és így a forintokhoz rendelhető a megtakarított CO₂. A jelenlegi pályázatok esetében használt KESZ tábla is alkalmas erre. Ugyancsak értékes lehet egy monitoring rendszer felállítása, amely a beruházások után mért fogyasztási adatok alapján tud megalapozott értékekkel szolgálni. A fenti kritériumok azonban orientálhatnak minket. Mi is az módszer, amely számottevő és hatékony módon segíti a támogatások hasznosulásának értékelését, becslését és mérését? Vélhetően a már EU keretek között is sokirányú hasznosításra szert tett tanúsítás lenne a legcélravezetőbb és leguniverzálisabb, ennek mentén pedig a leghatékonyabb megoldás a mérhetőségre.

A pályázati kérelem elbírálásának feltétele tehát az energetikai szakember által végzett épület energiafogyasztási számítás, azaz épületenergetikai tanúsítvány – a „lakcímke”³ – kiállítása. Ezáltal lehetővé válik az objektív eredmények mérése.

³ Az Energia Klub LAKCÍMKE programja az energiahatékonyság fontosságára és az épületek energetikai tanúsítványára kívánja megismertetni és elfogadtatni az érintettekkel. További információk: www.lakcimke.hu

6. DILEMMÁK, MEGFONTOLANDÓ KÉRDÉSEK

Az alábbiakban olyan problémákat, dilemmákat vetünk fel, amelyek vélhetően politikai döntést kívánnak, és a fenti kritériumrendszer aprópénzre váltása kapcsán fognak majd komolyabb súllyal a latba esni. Mivel szakmailag akármelyik megindokolható, itt alapvetően a támogatást igénybevevők attitűdjei lesznek inkább meghatározóak, avagy a piac és a célszerűség (praktikum) mutatnak majd irányt a döntéshozóknak. Így bizonyos kérdésekre – amelyeket a tanulmány végén jelezni is fogunk - csak jól célzott kutatások tudnak megnyugtató választ adni, amelyek alapján dönthet a támogatást kiíró felelős. Az alábbiakban tehát jelezzük a dilemmákat és az egyes döntési irányok pozitív illetve negatív következményét.

4.1. A támogatási rendszer egészével kapcsolatos megfontolandó kérdések:

6.1.1 *A program fedezete, forrásallokáció és az erre irányuló stratégia*

A legnyilvánvalóbb probléma a program futtatásával kapcsolatban a rendelkezésre álló keret és annak allokációja a Zöld Beruházási Rendszeren belül. A program eddigi fedezetét a kvótaeladás biztosította. Kérdés, hogy a kormánynak van-e stratégiája a fennmaradó kvóták értékesítésére. Mennyire átlátható ez a társadalom és az érintettek számára? Vannak-e fő számok? Milyen módon oldható meg az egyes évek között a forrásátcsoportosítás? (Ha 2010-ben több támogatási kérelem van, mint a rendelkezésre álló összeg, de tudható, hogy 2011-re beérkezik (árfolyam változások, piacok, stb.) az akkor hiányzó pénz és további támogatásokra is lesz elegendő?)

Ezek és több további hasonló kérdés merül fel a program hosszú távú finanszírozhatóságával kapcsolatban. Természetesen az ezekre a kérdésekre adott válaszok nagyban befolyásolják a további dilemmák eldöntését. Milyen mértékű és áteresztőképességű rendszert érdemes felállítani, ha csak 1-2 évre látunk előre és a források pár milliárdban mérhetők, avagy 5 éves a minimális program és több 10, vagy akár 100 milliárdos programban gondolkozhatunk.

6.1.2 *Az érdekelt vállalkozások és a pénzüintézetek szerepe*

Létfontosságú, hogy a piaci szereplőket aktív és szerződéses partnerként az állam bevonja a program megvalósításába. Úgy a népszerűsítés, az esetlegesen kihelyezett ügyfélszolgálatok, pályázati adminisztráció, befogadás, előfinanszírozás, mint a korszerűsítési megoldási javaslatcsomagok, árkonkurencia és a piaci tisztulás érdekében. Ez is számos kerekasztal egyeztetést és rengeteg kétoldalú beszélgetést igényel.

A bankok, pénzüintézetek szerepe itt felértékelődik. Látható, hogy az MFB hitel nem működött eddig. Megítélésünk szerint egy ilyen komoly támogatás mellé már nem kell további kamattámogatással ösztönözni a beruházási kedvet. A lényeg az lenne, hogy pl. az előfinanszírozásban a kereskedelmi bankok, takarékszövetkezetek, LTP intézetek fantáziát és piaci lehetőséget lássanak. Ugyancsak fontos a szerepük a kiegészítő hitelkonstrukciók kimunkálásában. Amennyiben a program nagy volumenű, évi 2% körüli penetrációt ér el, akkor ez üzleti lehetőség. Ha jóval ez alatt az arány alatt marad, akkor az jósolható, hogy nem lesz érdeklődés a bankok részéről.

Fel lehet vetni a kérdést úgy is, hogy „hogyan kéne az államnak az üzleti szféra érdekeit figyelembe venni a program felépítése során ahhoz, hogy a hazai vállalkozások önként és aktívan népszerűsítsék és előfinanszírozzák a lakossági korszerűsítéseket?”

Az érdekelt vállalkozások – a kivitelező szakemberek, a beépítendő termékeket, technológiákat gyártó, forgalmazó vállalatok – is abban érdekeltek, hogy az adminisztráció

minél gördülékenyebb legyen. A mostani rendszer a kívánt volumen mellett biztosan nem tartható.

A megbízott szakember segítségével ki kell választani a kivitelezőket és a beépítendő termékeket, technológiákat.

Hosszabb távon megfontolandó egy minősítési rendszer felállítása, amely segítségével a kivitelezés minőségbiztosítása megoldható.

6.1.3 A forráselosztást kiszolgáló intézményrendszer

A normatív támogatási rendszer működőképességét alapvetően fogja meghatározni az, hogy milyen méretű és milyen felkészültségű apparátus áll mögötte, milyen gyorsan, milyen pontossággal történik a pályázatok feldolgozása. A források gazdájának alapvetően azt kell eldöntenie, hogy egyetlen központi intézményt jelöl ki a pályázatok kezelőjeként, vagy decentralizált módon, területi kezelő szerveket kijelölve kívánja megoldani a pályázatok feldolgozását.

A centralizált pályázatkezelés előnye, hogy viszonylag kis létszámú kört érint majd az igények kezeléséhez szükséges felkészítés, képzés, könnyebb olyan állami szervet találni, ahol megvan a megfelelő előképzettség a feladatok gördülékeny átvételére. További pozitívum, hogy jól nyomon követhető, ellenőrizhető a munka, a felelősségi körök pedig egyszerűen kijelölhetők. Ezzel együtt előfordulhat, hogy nagyszámú pályázat esetén túlságosan nagy terhelés esik egyetlen állami intézmény munkatársaira, ami lassíthatja a feldolgozást. További hátrány lehet, hogy ilyen esetben az ügyfelek csak korlátozottan (telefonon vagy e-mailben) kaphatnak segítséget a kitöltéshez, a dokumentáció összeállításához.

A decentralizált rendszer előnye, hogy a kezeléssel járó adminisztratív teher eloszlik a pályázatkezelők között, és regionális vagy megyei szintű központok kialakítása esetén az ügyfelek közvetlenül, akár személyesen is tájékozódhatnak a pályázatról, segítséget kaphatnak a beadáshoz. A decentralizált kezelőrendszer felépítésében nehézséget jelenthet a nagyszámú közreműködő képzése, illetve a felelősségi körök pontos lehatárolása, a számonkérés.

A decentralizált pályázatkezelés esetén a kezelő szervek kiválasztása, felépítése kulcskérdés a forráselosztás sikerében. Nem szükséges feltétlenül egy költséges, új hálózat felállításában gondolkodni, sokkal inkább érdemes megvizsgálni azt, hogy milyen állami vagy önkormányzati intézmények, illetve milyen piaci szereplők vonhatók be a programba. Pályázatkezelőként szóba jöhetnek például a regionális fejlesztési ügynökségek, az önkormányzatok építéshatóságai, de a cseh tapasztalatok alapján akár a pénzügyintézetek is, hiszen nekik is érdekük, hogy jó minőségű, támogatható igénylések kerüljenek be.

6.1.4 A kommunikáció hitelképessége a lakosság és az érintett vállalkozások felé

A NEP rendszer hiányosságai (kiszámíthatatlanság, csúszások, túladminisztráltság, néhány hónapos időszakonként változó vagy felfüggesztett programok stb.), de elsősorban az időbeli és forrásoldali kiszámíthatatlanság okán sok törleszteni valója lesz az államnak a kommunikáció tekintetében. El kell hitetni az emberekkel és azokkal a cégekkel, amelyek a rendszer másodlagos hasznélvezői és egyben motorjai is, hogy a rendszer tartósan és változatlan alapfeltételek mellett működik. Ehhez hiteles és pontos tájékoztatás szükséges. Megjegyzendő itt, hogy a mostani ZBR Energiahatékonysági Alprogrammal kapcsolatban is igen komoly kommunikációs problémák vethetők fel.

A külföldi példák is azt bizonyítják, hogy a plasztikus, tehát könnyen érthető és vizuálisan is követhető támogatási formák alapozzák meg a beruházási kedvet. Ezért érdemes a program indítása előtt tesztelni a laikusokkal és a szakemberekkel is a kiírást mind a tartalmában, mind külalakjában.

Ezek után megfontolandó, hogy milyen csatornákon történik a rendszer kommunikálása. Milyen már meglévő vagy újonnan kialakítandó infrastruktúra (lakossági irodák) szükséges az információ eljuttatásához a potenciális beruházókhoz? A központi rendszerű illetve a decentralizált megoldás egyaránt célra vezető lehet. A dilemmát az intézményi rendszerrel kapcsolatos eldöntendő kérdésekkel együtt érdemes kezelni.

4.2. A támogatási rendszer lebonyolításával kapcsolatos dilemmák

6.2.1 A támogatás alapjául szolgáló mérőszám, kritérium

A fentebb leírt elvárások miatt mi az energetikai kategóriaugrást javasoljuk a támogatások kiutalásának alapjául. Vannak azonban más megoldások, ahogy erre nemzetközi példákat is látunk, de hazai szakemberek is érvelnek emellett. További két lehetőség mutatkozik annak függvényében, hogy mit tart a kiíró fontosnak és milyen elvek mentén szeretne dönteni.

Abszolút értékben (kg CO₂) vagy a fogyasztáshoz képesti csökkentés arányában (%) legyen nagy az egy-egy beruházás esetén elérhető kibocsátáscsökkentés? Mi szerepeljen a támogatás fő kritériumaként?

Az abszolút érték esetében természetesen a döntéshozó a nagyobb, vagy kifejezetten pazarló, rossz energetikai állapotú vagy adottságú ingatlanok felújítását, korszerűsítését fogja ösztönözni, ahol tehát komoly a jelenlegi energiafogyasztás, így a megtakarítás is nagy volumenű lehet. Ezt a célját azonban az arányok estében is eléri, nem zárva ki a kisebb területű, de számosságában tekintélyesebb mennyiségben jelen levő ingatlanokat. Az arányok mellett szól a tanúsítvány is, hiszen egy-egy kategóriaugrás viszonylag jó indikáció a megspórolt energiára és ebből jól számítható a CO₂-kibocsátás csökkentése is. Végző soron pedig az egy forintnyi támogatással elérhető CO₂-kibocsátás visszafogása esik latba. Az arányok szerinti támogatás mellett szól az az érv is, hogy így az állam nem bünteti azon tulajdonosokat, akik már eddig elvégeztek bizonyos korszerűsítéseket saját pénzből, és most még tovább szeretnék javítani otthonuk minőségét. Ennek a szempontnak egyébként jól megfeleltethetők az épületenergetikai besorolási kategóriák. (Lásd 3. melléklet) Több érv is szól tehát az EPBD⁴ irányelv szerint kidolgozott hazai épületenergetikai besorolási kategóriák alkalmazása mellett.

Egy további lehetséges megoldás a pontozásos rendszer, melyet a Magyar Építőanyagipari Szövetség dolgozott ki.

⁴ az épületek energetikai jellemzőiről szóló 91/2002 EK direktíva

Pontozás és négyzetméter alapú támogatás

A Magyar Építőanyagipari Szövetség Komplex Épületenergetikai és Klímavédelmi Programjában (2010) a magáncélú és közintézményi beruházásokat egységes rendszerben kezelő, nagy mennyiségű pályázat kezelését lehetővé tévő rendszer kialakítására tesz javaslatot.

A javaslat szerint a pályázatokat előre meghatározott pontozásos rendszerben bírálják el. A szövetség által kidolgozott rendszerben aszerint kapnának magasabb pontot az egyes beruházások, hogy mekkora energiamegtakarítással jár az adott beruházás. Az energiamegtakarítás mértékét az energiaosztályban való előrelépés (hány osztályt javul a besorolás?) és az elért energiaosztály (milyen magas energiaosztályba sikerült eljutni?) alapján mérik. A pontozásos rendszer mellett a szövetség – a cseh rendszerhez hasonlóan – nem az egy ingatlanra adható, hanem a négyzetméter alapú támogatást javasolja, amellyel igazságosabban oldható meg az eltérő méretű épületek támogatása, azaz egy kisebb alapterületű épületre arányosan kisebb a támogatás végösszege, mint egy nagyobbra.

6.2.2 Kiutalható támogatás összege

Az előbbi dilemma kapcsán merül fel a kérdés, hogy milyen alapon és hol húzzuk meg az egy ingatlan esetén kiutalható támogatás összegét. Csehországban a normatíva négyzetméterre vetített, tehát négyzetméterre van meghatározva az egyes beruházási típusok szerint a támogatás összege. Itt különböző ingatlantípusok esetén más négyzetméternél húzták meg a támogathatóság határát (családi házak esetében 300 m², míg társasházi lakásnál 120 m² a maximálisan támogatható beruházás). Kérdés hogy hazánkban mi lenne a célravezető? Lehetséges megoldások:

- A korábban már javasolt 30%-os alaptámogatásra kellene meghatározni egy maximum összeget és ebből egy egyszerű szorzással megkapjuk a bónuszokkal együtt adható 50%-ra adható maximum összeget.

Ebben az esetben egy 50 m²-es ingatlan és egy 120 m²-es ingatlan esetében ugyanaz az értékhatár lesz, ami nem igazán ösztönzi a pályázókat a költséghatékonyságra.

- A különböző ingatlantípusokra különböző egységtámogatásokat határozhatunk meg négyzetméterenkénti fix összeg formájában. Két fő kategória lenne: társasház és családi ház.

Ez a beavatkozás némileg ugyan bonyolítja a támogatási összeg meghatározását, de lényegében – miután a tanúsítványon, avagy az egyéb bekért dokumentumokban szereplő adat (az ingatlan nagysága) alapján határozható meg - csak egy plafont szab a különböző beruházásokra kiutalható összegnek.

- Hol húzzuk meg ezt a határt?

Nem mernénk erre még javaslatot se tenni. Véleményünk szerint a mostani támogatási maximum igen engedékeny. Ugyanakkor itt több ellentétes erőt kell mérlegelni. A rendelkezésre álló keretből a lehető legtöbb beruházást és CO₂-csökkentést akarjuk ösztönözni. Mindeközben nem indukálva jóval nagyobb igényt, mint amekkora összeg rendelkezésre áll. És persze a képlet része még az is, hogy kifejezetten ösztönzőleg akarunk hatni az ingatlantulajdonosokra. Ennek eldöntéséhez piacelemzésre, a beruházásokban érdekelt vállalkozások és a potenciális korszerűsítésekben érdekelt lakosság véleménye nagyon fontos lesz.

6.2.3 A minimális kategóriaugrás mértéke

Amennyiben a kategóriaugrások függvényében változik a támogatás aránya, úgy kérdés, hogy mi legyen a minimum kategóriaugrás? Egyesek szerint az 1 kategóriaugrás is magas, mert attól félnek, hogy bizonyos élethelyzetekben és ingatlanok esetében nem megvalósítható, így ezek az ingatlanok automatikusan kizáródnak a rendszerből. A számottevőség kritériuma okán elvárható, hogy 20-30%-os energiamegtakarítás realizálódjon egy-egy beruházás alkalmával, ami a legtöbb kategóriaugrás esetében az átlagos adat. (A 3. számú Melléklet ezt szemlélteti.)

Mások szerint minimum 2 ugrást lenne érdemes megkövetelni annak érdekében, hogy minél komplexebb és érdemibb kibocsátás csökkentést érjen el a program. Ezzel azonban nagyon sok, egyébként komoly megtakarítást eredményező és bizonyos házak esetében - talán egyedül - racionális beruházástól esne el az ország. Nehéz most megmondani, de elképzelhető, hogy az átlagosnak tekinthető F kategóriából sok épület vagy lakás pusztán az E-be tud költséghatékonyan eljutni. Ez az ugrás azonban 50-100 kWh/m² fogyasztáscsökkentést is jelenthet.

Ezért ideálisnak – számításaink alapján - mégis csak a minimum egy kategóriaugrás bizonyulna, amellett, hogy egy progresszív, a mostani klímabónuszhoz hasonló rendszer lépne mellé. A különbség annyi lenne, hogy az F kategóriából 3 ugrás felfelé (C kategória) ugyanolyan arányú támogatást érdemelne az összes beruházás nagyságából, mintha a B kategóriából kerül valaki A+-ba. Megjegyezzük, hogy az előbbi (tehát F-ből C-be) beruházás komolyabb megtakarítást jelent.

6.2.4 Egyéb normatív támogatási rendszerek bevezethetősége az ingatlan energetikai korszerűsítésével kapcsolatban.

Lehetséges – ahogy erre a nemzetközi gyakorlatban is van példa – az egyes beruházástípusokra normatív támogatási rendszert kidolgozni. A pontos összegek, határértékek meghatározásához azonban nagyon komoly előtanulmányok, illetve piackutatások szükségeltetnek. Amennyiben ez a magyar döntéshozóknak tetszik, előtanulmányok nélkül a cseh, német számokat is át lehet venni. Ebben az esetben érdemes lehet beszélni a csehekkel, hogy hogyan alakították ki a rendszert. Mi az, ami jól működik és mi az, ami nem?

Ugyancsak normatív támogatási rendszerként említhető az egyes energiakorszerűsítési anyagok, kellékek vagy berendezések ÁFA tartalmának csökkentése, vagy ezen termékek komoly beszerzési árscsökkentése, az ilyen termékek, szolgáltatások költségeinek adóból való levonásának lehetősége. A beszerzési ár komoly csökkentése speciális és nem kívánatos vásárlóturizmushoz vezethet. A másik két eset bevezetését viszont csak akkor tartanánk célravezetőnek, ha a magyar adómorál jelentősen javulna. Erre a következő években nem látunk esélyt.

Ezért a fenti hármas kritérium (számottevőség, hatékonyság, mérhetőség) rendszernek leginkább a beruházási támogatást tartjuk ideálisnak.

6.2.5 Új építésű ingatlanok

A hatályos építési szabályzat szerint C kategóriás épületekre adható ki használatba vételi engedély. Kérdés, hogy az állam támogatni akarja-e, hogy a következő években bevezetendő szigorúbb szabályoknak már most megfeleljenek az új építésű házak. Amennyiben igen, további kérdésként merül föl, hogy milyen mértékben.

Ebben az esetben a négyzetméterre eső támogatás lehet célszerű. A cseh példa erre jól alkalmazható itthon is. További számolást és döntést igényel, hogy milyen mértékű és nagyságú támogatás adható az előbbiekhöz hasonlóan.

Érdemes a jogszabályváltozást kezdeményezni, amelynek értelmében a felület/térfogat arányoktól függetlenül az új építésű épületek szigorú besorolás szerint kategorizálhatóak csak. Így tehát az „A” kategóriához 60kWh/m²évnek kell teljesülnie.

6.2.6 Megújuló energia technológiák alkalmazása

Bár ez az előbbiekből szinte egyértelmű, de érdemes külön is megfogalmazni a kérdést. Miután egy-egy megújuló beruházás CO₂-kibocsátáscsökkenést és kategóriaugrást idézhet elő az ingatlan besorolásában, természetesen támogatott lehet. Megújulókat hasznosítását a program csak abban az esetben támogatja, ha az adott lakóingatlan energiahatékonysága elért egy bizonyos szintet, azaz az épület szigetelése, nyílászárói és fűtésrendszere megfelel a jelenleg érvényben levő, új építésű ingatlanokra vonatkozó energetikai előírásoknak. A lakóingatlan tehát a megújulókat hasznosítása előtt már C kategóriás „lakcímkével” rendelkezik. Természetesen ezt nem kell két lépésben és két támogatási kérelemmel elindítani.

4.3. Tanúsítvánnyal kapcsolatos dilemmák

Külön csoportot képviselnek a tanúsítással és annak használatával kapcsolatos dilemmák. Ezeket szedtük egy csokorba.

A tanúsítvány szerepe megkérdőjelezhetetlennek tűnik számunkra (bár egyesek kifejezetten nem szeretnék a tanúsítványt látni ebben a folyamatban). Habár ezen a dokumentumon explicite nem szerepel a CO₂ kibocsátás, így annak csökkentése sem olvasható le direktben, ugyanakkor könnyen számolható ez is egy további egyszerű képlet beiktatásával. Nagy fontossága van a tanúsítvány javaslati részének. Érdemes lenne ennek részletes kidolgozását kérni a támogatás feltételéül. Megfontolandó ennek részletesebb szabályozása. Ugyancsak megfontolandó a tanúsítvány kiállításának szignifikáns anyagi támogatása, és a tanúsítás díjszabásával kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálata.

6.3.1 Milyen dokumentumokat célszerű kérni a támogatási kérelem alátámasztásául? A tanúsítvány szerepeljen-e és, ha igen melyik fázisban kérje az állam? Milyen egyéb számítás szükséges?

Meglátásunk szerint a tanúsítvány alkalmas a támogatási kérelem alátámasztására. Vannak apró kívánságok, melyeket ki kell még elégítenie. Két kérdést érdemes jobban körüljárnia a jogalkotónak és a kiírónak.

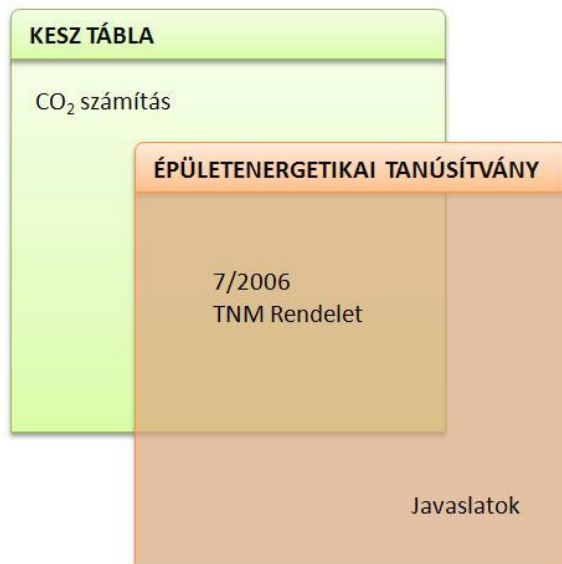
CO₂ kibocsátás és a kibocsátáscsökkenés számítása. Álláspontunk szerint a TNM rendeletben meghatározott módon történő tanúsítás folyamatában mindenképpen kapunk olyan adatokat, amelyek alapján könnyedén számítható a jelenlegi és a beruházás utáni CO₂ kibocsátás.

Beruházási javaslat részletesebb kidolgozása, szabályozása. Fontos lenne a támogatás feltételéül szabni egy komoly beruházási javaslat és sorrend megtételét a tanúsító részéről. E nélkül ugyanis csak hozzávetőleges fogalma lesz a tulajdonosnak és a támogatónak is a beruházás várható és valódi eredményeiről.

Amennyiben ezt a két problémát sikerült orvosolni, úgy lényegesen csökken az adminisztratív teher és a befektetett mérnökök száma is. Ennek következtében olcsóbbá is válhat egy-egy beruházás műszaki megalapozása.

A jelenlegi rendszerben szereplő KESZ táblázat a TNM rendeletnél annnyival több, hogy szerepel benne egy további képlet, amely a CO₂ kibocsátásra vonatkozik. A tanúsítvány a TNM rendeletnél annnyival több, hogy tartalmaz egy javaslati részt. Ennek a két rendszernek az összeillesztése és rendeleti szintű kezelése lenne megoldás a zavarok elosztatására. Kérdés

ugyanakkor, hogy a már kifejlesztett és a TNM rendeletet kielégítő software-ek milyen formában illeszthetők a rendszerbe. Javasoljuk az érintett vállalkozások és szakemberek bevonását ennek kimunkálására. Nem maradhat senki üzleti hátrányban. Az államnak piac-konform és versenysemleges módon kell viselkednie.

4. számú ábra A KESZ és a tanúsítvány viszonylatának illusztrálása

6.3.2 *Hány tanúsítás történjen?*

Hosszas vizsgálatok és együttgondolkodás után arra jutottunk, hogy két, adminisztratív szempontból eltérő (beruházás előtti és utáni) tanúsításnak kell történnie. Az első tanúsítványnak szerepe még csak a támogatási kérelem folyamatában van. Erőssége alapvetően a javaslati rész, amely részletesen írja le a beavatkozási lehetőségeket és azok érdemi következményeit. A második tanúsítványt a beruházás után kell kiállítani és ez alapján lehet kiutalni a támogatást is. Ez már adminisztratív szempontból teljes értékű okirat, bekerül a VÁTI irattárába is. Innentől 10 évig ez az érvényes „lakcímke”, amellyel a tulajdonos igazolhatja az ingatlan piaci értékét, annak növekedését is.

6.3.3 *A két dokumentumot ugyanaz a tanúsító vagy különböző szakemberek állítsák ki?*

Ezt a kérdést nehéz eldönteni, mert meglehetősen kevés tapasztalat áll rendelkezésünkre. A két különböző tanúsító személye mellett természetesen az a gyanakvás húzódik meg, hogy az ellenőrzés minden esetben jól jöhet. Saját magát ellenőrző ember talán engedékenyebb. Ugyanakkor látni kell, hogy a tanúsítvány lepecsételésével és aláírásával a tanúsító szakember arról is nyilatkozik, hogy legjobb tudása szerint és a jogszabályok alapján készíti el az okiratot, és ezért büntetőjogi felelősséget is vállal. Ráadásul így a második tanúsítvány kiállítása olcsóbb lehet, hiszen a tanúsító egyszer már felvette az épület alapadatait, az újabb tanúsítvány kiállításához csak a változásokat kell átvezetni. Ezért a foglalkozás szakmai presztízsének megteremtése és számon kérhetősége nagyon fontos lenne.

6.3.4 *Mennyiben járuljon hozzá az állam a tanúsítás szakmaiságához?*

Akkreditáció? Minősítési rendszer? Pénzügyi támogatás a támogatási kérelemhez? Tréningek? Országos lefedettség elősegítése? Ahhoz, hogy a közpénzek célszerű elköltésének hatékonysága és a támogatott beruházások szakmailag megalapozottak illetve az eredményük

(CO₂ kibocsátás-csökkenés) mérhetősége is szavatolt legyen, nagy hangsúlyt kell helyezni a tanúsítók képzettségének és országos lefedettségének. Miután a tanúsítás már most is feltétele és vélhetően a jövőbeli normatív rendszerben is alapja lesz a támogatás elosztásának, ez egyfajta előfeltétele, első lépése a normatív rendszer kiépítésének. Az államnak tehát elemi érdeke az, hogy ez a szakértelem minden régióban és kistérségben elérhető legyen. Amennyiben a program volumene ismert, könnyen becsülhető a támogatás iránti kérelmek, pályázatok számossága és az ehhez szükséges szakértők mennyisége. Megfontolandó a már meglévő, piaci alapon indult képzési programok serkentése, és célzott támogatással az országos lefedettség és kiegyenlítettség megteremtése.

6.3.5 A szakemberek költségének támogathatósága (mértéke, összege)

A hatályos jogszabályok szerint szabályozott tanúsítási díjak nagyon alacsonyak és nem fedezik a vállalkozók, akkreditált szakemberek ezzel kapcsolatos kiadásait, nem teremtik meg ennek a szaktudásnak a presztízsét és ez a korlátozás egyben kontra-produktív a szolgáltatás minőségét illetően. Egyik lépés tehát az lehetne, hogy a kiszabható díjat megemeli a kormányzat. Avagy az ezzel kapcsolatosan elszámolható összeget megemeli a támogatáson belül, amit egy külön tételként kezel a kiíró.

Ez utóbbi esetben érdemes lenne megállapítani erre is egy lehetséges maximált összeget, amelynek kialakítása során az érintettek, érdekvédelmi és szakmai szövetségeivel is érdemes konzultálni. Hiszen abszolút életszerű lenne, hogy egy társasházi felújítás esetén az egy lakásra eső tanúsítási díj sokkal alacsonyabb, mintha egy családi ház, vagy egyetlen lakás tanúsításáról van szó.

Hogyan állna hozzá a programhoz a szakma, az energetikai szakemberek? Mi az ő munkavégzésük reális költsége? Mikor lenne komolyabb érdeklődés a mérnökök között a szükséges szakmai képzés elvégzésére és az akkreditáció megszerzésére?

Ezekre a kérdésekre minél hamarabb meg kell találni a választ a program indításához. Ez egy külön feladat a program kidolgozásán belül.

6.3.6 Visszaélések és az energetikai szakember(ek) ellenőrizhetősége

Fontos kérdés például, hogy mennyire bízik meg az állam az akkreditált szakemberekben. Milyen módon lehet az esetleges visszaélésekre már idejekorán felkészülni? Például úgy, hogy más adja ki a felújítás előtti és az utáni tanúsítványt? Bizonyos összeg fölött érdemes-e közjegyzői okiratba foglalni a támogatás tényét, ami adott esetben megkönnyíti a rosszhiszeműség szankcionálását, a jogosulatlanul felvett támogatás visszaszerzését? A támogatást megigénylő lakástulajdonos hogyan tud esetleg visszaélni a rendszerrel? A lakáscél és az energiaszint megőrzését milyen módon lehet biztosítani?

Érdemes lenne ezeken a kérdéseken komolyabban elgondolkozni, és egy külön kerekasztalt rendezni. Itt a konkrét visszaélés tartalmát és annak megelőzését, valamint mindkét esetben a kárt és az ezzel kapcsolatos költségeket is meg kell becsülni. Érdemes-e pl. komoly apparátust vagy költséges intézkedéseket bevezetni, ha az okozott kár, vagy az így elérhető haszon ezzel esetleg nem áll arányban? Mit csinálnak a csehek vagy a németek? Érdemes-e felkeresni az ottani programok kidolgozóit, hogy ők hogyan gondolkodtak és tényleg olyan jól működik-e a program, ahogyan innen és az internetes kutatásaink alapján ez kinéz?

Milyen ellenőrzési eljárás kidolgozását igényli a rendszer? A támogatott felújítások hány százalékát és milyen szakértelemmel akarja ellenőriztetni az állam? Központi illetve területi kirendeltségek útján? Szűrőpróbaszerűen, vagy más módszerrel?

Ez is olyan kérdés, ami némi előtanulmányt, majd kormányzati döntést igényel.

6.3.7 A felújítás szakmai felügyelete, műszaki ellenőr bevonásának kérdése, esetleg bizonyos beruházások, vagy értékhatár átlépése esetén

Vannak a korszerűsítési folyamatban olyan felújítási beavatkozások, amelyek komoly szakmai felügyeletet igényelhetnek, és amelyek ellenőrzése bizonyos akadályokba ütközik a beruházás lezárása után (pl. fal-, földm-, aljzatszigetelések). A tulajdonosok szakértelme is sok esetben hiányos. Nehezen tudja a laikus eldönteni, hogy milyen vakolat, milyen ragasztó stb. a követelmény. Ezért tartanánk megfontolandónak, hogy a tanúsító, vagy egyéb műszaki ellenőr szerepet kapjon a kivitelezés folyamán és ezt a program bizonyos beruházások, vagy értékhatár esetén tegye kötelezővé, és számla ellenében térítse is meg az itt felmerülő költség egy bizonyos százalékát. Javasoljuk a 70%-os támogatást egy bizonyos meghatározott maximum összeg mellett.

7. JAVASLATOK

5.1. Támogatás 11 lépésben

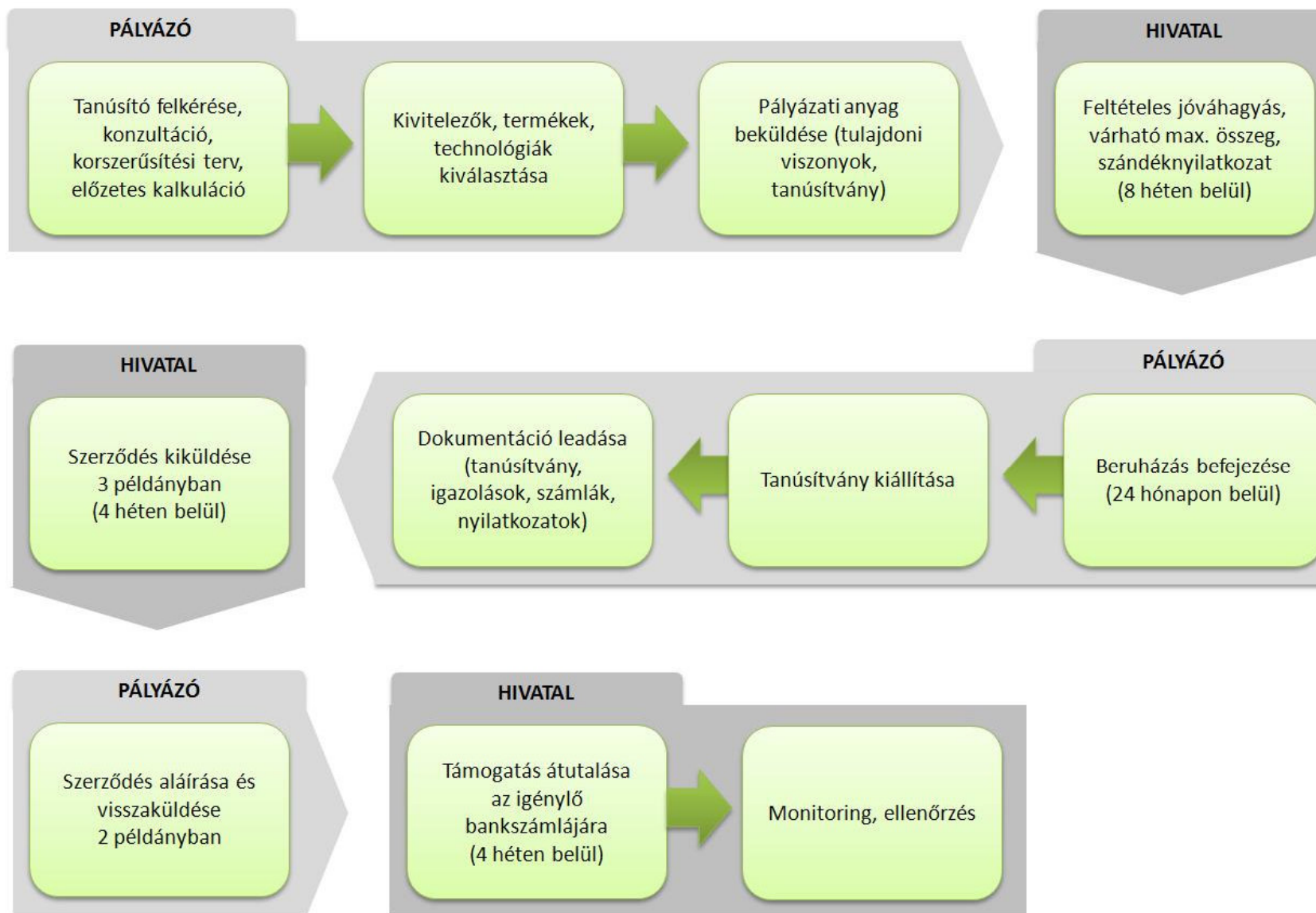
A számunkra ideálisnak tűnő normatív támogatás megigénylésének folyamata így néz ki a kapcsolódó határidőkkel együtt

1. Az ingatlantulajdonos felkér egy akkreditált tanúsítót energetikai szaktanácsadás céljából. A felkért szakember a tulajdonossal való konzultáció után meghatározza a korszerűsítési tervet, a szükséges beruházás nagyságát és a normatíva alapján igényelhető keretösszeget. Ahhoz, hogy ez könnyen átláthatóan előre kalkulálható legyen, szükséges egy online támogatáskalkulátor. Ugyanez a szakember a pályázati dokumentációhoz szükséges szakmai nyomtatványt kitölti. Az akkreditált épületenergetikai tanúsítókat lakóhely szerint le lehet keresni a program honlapjáról.
2. A megbízott szakember segítségével ki kell választani a kivitelezőket és a beépítendő termékeket, technológiákat.
3. A pályázati anyag, támogatási kérelem beküldésre kerül a kiíró által megadott módon (internet, regionális vagy helyi iroda, papíralapú postázás stb.). Szükséges dokumentumok:
 - tulajdonosi jogviszony igazolása (földhivatali kivonat),
 - társasházak esetén az összes tulajdonos hozzájárulása,
 - a felújítás szakmai leírása alátámasztva a tanúsítvánnyal továbbá a várható energiafogyasztás csökkenés mértéke.
4. Az igénylő 8 héten belül kap egy visszaigazolást a támogatási kérelem feltételes jóváhagyásáról és várható maximum összegéről. Ezt az állam egy szándéknyilatkozat formájában teszi, amelyben vállalja, hogy amennyiben a támogatási kérelemben megfogalmazottak teljesülnek, a támogatás X forint lesz.
5. Az igénylőnek be kell fejeznie a beruházást maximum 24 hónapon belül. Ez az intervallum a beruházás típusának függvényben differenciálható.
6. Tanúsítványt állít ki a szakember, amelyet a jogszabály által meghatározott adatbázisba is feltölt.
7. A beruházás befejezése után az igénylő leadja az alábbi dokumentumokat:
 - igazolás a beruházás befejezéséről;
 - tanúsítvány;
 - a teljes beruházás összköltsége és az ezt igazoló összes kifizetett számla;
 - nyilatkozat az adatok valóságáról (az igénylő kijelenti, hogy minden infó, számla, költség a valóságnak megfelel és összhangban van a Programmal.)
8. 4 héten belül a hivatal szerződést küld az igénylőnek 3 példányban.
9. Az igénylő 2 példányt aláírva visszaküld a hivatalnak.
10. A visszaérkezéstől számított 4 héten belül a hivatal átutalja a támogatás összegét az igénylő bankszámlájára.
11. Monitoring, ellenőrzés. A rendszer által felállított arányú szűrőpróbaszerű, vagy egyéb ellenőrzés történik.

A fent vázolt lépések természetesen csak vázlatosak, hiszen a tanulmány korábbi szakaszában részletesen felvetett dilemmák megválaszolása nélkül nem lehet pontos lefutást adni. Az mindenesetre kiderül, hogy gyors határidők és egyértelmű, minél kisebb adminisztrációt igénylő rendszert képzelünk el.

Összefoglalva tehát a beadás után 8 héten belül visszaigazolja a rendszer a maximális várható összeget és a beruházás megtörténte után is csak 8 hét áll az adminisztráció rendelkezésére a szerződés megkötésére illetve később a támogatási összeg kifizetésére.

4. számú ábra A javasolt támogatási folyamat

5.2. Szükséges és lehetséges változások a jogi környezetben

A ZBR program hosszú távú sikerének kulcsa az, ha évekre előre kiszámítható módon működtethető, aminek az alapjait széles körű politikai konszenzussal alátámasztott stratégia teremtheti meg. A stratégia felvázolja mind a kvótakereskedelemmel, tehát a forrásoldal megteremtésével kapcsolatos irányokat és az állam feladatait, mind a támogatások elosztásának előre lefektetett elveit. Ebből a dokumentumból vezethető aztán le, hogy milyen konkrét jogszabályi módosításokra, illetve milyen belső eljárásrend kialakítására van szükség. A stratégiában lefektetett irányokból adódóan szóba jöhet a ZBR rendszer alapjait lefektető 323/2007. (XII. 11.) kormányrendelet módosítása, a források elosztásának gördülékenysége érdekében pedig meg kell vizsgálni, hogy az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) számú (korábban 217/1998.) kormányrendelet módosításra szorul-e. Ez utóbbi azért fontos, mert a kutatás konzultációs szakaszában felmerült, hogy a túlságosan szigorú pénzügyi eljárásrend akadály lehet a hatékony és gyors elosztásnak. Márpedig egy pár százezer forintos állami támogatásra nem racionális olyan mérvű adminisztrációs teher, amely egy kétmilliárdos projekt közbeszerzési eljárása során teljesen adekvát.

Meg kell fontolni, hogy az új építésű ingatlanok energiafogyasztásának leszorítására valóban az állami támogatás-e a leghatékonyabb ösztönző, vagy inkább a szabványok szigorításával, a fokozottabb ellenőrzések bevezetésével és a szankciók alkalmazásával kell az energiahatékonyságot elősegíteni. Illetve a támogatás és a szabványok szigorítása együttesen lesz célravezető. Akárhogyan is dönt a támogatások kezelője a kérdésben, az új építésű ingatlanokra vonatkozó energetikai követelmények fokozatos, előre kiszámítható ütemezésű, de határozott szigorítása indokolt. A jelenleg érvényes 7/2006 TNM rendeletben meghatározott energetikai követelményértékek nemzetközi összehasonlításban nem nevezhetők kellően progresszívnek. Ráadásul az épület felület-térfogat arányától függően az elvi energiaigény nagyon széles skálán mozog: ez jelenleg 110-230 kWh/m². Németországban, az ottani szabványok szerint néhány éven belül legfeljebb 60-80 kWh/m²év energiaigényű házak épülhetnek. Célszerű lenne itthon is olyan szabályozás érdekében lobbizni, amely felület-térfogat aránytól függetlenül, egy fix, viszonylag alacsony értékben maximalizálná az új épületek energiafogyasztását.

Egyértelmű, hogy az energetikai szakértők, energiatanúsítók szaktudása akkor érvényesülhet érdemben a pályázatok előkészítő szakaszában, és akkor lesz országszerte megfelelő felhozatal szakértőkből, ha piacképes díjat számolhatnak fel a tanúsításért, amit a ZBR források jelentős részben fedeznek. Ennek egyetlen adminisztratív akadályja jelen pillanatban az, hogy a tanúsítás szabályairól szóló 176/2008. számú kormányrendelet irreálisan alacsony szinten maximálja a tanúsításért felszámolható díjat. Az tehát már most biztosan látszik, hogy ennek a jogszabálynak a módosítása elkerülhetetlen.

5.3. Tovább lépési javaslatok

Elemzésünk célja az volt, hogy feltárjuk azokat a lehetséges irányokat, amely mentén kialakítható a normatív támogatási rendszer. A kutatás során számos olyan kérdés és további beható vizsgálatot igénylő terület merült fel, ami túlmutat jelen elemzésünk keretein. Az Energia Klub felajánlja együttműködését ezeknek a kérdéseknek mélyrehatóbb vizsgálatában, illetve örömmel veszünk részt a piaci és államigazgatási szereplők közti párbeszéd megteremtésében. Az előző fejezetben vázolt dilemmák közül gyakorlatilag mindegyik igényel kisebb vagy komolyabb háttérkutatást, elemzést. Mi az alábbiakban azokat emeljük ki, amelyek nagyobb hatású, a rendszer működtetése szempontjából kiemelkedő jelentőségű kérdések.

7.3.1 A cseh támogatási rendszer behatóbb vizsgálata

A külföldi példák kutatása során leginkább a csehországi zöld megtakarításokat segítő támogatási rendszer esetében látjuk azt, hogy alaposabb feltárássra érdemes. Mivel a következő szakaszban már olyan kérdések merülhetnek fel, amit internetes kutatással aligha lehet megválaszolni, javasoljuk, hogy az államigazgatás érintett szakértői, döntéshozói egy szakmai tanulmányút keretében élően, a cseh szakmai stáb segítségével ismerkedjenek meg a rendszerrel, és annak gyakorlati működésével.

Az Energia Klub a tanulmányút előkészítésében, a cseh szakemberekkel való kapcsolatfelvételben, az út és a találkozók megszervezésében, a tanulságok összegzésében, magyarországi adaptációs lehetőségek kimunkálásában vállalna szerepet.

7.3.2 Az energiatanúsítás minőségi kritériumainak lefektetése

Minthogy a tanúsító kulcsfigura az energetikai korszerűsítésben, ki kell alakítani annak a kereteit, hogy hiteles (valós adatokon és pontos számításokon alapuló), részletesen kidolgozott javaslati fejezetet is magában foglaló tanúsítványok szülessenek. Emellett persze elvárható, hogy a tanúsítók a magas szakmai kritériumoknak megfelelő díjazásban részesüljenek. A szakmai és pénzügyi irányelvek kidolgozásába be kell vonni a gyakorló tanúsítókat, illetve az érdekképviselői szervezeteiket (pl. Energiatanúsítók Országos Szövetsége, szakmai kamarák stb.).

Az Energia Klub az egyeztető folyamat megszervezésében vállalna szerepet. A hazai tanúsítási rendszer kialakításában és a tanúsítás társadalmi elfogadottságának megteremtésében komoly szerepet vállaltunk, amely programunk Lakcímke néven ismert (lakcimke.hu). Ennek során a döntés-előkészítőkkal, jogalkotókkal, a tanúsítókkal, a tanúsítók képzésében érdekelt hazai szakemberekkel több körben egyeztettünk, szakértelmüket is igénybe vettük.

7.3.3 A bankrendszer bevonási lehetőségeinek feltárása

A beruházások finanszírozásához elengedhetetlen, hogy a bankrendszer aktívan vegyen rész a támogatások kihelyezésében. De mikor éri meg egy banknak „zöld hitelterméket” a piacra dobni? Mit tenne meg annak érdekében, hogy a támogatottak náluk vegyenek fel hitelt az energetikai korszerűsítésre? Milyen módon lehetne a már működő pénzügyi rendszerekbe (pl. LTP, egyéb hitelek) integrálni az energiahatékonyságra fordítható állami forintokat? Ezekre a kérdésekre csakis a bankok adhatnak választ, ami egy újabb párbeszéd elindítását feltételezi.

Lakcímke programunk keretében több bankkal, pénzintézettel is kapcsolatba kerültünk. A „Visszafogott hatékonyság – avagy a lakosság energetikai korszerűsítési törekvéseit ösztönző eddigi állami támogatási programok értékelése”, amelyben többek között a NEP (Nemzeti Energiahatékonysági Program) és az LTP konstrukció (Lakástakarékpénztár) összehasonlítását végeztük el az egységnyi támogatásra eső hatékonyságnövekedés szempontjából. E két projektünk kapcsán átfogó képet nyertünk a pénzintézetek témához való hozzáállásáról. Mindkét esetben nyitottak voltak a további párbeszédre, speciális banki termékek kialakítására.

7.3.4 Eldöntendő kérdések megválaszolása

Az elemzés során felvetett dilemmák közül három olyat emelnénk ki, ami nem válaszolható meg alaposabb műszaki és gazdasági háttérszámítások nélkül. Ezeket a stratégiai kérdéseket feltétlenül meg kell válaszolni ahhoz, hogy elindulhasson a normatív támogatási rendszer.

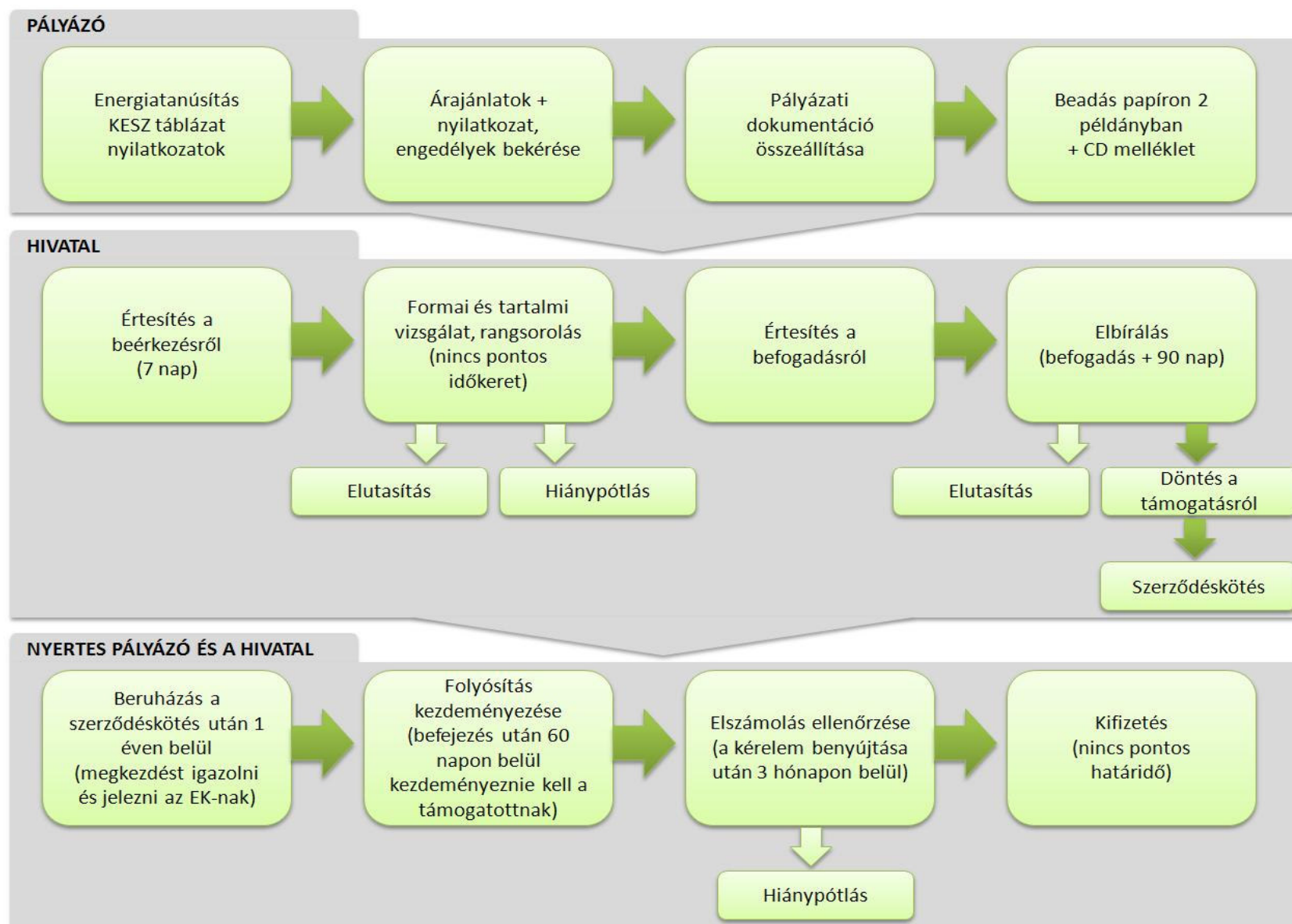
- Milyen arányban és milyen összegben érdemes maximalizálni az állami támogatást, hogy kellően vonzó, valóban ösztönző hatású legyen, de ne finanszírozza túl az egyes

beruházásokat, és a rendelkezésre álló forrásokból a lehető legtöbb beruházás valósuljon meg? Hol van az a minimum % és kapható minimum összeg, amennyiért már megéri az állampolgároknak belépni a pályázati rendszerbe?

- Milyen intézményi rendszer végezze az igények befogadását, a forráselosztást? Milyen költségekkel és milyen hasznokkal jár a központi vagy a decentralizált pályázatkezelés? Van-e jelenleg olyan, jól működő hálózat, amely működtetni tudná a decentralizált rendszert?
- Új építésű lakások támogatása esetén az alapterülettel arányosan, vagy egy maximális összegben érdemes meghatározni a támogatást? Mi legyen az a legnagyobb alapterület, aminek a megépítést még támogatja az állam?

8. Mellékletek

1. számú melléklet: 5. számú ábra: A ZBR Energiahatékony Otthon Alprogram pályázat sematikus folyamata

Áttekintés a ZBR Energiahatékony Otthon Alprogram pályázat folyamatáról és átfutási idejéről

I. Előkészítő fázis

1. Energetikai szakvélemény és tanúsítás (a tanúsító nyilatkozata)
2. Döntés a beruházásról (Társasházaknál közgyűlési határozat szükséges)
3. KESZ táblázat (szakértő)⇒ha min1 kategóriát ugrik a tervezett beruházással
4. Árajánlatok bekérése (részletes, tételenként bruttó és nettó összeggel)
5. Kivitelező kiválasztása
6. Engedélyek, szakvélemények bekérése

II. Pályázat

1. Pályázati adatlap kitöltése és mellékletei
2. Tanúsítvány háttérszámítással + tanúsítói nyilatkozat
3. CD-n KESZ tábla (beruházás előtt és utáni állapotról)
4. Tulajdoni lap
5. Cégszerűen aláírt árajánlat + nyilatkozat a műszaki megfelelőségről
6. Engedélyek/szakvélemények, amennyiben engedélyköteles a beruházás
7. Fényképek
8. Pályázó nyilatkozata
9. Társasházaknál közgyűlési jegyzőkönyv, amiben határozat szól a beruházásról
10. Nyilatkozat a vállalkozási tulajdonban lévő lakásokról
11. De minimis nyilatkozat a házban tulajdonnal rendelkező vállalkozásoktól
12. Pályázat beadása papíron 2 példányban + CD mellékletekkel

I-II. – 1 hónap (társasházak esetén hosszabb a közgyűléstől függően)

III. Hivatali eljárás

1. Értesítés a beérkezésről 7 nap (honlapon)
2. Formai vizsgálat + Tartalmi vizsgálat, Rangsorolás (erre nincs határidő megadva a kiírásban) (Hiánypótlás)
3. Formai megfelelés: Befogadás (írásban értesítés)
4. Elbírálás (bizottság) Befogadás+ 90 nap
5. Értesítés a pályázati eredményről – pozitív, ill. negatív egyaránt.
6. Szerződéskötés 30 napon belül visszaküldendő

III.: 7+X+max. 90+max. 30 nap – tehát Xtől függően 120 és bármi között mozog

IV. BERUHÁZÁS

1. 1 éven belül meg kell valósulnia, (saját kockázatra a beadás után megkezdhető)
2. A kezdésről értesíteni kell az Energia Központot
3. Kezdetét igazolni kell: építési napló vagy kivitelezői nyilatkozat a kezdésről, leszállítás igazolása, szerződés dátuma)

V. Elszámolás

1. Befejezés után 60 napon belül folyósítási kérelem a támogatott részéről:
 - számlák,
 - banki igazolások,
 - kivitelezői műszaki megfelelőségi nyilatkozat,
 - Elszámoló formanyomtatvány,
 - fényképek,
 - új építésnél itt kell az **energiatanúsítvány**
2. Elszámolás ellenőrzése a kérelem benyújtása után 3 hónapon belül (hiánypótlás, stb.)
3. Kifizetés (erre nincs pontos határidő a kiírásban)

2. számú melléklet: Külföldön alkalmazott normatív alapon működő energetikai korszerűsítési támogatási rendszerek bemutatása

CSEHORSZÁG

„ZÖLD MEGTAKARÍTÁSÉRT” program

Az alábbi információk forrásai:

- www.zelenausporam.cz : a „Zöld megtakarításért” program hivatalos honlapja (részletes, felhasználó barát honlap)⁵
- illetve az interneten vagy a partner szervezetek honlapjain megtekinthető sajtóhírek, nyilatkozatok, stb.

Kiíró: a Cseh Élet-környezet⁶ Minisztérium által kezelt Élet-környezet Alap

Időtartam: 2009. április – 2012. december 31-ig
Lehet a támogatásra pályázni a *felújítás megkezdése előtt, alatt vagy utána is*. Az a fontos, hogy a beruházás 2009 áprilisa után fejeződjön be, és a kérelmet legkésőbb 2012 júniusáig leadják.

Összeg: 25 milliárd korona (kb. 260 milliárd forint⁷), melynek forrása CO₂ emisszió kvóta eladásából származik. Az első évben kb. 105 milliárd forintnak megfelelő összeget remélnek szétosztani. A számítások szerint minden igényt ki fognak tudni elégíteni.

A kitűzött makro-elvárások a program eredményeként:

- a) 250 000 háztartás⁸ kerül energetikailag korszerűsítésre, és ezáltal a lakossági energiafelhasználás 6,3 PJ-lal csökken, míg a megújuló energiaforrásokból nyert energia 3,7 PJ-lal nő;
- b) a csehországi CO₂ kibocsátás (1,1 millió tonnával), azaz 1%-kal, míg a levegő por részecske szennyeződése 2,2 millió kilogrammal csökken;
- c) 30 000 új munkahely jön létre.

Igénylő: Magánszemély (cseh állampolgár és külföldi is), vállalkozó, vállalat, lakásszövetkezet, hagyományos építésű társasház, panel-társasház⁹, bárki, aki az adott lakóingatlan tulajdonosa, és ebben a minőségében korábban már fizetett ingatlanadót és aki/ami egyben elkötelezi magát, hogy az adott ingatlan a következő 15 évben is lakóingatlanként¹⁰ fog szolgálni.

A támogatás formája:

Vissza nem térítendő támogatás utófinanszírozás formájában: az összeg a felújítás szakember által igazolt befejezése után, a számlák benyújtásától

⁵ A honlapon van egy rövidebb angol nyelvű subpage is: <http://www.zelenausporam.cz/sekce/582/about-the-green-savings-programme/>

⁶ Ez a magyar Környezetvédelmi Minisztérium cseh megfelelője.

⁷ 1 cseh korona = 10,5 forint középárfolyammal számolva (2010. február)

⁸ A csehországi lakóingatlanok kb 10%-a

⁹ Panel társasházak esetében a támogatás szűkített, csak a fűtésrendszer cseréjére kapható.

¹⁰ Lakóingatlannak minősül az az épület, amely hasznos alapterületének legalább a felét lakják. A többi lehet iroda, üzlet, stb.

számított 4 héten belül szerződést kötnek a támogatottal, és újabb 4 héten belül kerül átutalásra az igénylő bankszámlaszámára.

Mikor jár támogatás?

a) ha nagyon *igényes és átfogó energetikai korszerűsítés* történik: ha a felújítás eredményeképpen a lakóingatlan éves és várható (kiszámított) energiafogyasztása egy adott kWh/m² érték alá csökken *vagy* amennyiben a felújítás által a lakóingatlan eddigi energiafogyasztása min 20-30%-kal csökken.

b) ha megújuló bevezetésre kerülnek;

c) ha új, passzív¹¹ ház épül;

d) minden esetben lehet támogatást igényelni az akkreditált, energetikai szaktanácsadó mérnökök munkájára, amely magában foglalja az alábbiakat:
- az energetikai felújítás szakmai átgondolása és a támogatási pályázat szakmai mellékletének kitöltése és ellenjegyzése,
- a kivitelezési tervek elkészítése, a kivitelezés szakmai felügyelete és a munkák korrekt, az eredeti pályázati dokumentációban ígért elvégzésének igazolása.

(A tanácsadó igénybevétele kötelező a támogatás sikeres megigényléséhez!)

e) További érdekesség, hogy a teljeskörű, komplex felújításokat a program külön *bónusz* összeggel jutalmazza, tehát további plusz, fix összegű, pénzt kap az, aki pl. nem csak szigetel, de a fűtésrendszert is kicseréli vagy bevezeti a megújulókat.

Ez nem szociális program. A program csak annyiban tesz különbséget a jobb módú vagy a szociálisan esetleg rászoruló tulajdonos között, hogy a társasházi lakások esetében talán (de nem feltétlenül) egy kicsivel magasabb összegű támogatás jut 1 m²-re, mint az önálló családi házak esetében. Az teljesen lényegtelen, mikor épült az adott lakóingatlan. A családi házaknál azonos normatív támogatás jár a 150 éves pici vályogház felújításához, mint a (max.) 350 m², 90-es években épült házéhoz, feltéve, ha a felújítás végén az ingatlan hasonló energetikai paraméterekkel fog rendelkezni. A magas, legalább 20%-os energiafogyasztás csökkenésre vonatkozó elvárás viszont a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy viszonylag modern családi ház energetikai korszerűsítésre már nem, csak megújuló bevezetésére fog támogatást kapni.

Mekkora támogatás jár?

a) A felújítandó lakóingatlan energetikai korszerűsítési költségeire normatív, a lakóingatlan m² alapterületére vetített támogatás jár, előre jól kiszámolható módon, melynek mértéke elérheti a felújítási költségek 50%-át.

b) Új, passzív lakóingatlan építése esetén egy összegű, fix támogatás jár.

c) A program lakásonként vagy házanként fix összeggel (a valós kiadások kb 70-100%-ával) járul hozzá az energetikai mérnökök által kiállított számlák költségeinek megtérítéséhez.

d) Az összetett felújítások fix összegű, egyszeri bónusz jutalom pénzt kapnak.

Mindent összevéve (a sajtóban megjelent szakvélemények alapján) egy költséghatékony, racionális és kellően megversenyeztett (kedvező kivitelezői

¹¹ Passzív háznak minősül az a családi ház, amelynek éves energiafogyasztása max 20 kWh/m² és az a társasházi lakás, amely éves energiafogyasztása nem haladja meg a 15 kWh/m² szintet.

árú) korszerűsítés esetében az *összes költség 60-70%-át az állam állja s a fennmaradó 30-40%-ot a tulajdonos.*

A támogatás megigénylésének lépései és határidői:

1. lépés: Az ingatlantulajdonos felkér egy akkreditált mérnököt energetikai szaktanácsadásra, a felújítás meghatározására és a pályázati dokumentációhoz szükséges szakmai nyomtatvány kitöltésére. Az akkreditált mérnököket le lehet keresni a Mérnöki Kamara és az Építész Kamara honlapján¹².
2. lépés: A megbízott mérnök segítségével ki kell választani a kivitelezőket és a beépítendő termékeket, technológiát. A *program honlapján lista van a regisztrált kivitelezőkről és a támogatásra jogosult termékekről*. Csak olyan kivitelező által kiállított számla vagy termék költség jöhet szóba támogatásra, aki/ami a programban regisztrálva¹³ van!
3. lépés: Az Élet-környezet Alap megyei irodáiban valamint a szerződött pénzügyi intézetek bármely fiókjában¹⁴ az igénylő leadja az alábbi papírokat:
 - tulajdonosi jogviszony igazolása (földhivatali kivonat)
 - társasházak esetén az összes tulajdonos hozzájárulása
 - a felújítás szakmai leírása és a várható energiafogyasztás mértéke
 - becsület nyilatkozat (hogyan az igénylő a Zöld Megtakarításért program feltételeit ismeri és azok szerint tisztességesen igényli a támogatást) (Nem szükséges kivitelezési ajánlatokat mellékelni...)
4. lépés: Az igénylő 10 héten belül kap egy visszaigazolást a támogatási kérelem feltételes jóváhagyásáról és várható maximum összegéről.
5. lépés: Az igénylőnek be kell fejeznie a beruházást
 - 9 hónapon belül, ha az a megújuló bevezetése vonatkozik
 - 18 hónapon belül, ha az szigetelésre vagy fűtőkorszerűsítésre vonatkozik
 - 24 hónapon belül, ha az passzív ház építésére vonatkozik.
6. lépés: A beruházás befejezése után az igénylő az Élet-környezet Alap vagy a szerződött bankok valamely fiókjában leadja az alábbi dokumentumokat:
 - igazolás a beruházás befejezéséről
 - a teljes beruházás összköltsége + az ezt igazoló összes kifizetett számla¹⁵
 - nyilatkozat az adatok valóságáról (az igénylő kijelenti, hogy minden infó, számla, költség a valóságnak megfelel és összhangban van a Programmal.)
7. lépés: 4 héten belül az igénylő Zöld Támogatásért Program szerződést kap 3 példányban, amit közjegyző előtt ír alá¹⁶ és 2 példányt a hivatalnak visszaküld. További 4 héten belül a hivatal átutalja a támogatás összegét az igénylő bankszámlájára.

Kivitelezői adatbázis:

¹² Az nem derült ki, hány akkreditált mérnök van ma Csehországban és mi a feltétele az akkreditációnak. A Mérnöki Kamara honlapja alapján a 100 000 fős kisvárosokban kb. 15-20 helyi akkreditált mérnök van, Prágában 256, Karlovy Varyban pedig 26.

¹³ Passzív ház esetében nem kötelező regisztrált kivitelezőt vagy termékeket használni. „Csak” azt kell majd tudni igazolni, hogy az épület energiafogyasztása nem haladja meg a passzív ház definíciójában szereplő mértéket.

¹⁴ Az Élet-környezet alapnak 14 megyei irodája van. A bankok részvétele pedig olyan széleskörű, hogy gyakorlatilag minden városban, falun kell lennie olyan helynek, ahol a kérelmeket le lehet adni.

¹⁵ Ez egy szép „csavar”: a felújításnak nem csak azt a részét „kell” legálisan, számla ellenében elvégeztetni, amelyre majd támogatás jár, hanem minden munkát.

¹⁶ Csalás vagy visszaélés esetén egyszerűsített és gyors a bírósági eljárást biztosít, ha az „adós / kedvezményezett” közjegyző által hitelesített formában írta alá a szerződését.

Vállalkozók és vállalatok jelentkezhettek, és a kérelem beadásától számított 30 napon belül kerülhetnek a programban regisztrálásra. Ennek feltételei:

- Vállalkozó esetén erkölcsi bizonyítvány, vállalat esetén friss cégbíróági kivonat
- aláírt „becsület nyilatkozat”, amelyben a kivitelező kijelenti, hogy
 - a) büntetlen előéletű (és nem áll jelenleg sem bírósági eljárás alatt) csalás, vagyoni károkozás, lopás, hűtlen kezelés, lefizetés, vesztegetés és egyéb büntetőjogi cselekedet vagy ezek gyanúja miatt.
 - b) nincs adó, TB és egyéb járulékhátraléka a cseh állammal szemben
 - c) nem áll likvidálás, csődeljárás alatt és vagyontárgyai nincsenek zálogérvényesítés miatt elidegenítési eljárás alatt.

Termék / technológia adatbázis:

Bármilyen kereskedő, kivitelező regisztráltathat terméket, technológiát a programba, ha az adott termék / technológia rendelkezik minden törvényben előírt dokumentummal: ilyen a minőségbiztosítási intézet engedélye, részletes termék-leírás, vámkatalógus szám, garanciális feltételek, stb. A regisztráció 30 napon belül jön létre.

Az nem derült ki, hogy a programban van-e és ha igen, milyen mértékű a véletlenszerű ellenőrzése a pályázati kérelmek és ígért / megvalósított beruházások valóság tartalmának. A támogatásból fizethető kivitelezők és a termékek regisztrációjával vélhetően két célt próbált a program kiírói elérni:

- a) „etikai” minőségbiztosítás, hiszen a vállalkozónak vagy kereskedőnek nem érdeke, hogy esetleg egy csalás miatt levegyék a listáról és kiessenek a programból
- b) a pályázati dokumentáció befogadásának egyszerűsítése, mert így nem csak az Élet-környezet Alap munkatársai tudnak egy pályázatot befogadni, hanem például bankok is, hiszen csak a regisztrációs kódokat kell ellenőrizniük

Bankok / előfinanszírozás:

Mivel a támogatást az igénylő csak a beruházás befejezése és a kifizetett számlák bemutatása után kaphatja meg, komoly lakossági kereslet merül fel előfinanszírozás, beruházási hitel iránt. A bankoknak ez egy rendkívül kedvező kockázat-megtérülés arányú hitelezési lehetőség, hiszen az adós az eredetileg felvett hitelösszeget legkésőbb 2 éven belül 50-70%-ban a támogatásból előtörlesz(he)ti, míg a fennmaradó rész törlesztése nem jelent számára újabb likviditási terhet, a megtakarított rezsiköltségeiből bőven fedezni tudja.

A legtöbb cseh bank, lakástakarékpénztár, biztosító, takarékszövetkezet hirdet valamilyen saját, a „Zöld Megtakarításokért” Programhoz kapcsolódó, hitelkonstrukciót magán és jogi személyeknek egyaránt. Hogy az ügyfelet sikeresen becsalogassák, a bankok belementek abba, hogy a pályázati kérelmeket és a beruházások befejezését igazoló dokumentumokat ingyen befogadják, alapfokon adminisztrálják és továbbítják az Élet-környezet Alap irodáiba. Sőt, -bár ezt biztosan nem tudom- de nagyon úgy tűnik, hogy a bankok arra is kötelezték magukat, hogy a kapcsolódó hitelkérelmeknél nem számolnak fel hitelebírási jutalékot és az ingyenes előtörlesztést bármikor lehetővé teszik.

Van olyan országos hálózati pénzügyi intézet, aki munkatársait alaposan felkészítette teljes körű pályázati szaktanácsadásra és úgy hirdeti magát, mint az Élet-környezet Alap irodáival azonos szintű ügyfélszolgálati iroda.

A bankok kockázati étvágától és stratégiájától függően, a Zöld Megtakarításokért Programra épülő, különböző „öko-hiteleket” ajánlanak, amelyek kivétel nélkül kedvezőbb kamatozásúak, mint a standard hitelek. Van olyan 'agresszív' pénzügyi intézet, amelynél fel lehet venni 9%-os kamaton akár 7 millió forint értékű összeget is kezes vagy jelzálog nélkül és a beruházási költségek 100%-ára. De lehet 1 millió forintos „öko” jelzáloghitelt is kérni 3,7%-ért. A hitelek lejáratát néhány hónaptól akár 28 évig is terjedhet. Több bank megadja az ügyfélnek a lehetőséget, hogy ő határozza meg a havi törlesztőrészlet nagyságát.

A hitelek mellé persze kapcsolódó egyéb pénzügyi termékeket is kínálnak: biztosítás az új / felértékelődött ingatlanra, biztosítás a napkollektorokra és egyéb megújuló berendezésekre, biztosítás arra az esetre, ha az adós munkanélküli lesz vagy elhalálozik, stb.

TÁMOGATÁS KONKRÉT MÉRTÉKE

Családi házak

A) Teljeskörű szigetelés

a támogatás mértéke max a költségek 50%-a és max 350m² t/ családi ház területig

- a) 20.000 Ft / m², ha a felújítás utáni éves energiafogyasztás max 40 kWh/m²
- b) 14.000 Ft / m², ha a felújítás utáni éves energiafogyasztás max 70 kWh/ m²

B) Részleges szigetelés

a támogatás mértéke max a költségek 50%-a és max 350 m²/ családi ház területig

- a) 9.000 Ft / m², ha legalább 3 részterület¹⁷ került szigetelésre
- b) 7.000 Ft/ m², ha legalább 2 részterület került szigetelésre + a fűtésrendszer ki lett cserélve

C) Fűtésrendszer cseréje:

a) biomassza: 520.000 – 840.000 Ft (max 30-60%-a költségeknek)

D) Megújulók hasznosítása

- a) használati melegvízre: max 600.000 Ft, de nem több, mint a költségek 50%-a
- b) használati melegvízre és fűtésre: max 850.000 Ft és max a költségek 50%-a

E) Új építésű ház esetében, ha az megfelel a passzív ház kritériumának: 2.400.000 Ft

F) Bónusz: további 230.000 Ft, ha A-C-D közül egyszerre kettő is megvalósul

G) Mérnöki munka:

¹⁷ A program 5 részterületet különböztet meg: 1. nyílászárók cseréje, 2. tető szigetelés, 3. padló szigetelés, 4. külső falak szigetelése és 5. szellőztető rendszer kiépítése

- a) 110.000 Ft az energetikai szaktanácsadásra, a felújítás utáni várható fogyasztás kiszámítására és a támogatási kérelem mérnöki részének kitöltése
- b) 160.000 Ft a részletes kivitelezési tervek elkészítésére + a kivitelezés szakmai felügyeletére, ellenőrzésére

Társasházak

A) Teljeskörű szigetelés

a támogatás mértéke max a költségek 50%-s és max 120 m²/ lakás területig

- a) 14.000 Ft / m², ha a felújítás utáni éves energiafogyasztás max 30 kWh/m²
- b) 9.500 Ft / m², ha a felújítás utáni éves energiafogyasztás max 55 kWh/m²

B) Részleges szigetelés

A támogatásmértéke max a költségek 50%-a és max 120 m²/ lakás területig

- a) 6.500 Ft / m², ha a legalább 3 részterület kerül szigetelésre
- b) 4.800 Ft / m², ha legalább 2 részterület kerül szigetelésre + a fűtésrendszer ki lett cserélve

C) Fűtésrendszer cseréje:

a) biomassa: 280.000 Ft / lakás, max a költségek 50%-a

D) Megújuló hasznosítása:

- a) használati melegvízre: 280.000 Ft / lakás, de max a költségek 50%-a
- b) használati melegvízre és fűtésre: 380.000 Ft / lakás, de max a költségek 50%-a

D) Új építésű társasházak esetében, ha az megfelel a passzív társasház kritériumának: 1.500.000 Ft / lakás

F) Bónusz: további 550.000 Ft a társasháznak, ha A-C-D közül egyszerre legalább 2 megvalósul

G) Mérnöki munka:

- a) 110.000 Ft az energetikai szaktanácsadásra, a felújítás utáni várható fogyasztás kiszámítására + a támogatási kérelem mérnöki részének kitöltése
- b) 160.000 Ft – 1.500.000 Ft a részletes kivitelezési tervek elkészítésére + a kivitelezés szakmai felügyeletére, ellenőrzésére – az összeg a lakások számától függ

Néhány konkrét példa elméletben lehetséges beruházásokra és támogatásukra

A fiktív projektek számításait a hivatalos honlap „kalkulačka” segítségével végeztük.

8 lakásos társasház esetében (a lakások átlag 80m² nagyságúak)

- a) - 20%-os energiafogyasztás csökkentésre: 288.000 KČs
- mérnöki munkára: 29.400 KČs
- Összesen: 317.400 KČs (kb. 3,5 millió Ft)

b) - 30%-os energiafogyasztás csökkentésre:	384.000 KČs
- HTM napkollektorra:	200.000 KČs
- mérnöki munkára:	56.000 KČs
+ bónusz	50.000 KČs
Összesen:	680.000 KČs (kb. 7 millió Ft)

100 lakásos, 10 emeletes panelház esetében (a lakások átlag 65 m2 nagyságúak)

- 30 kWh / m2 max energiafogyasztásra:	9.750.000 KČs
- HTM és fűtés rásegítés napkollektorral:	3.500.000 KČs
- mérnöki munkára:	230.000 KČs
+ bónusz	50.000 KČs
Összesen:	13.530.000 KČs (kb. 145 millió Ft)

120 m2 nagyságú családi ház esetében

a) - 70 kWh / m2 max energiafogyasztásra:	186.000 KČs
- HTM napkollektorra:	55.000 KČs
- mérnöki munkára:	25.000 KČs
+ bónusz	20.000 KČs
Összesen:	286.000 KČs (kb. 3 millió Ft)

b) - 40 kWh / m2 max energiafogyasztásra:	264.000 KČs
- HTM és fűtés rásegítés napkollektorral:	80.000 KČs
- mérnöki munkára:	25.000 KČs
+ bónusz	20.000 KČs
Összesen:	389.000 KČs (kb. 4,2 millió Ft)

160 m2 nagyságú családi ház esetében

a) - 20%-os energiafogyasztás csökkentésre:	104.000 KČs
- mérnöki munkára:	10.000 KČs
Összesen:	114.000 KČs (kb. 1,3 millió Ft)

b) - 30%-os energiafogyasztás csökkentésre:	136.000 KČs
- biomassza kazánra:	50.000 KČs
- mérnöki munkára:	35.000 KČs
+ bónusz	20.000 KČs
Összesen:	231.000 KČs (kb. 2,5 millió Ft)

NAGY-BRITANNIA

Boiler Scrappage Scheme (Kazáncsere rendszer)

<http://www.energysavingtrust.org.uk/Home-improvements-and-products/Heating-and-hot-water/Boiler-Scrappage-Scheme#eligible>

Támogatott beruházások köre:

- Amennyiben a háztartás lecseréli a „G” energiahatékonyságú kazánét egy „A” típusúra vagy megújuló energián alapuló fűtésre, 400 GBP-os támogatás igényelhető (utalvány formájában),
- Az új kazánnak A típusú gázbojlenek kell lennie vagy ezzel egyenértékű olaj, LPG kazán, „Passive Flue Heat Recovery Device”, „Micro CHP (Micro- Combined Heat and Power- A megtermelt hő és gőz által meghajtott generátor elektromos áramot is termel) egység vagy biomassza kazán, hőszivattyú. Napkollektor is beépíthető megfelelő kazánnal kombinálva. Elektromos új kazán nem választható!
- (Ezen energiahatékonyság növeléséből származó megtakarítás évente körülbelül 235 GBP háztartásonként.)

Támogatandó személyek háztartások köre:

- 125, 000 háztartás kaphatja meg, a szűken vett Anglia területén.
 - Feltételek:
 - o 60 év alatti lakó esetében a régi kazánnak működőképes állapotban kell lennie, és a lakóingatlan fűtését kell szolgálnia.
 - o 60 év feletti lakók esetében, akkor is jár a támogatás, ha már működésképtelen a régi kazán, de továbbra is kritérium, hogy a lakóingatlan működését szolgálta, amíg még működött.
- Magánembertől bérelt albérlet esetén is igényelhető a támogatás.

Kizáró tényező: Nem kaphat támogatást az a háztartás, aki a Warm Front programom keresztül már kapott (a fűtésrendszerére) támogatást.

A támogatás nagysága: 400 GBP

Az eljárás pontos leírása, szükséges igazolások, adatok:

1. Az igénylés előtt egy szerelőtől be kell szerezni egy igazolást, hogy valóban „G” vagy annál rosszabb besorolású a kazán. Az igazolásért nem kell fizetni.
2. Online űrlap kitöltésével vagy a CO₂ tanácsadó vonal hívásával kell igényelni a vásárlási bont.
3. Meg kell adni: Az igénylő teljes nevét, a pontos címet, ahol a kazáncserét kívánják végrehajtani, a régi kazán márkáját és fajtáját, a beszerelő vállalat nevét, címét elérhetőségeit, az új kazán fajtáját (pl. gázüzemű, biomassza stb.)
4. Az utalványokat 2010. január 18-a után postázzák illetve e dátum után az igénylést követő 10 napon belül. Az utalvány a kiadás utáni 12 hétben érvényes. Ha ez idő alatt nem kerül felhasználásra, más igénylőnek adják a támogatást. Viszont ilyen helyzetben újra lehet igényelni, ha még nem merült ki az erre előírt költségvetési keret. Ha a kazáncsere az utalvány megérkezése előtt megtörténik, az igénylő nem élhet a visszatérítés lehetőségével.
5. A kazán megvásárlása- (megkötéseket lásd fentebb, a támogatott beruházások körénél). A vásárlás és a beszerelés teljes összegét meg kell előlegeznie az igénylőnek.

6. Visszatérítés csak az üzembe helyezés után a számlák és a kupon együttes visszaküldése után kapható (25 munkanapon belül)!

A pályázati adminisztráció hossza

Maximum 1,5 hónap amennyiben az igénylő azonnal cselekszik. 10 nap a kupon kiküldése, utána a pályázótól függ, hogy mennyi idő alatt veszi meg és szerelteti be a kazánt (max. 12 hete van erre), A számla és az aláírt/aláíratott kupon elpostázása után 25 munkanapon belül térítik vissza a 400 GBP-t.

Monitoring eljárások- hamisítás elleni intézkedések:

A visszaküldött kuponoknak tartalmaznia kell a vásárló és a szerelő aláírását, valamint a szerelő speciális gázbiztonsági regisztrációs kódját.

A törvényi előírásnak megfelelően minden gázkazánnal kapcsolatos munkát regisztráltatni kell a gázbiztonsági rendszerben (Gas Safe). Ezt a kupont kibocsájtó és a támogatási rendszert üzemeltető Energy Saving Trust ellenőrizni fogja. Amennyiben ez nem történik meg időben, ellenőrzés hajtanak végre a lakásban, ahol a kazáncsere történt. Ezenkívül szűrőpróba szerű ellenőrzéseket is végeznek majd.

Az igénylések fogadásakor szintén naponta ellenőrzik majd, hogy egy lakásra csak egy támogatási igénylés érkezzen be. Szintén igyekeznek majd az igénylők által megadott adatok helyességét ellenőrizni, még a kupon kibocsátása előtt.

Bevont hatóságok, szervezetek

Gas Safe Register <http://www.gassaferegister.co.uk>, felelős a szerelők szakértelmének igazolásáért, és a kazáncserék és javítások nyilvántartásáért.

Energy Saving Trust – független szakmai szervezet, koordinálja a programot

Brit kormány- Biztosítja az anyagi keretet (50m GBP)

Bevonandó szakemberek:

Gas Safe által regisztrált gázszerelők

Szankciók: Nincsenek megemlítve

CO₂ csökkentő hatás számítása:

Egy kazáncserére vetítve nem történik CO₂ csökkentés-számítás, csak az egész programra vetítve. A honlap szerint az Egyesült Királyság CO₂ kibocsátásának 14%-áért a háztartások fűtése a felelős és jelenleg körülbelül 3,5 millió „G” energiahatékonyságú kazánt használnak az országban. Ha sikerül az kitűzött 125,000 háztartásban lecserélni a régi kazánt azzal becslések szerint évente 140 ezer tonna CO₂ kibocsátást spórol meg az ország, amely egyenlő azzal, ha 45 ezer autóval kevesebb lenne az utakon.

A program bevezetése mögött meghúzódó megfontolások:

CO₂ kibocsátás csökkentés, lakosság által fizetett energiaszámlák csökkentése, és a válság által sújtott gáz és fűtés ipar fellendítése, a kb. 130,000 szerelő munkahelyének biztosítása.

Elődjének sikere az Autó csere rendszer: <http://www.ukcarscrappagescheme.co.uk/?p=330> 2009. áprilisa óta.

Ezt a programot egészítik ki:

British Gas+400 GBP támogatás: <http://www.britishgas.co.uk/yourboiler>

NPower +400 GBP támogatás +5 év garancia Vaillant kazán vásárlása esetén (356 GBP értékű) <http://www.npower.com/web/150free/index.htm>

Low Carbon Buildings Programme (LCBP) – Program az alacsony CO₂ kibocsátású épületekért

<http://www.lowcarbonbuildings.org.uk/>

<http://www.lowcarbonbuildingsphase2.org.uk>

A 2006 óta futó program biztos alapot nyújtott a kisméretű megújuló energia-termelő rendszerek (microgeneration technologies) gyártásához, összeszereléséhez, és üzembe helyezéséhez. Eddig több mint 14.500 háztartásnak és 300 iskolának, templomnak, közösségnek és non-profit szervezetnek nyújtott pénzügyi támogatást pályázati rendszerén keresztül melyhez összesen 131 millió GBPos keret áll rendelkezésre.

Minősített termékeket és üzembehelyezőket kell alkalmazni!

Első szakasz:

- Magánlakások- 2010 február 3-ól csak fűtést szolgáló beruházásokra lehet pályázni Solar thermal, Solar thermal, Solar photovoltaics (PV) , Ground source heat pump, Wood fuelled boiler , Wind turbine
- Közösségek- állami szektor, jótékonyági és közösségi szervezetek max. 300 ezer GBP támogatás vagy a beruházás költségének 50%-a (amelyik a kisebb összeg) Napelem, napkollektor, szélturbina, kis léptékű vízerőmű, hőszivattyú (föld, víz, levegő), biomassza (fatüzelésű) kazán, CHP-val vagy a nélkül (?) (Wood fuelled heating (principally wood fuelled (biomass) boilers with or without CHP but not including wood fuelled by municipal solid waste or CHP fired using natural gas) statisztikák elérhetők

Ez az első szakasz új jelentkezők számára lezárult, a közösségi pályázók a kettes szakaszban pályázhatnak maximálisan 1 millió GBP összeggel.

Második szakasz:

Üzleti vállalkozások Közszektor épületei számára elérhető (iskolák, kórházak, lakószövetkezetek, helyi hatóságok) +Jótékonyági szervezetek számára
2A-Közepes léptékű beruházások: közszektor, vállalatok, kis és középvállalkozások (KKV-k) maximum 100 ezer GBP vagy a beruházás 40%-a (KKV-knek 50%-a!) , amelyik a kisebb összeg.

Ugyanazok a beruházásfajták, mint az első szakaszban:

Napelem,napkollektor, szélturbina, kis léptékű vízerőmű, hőszivattyú (föld, víz, levegő), biomassza (fatüzelésű) kazán, CHP-val vagy a nélkül (?) (Wood fuelled heating (principally wood fuelled (biomass) boilers with or without CHP but not including wood fuelled by municipal solid waste or CHP fired using natural gas)

2B- Nagyléptékű beruházások, újonnan épített épületek vagy nagy átalakítással járó projektek. Közszektor, Üzleti vállalkozások, Közösségek pályázhatnak maximum 1 millió GBPos összeggel, a beruházás 40%-a (KKV-nkek 50%)a) illetve, amelyik a kisebb összeg. Magánlakások pályázási lehetősége

Támogatott beruházások köre: 2006-2010 február 3-áig (eredetileg 2010 végéig):

napelem, napkollektor, szélturbina, hőszivattyú, fa tüzelésű kazán

2010 Február 3-án lezárták a pályázatot a megújuló áramtermelő technológiák beruházásának támogatására. Ennek oka, hogy a kormány bejelentette, 2010 áprilisától olyan kedvező betáplálási tarifákat állapít meg a háztartási léptékű áramtermelők számára, hogy az biztosítja a gyors megtérülést és a megfelelő támogatást ezekre a beruházásokra, és a LCPB gyorsan

apadó pályázati alapját inkább ezentúl fenntartják a megújuló hőtermelés számára. Ez utóbbinak egyéb ösztönzője ugyanis még nincs, csak később kerül kidolgozásra.
 (<http://www.lowcarbonbuildings.org.uk/Grants-for-your-home/Announcement>
http://www.decc.gov.uk/en/content/cms/news/pn10_010/pn10_010.aspx)

Támogatott személyek, háztartások köre: Csak az ingatlan tulajdonosa pályázhat, illetve a tulajdonos írásos jóváhagyásával az albérlő (Önkormányzati tulajdonú lakás albérlője nem.)
 A támogatás nagysága: a beruházástól függ, az esettanulmányok alapján
 (háztartásonként a maximális összeg 2500 GBP. Ezt akkor sem lehet túllépni ha több beruházást is megvalósítanak ugyanazon az ingatlanon, egy ingatlanon legfeljebb 3 beruházást lehet véghezvinni):

Példák a támogatásra

Napkollektor: (maximum 400 GBP vagy 30%, mindig, amelyik az alacsonyabb)

1. példa

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 13%)

Technology	Solar Thermal
Size	4m ²
Annual Yield	1200kWh
Total Cost	£2,953
LCBP Grant	£400
Estimated £ saved per year ¹	£30
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	228kgCO ₂
Location	London
1 Assumes 2.5p/kWh	
2 Assumes 0.19kgCO ₂ /kWh	

2. példa

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 10,7%)

Technology	Solar Thermal Hot Water
Size	4m ²
Annual Yield	Approx 2000kWh
Total Cost	£3722.72
LCBP Grant	£400
Estimated £ saved per year ¹	£50
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	380kgCO ₂
Location	Penarth, South Glamorgan
1 Assumes 2.5p/kWh	
2 Assumes 0.19kgCO ₂ /kWh	

Hőszivattyú (Földhő alapú, max: 1200, Légkollektor max 900 GBP vagy 30%):

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 16%)

Technology	Ground Source Heat Pump (GSHP)
Size	12kWth
Annual Yield	25,792kWh
Total Cost	£7,435
LCBP Grant	£1,200
Estimated £ saved per year ¹	£700
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	2,770kgCO ₂
Location	Thornbury, Bristol
1 Assumes 11p/kWh 2 Assumes 0.43kgCO ₂ /kWh	

Napelem (2000 GBP/Kw összesen 2500 GBP, vagy 50%):

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 11%)

Technology	Photovoltaic (PV)
Size	4.3kWp (26m ²)
Annual Yield	Approx 3250kWh
Total Cost	£22,694
LCBP Grant	£2500
Estimated £ saved per year ¹	£357.5
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	1398kgCO ₂
Location	Aldershot, Hants
1 Assumes 11p/kWh 2 Assumes 0.43kgCO ₂ /kWh	

Fatüzelésű kazán (max 1500 GBP vagy 30%):

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 19,5%)

Technology	Wood fuelled boiler
Size	15kW
Annual Yield	Approx 1800kWh
Total Cost	£7,700
LCBP Grant	£1,500
Estimated £ saved per year ¹	£unknown
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	450 kgCO ₂
Location	Charlton All Saints, Salisbury
1 Assumes p/kWh 2 Assumes 0.25kgCO ₂ /kWh	

Szélturbina: (max 1000 GBP/Kw összesen max 2500GBP vagy 30%)

(A támogatás a beruházási költségekre vetítve 13%)

Technology	Wind Turbine
Size	6kWp
Annual Yield	Approx 10000kWh
Total Cost	£18,763.10
LCBP Grant	£2500
Estimated £ saved per year ¹	£1,100
Estimated kgCO ₂ saved per year ²	4,300kgCO ₂
Location	Crediton, Devon
1 Assumes 11p/kWh 2 Assumes 0.43kgCO ₂ /kWh	

Mini vizierőmű (max 1000 GBP/KW ill. összesen max.2500 GBP, vagy 30%)

Igazoló Okmányok, papírok, adminisztratív eljárás:

Előzetes Kritériumok:

1. A ház Nagy-Britannia területén kell, hogy álljon, (nem mobil ház) és a tulajdonosa is Nagy-Britannia lakosa kell, hogy legyen.

2. Engedélyeztetés:

A tervezett beruházást a pályázónak engedélyeztetni kell, illetve olyan beruházást tervez, ami nem engedélyköteles, ennek bizonyítására egy igazolást kell kérnie a helyi önkormányzattól. (Angliában 2008. április 6-ka óta, Skóciában 2009. március 12-ke óta a legtöbb háztartási beruházást bizonyos mérethatárig felmentették az engedélyeztetés kötelezettsége alól. Kivételt képeznek a Természetvédelmi és Világörökségi területeken lévő ingatlanok, ezeknél minden esetben kell engedély.)

Bővebben erről itt: <http://www.lowcarbonbuildings.org.uk/Grants-for-your-home/Planning-permission>

Interaktív tájékoztató itt: <http://www.planningportal.gov.uk/uploads/hhg/houseguide.html>

A szükséges engedélyeket online is lehet igényelni (regisztrálni kell): <http://www.planningportal.gov.uk/england/public/planning/applications/>

3. Szigetelés:

Annak érdekében, hogy a beruházás hatékonysága a lehető legnagyobb legyen, a pályázat előtt kötelező a házat szigetelni és energia hatékonytá tenni:

Kötelező: Padlást szigetelni, a légréses téglafalakat szigetelni, energiatakarékos izzókra cserélni a hagyományosakat, és fűtésszabályozást/termosztátot beszereztetni.

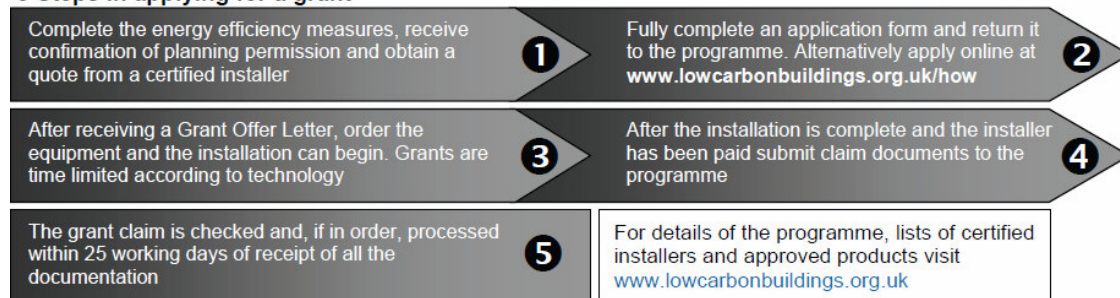
4. Hivatalosan bejegyzett technológiát, gyártó termékét és szerelőt kell alkalmazni.

5. A munkálatokat addig nem szabad elkezdni, amíg a pályázó hivatalos ajánlatot nem kap az LCBP programtól.

Az adminisztratív eljárás:

forrás: Guidance notes- letölthető innen: <http://www.lowcarbonbuildings.org.uk/Grants-for-your-home>

5 Steps in applying for a grant

Az előzetes kritériumok teljesítése után, jelentkezni kell, vagy online vagy papír alapon lehet. A papír alapú kitöltéshez segít a fenti linken letölthető segédlet.

Mindkét jelentkezésmód esetén a következőket kell megadni:

- A pályázó pontos adatai
- A tervezett beruházás pontos helye
- Az érintett ingatlan fajtája
- A tervezett beruházás engedélykötelezettségéről való nyilatkozat (ha nem engedélyköteles, akkor ennek tényét kell igazoltatni a helyi hatósággal)
- A tervezett beruházás fajtája
- Az alkalmazni kívánt termék és gyártója (ennek hivatalosan bejegyzettnek kell lennie)

- A beruházás végrehajtója (bejegyzett szerelő, a listából kiválasztva)
- A beruházás (áfa nélkül számított) költsége

Nyilatkozni kell arról, hogy a beruházás még nem kezdődött meg.

Levél az ajánlatról és referenciaszám: A válaszlevelet az igénylés kézhezvételétől számított 5 napon belül küldik.

Ezután a pályázónak meghatározott ideje van a beruházás végrehajtására:

- napelem és szélターbina: 4 hónap
- kis vízierőmű: 12 hónap
- napkollektor: 3 hónap
- hőszivattyú és fatüzelésű kazán: 6 hónap

A végrehajtás után a kifizetett számla másolatát be kell nyújtani, valamint a támogatás igénylő lapot hiánytalanul kitöltve (ezt a Ajánlatlevéllel együtt postázzák) és a beruházást végző szerelő igazolását arról, hogy a munkálatok befejeződtek. Mindezt a megadott határidőn belül.

A támogatást ezek kézhezvételétől számított 25 munkanapon belül kifizetik.

Így a pályázati adminisztráció hossza: 5+25 munkanap

A Beruházás szavatolása hosszabb távon:

A berendezésnek változatlan helyen üzemben kell lennie legalább a munkálatok befejezésétől számított 5 évben. Ezt az Energy Saving Trust bármikor ellenőrizheti.

Amennyiben az ingatlant 5 éven belül eladják, erről értesíteni kell a LCPB programot, valamint a vevőt arról, hogy a program szabályai rá szállnak át. (Tehát neki kell az 5 éves határidőig üzemben tartania a berendezést.)

Monitoring eljárások: Az Energy Saving Trust ellenőrzési joga 5 évig.

Szankciók: Nincsenek megemlítve (törvény szabályozza?)

Bevont hatóságok, szervezetek: Energy Saving Trust, Helyi Engedélyeztetési Hatóság (általában az önkormányzat).

Bevonandó szakemberek köre: akkreditált listázott szerelők (vállalatok)

CO₂ csökkentés számítása: Az esettanulmányok alapján történik, de nem ismert pontosan milyen módszerrel.

A Program bevezetése mögött meghúzóó megfontolások: Annak érdekében, hogy az Egyesült Királyság elérje a 2020-ra és 2050-re előirányzott %-ú megújuló energia felhasználását, és csökkentse a karbon lábnyomát szükséges ezen beruházások vonzóbbá tétele. Ennek egyik eszköze a beruházások anyagi támogatása.

Skócia

Energy Assistance Package (EAP)

<http://www.scotland.gov.uk/Topics/Built-Environment/Housing/access/FP/eap>

<http://www.energysavingtrust.org.uk/scotland/Scotland-Welcome-page/At-Home/Energy-Assistance-Package>

Támogatott beruházások köre: központi fűtésrendszer bevezetése, ahol alkalmas levegős hőszivattyú kiépítése, új kazán, nyílászárók szigetelése, falak szigetelése, légréses falak szigetelése, padlószigetelés, szoba termosztát és hőszabályozás, tartályok és csövek szigetelése stb.

2009 Áprilisától kezdve működik. Ez a háztartások energiahatékonyságát célzó rendszer, szociális alapon működik. Tehát akik veszélyeztetettek abból a szempontból, hogy nem képesek az energiaszámláikat kifizetni részesülhetnek többfajta államilag finanszírozott szigetelési beruházásban.

Akik viszont nem esnek ezen veszélyeztetett személyek körébe egyáltalán nem pályázhatnak támogatásra ennek a programnak a keretében. Ellenben ingyenes energiahatékonysági tanácsadó telefonvonal az ő részükre is rendelkezésre áll.

Személyre szabott elbíráláson alapul, hogy mely háztartásokon milyen munkálatokat végeznek!

Támogatott személyek, háztartások köre:

4 szintű rendszer:

1. szint: Energetikai szaktanácsadás minden telefonálónak (akár évi 300 GBP megtakarítás)
2. szint: Azoknak, akik nehézségekkel küzdenek az energia költségeik kifizetésében segély és adókedvezmény, illetve tarifakedvezmény adható (akár évi 150GBP megtakarítás).
3. szint: Szigetelés végrehajtása az idős és hátrányos helyzetű igénylők házain (akik megfelelnek az előírt kritériumoknak)

Részletesebben erre jogosultak (saját tulajdonú, vagy magánszemélytől bérelt lakás lakói):

- Azon személyek, akik elmúltak 70 évesek (vagy élettársuk elmúlt 70) és nem rendelkeznek központi fűtéssel
- Azon összes személy, aki elmúlt 75 éves (vagy élettársuk elmúlt 75)
- Valamilyen szociális segélyre jogosult személy

4. szint: Szükség esetén komolyabb intézkedések az alább részletezett csoportba tartozók otthonain

A finanszírozott beruházások maximum 6500 GBP költségkeretig:

- központi fűtésrendszer bevezetése, ahol alkalmas levegős hőszivattyú kiépítése,
- új kazán és beszerelése,
- nyílászárók szigetelése,
- falak külső-belső szigetelése,
- légréses falak szigetelése,
- padlószigetelés,
- szoba termosztát és hőszabályozás,
- tartályok és csövek szigetelése
- Egyéni elbírálás alapján szóba jöhet más szükségesnek ítélt, de itt fel nem sorolt energiahatékonysági beruházás

Akik ezekre jogosultak lehetnek:

ha igénylő személy vagy élettársa:

- 60 évnél idősebb és nincs központi fűtés az otthonában

- A lakás, amely a tulajdonában van, vagy amelyet magánembertől bérelt a skót energiahatékonysági besorolás alapján nem minősül energiahatékonynak (Az ingatlan SAP pontszáma 39 alatti erről bővebben lentebb) ÉS:

- ☐ Elmúlt 75 éves
- ☐ Elmúlt hatvan éves és a fentebb említett segélyek valamelyikére jogosult
- ☐ 5 évesnél fiatalabb gyermeke van és jogosult az említett segélyek valamelyikére
- ☐ 16 évesnél fiatalabb fogyatékkal élő gyermeke van és jogosult a felsorolt segélyek egyikére
- ☐ Várandós és jogosult a felsorolt segélyek valamelyikére

Most először a mobil otthonok lakói számára is elérhető ez a támogatási rendszer!

Skót Energhatékonyági besorolás:

A Standard Assessment Procedure a skót kormány által kialakított minősítési rendszer az épületek energiahatékonyságának besorolására. A fűtési költség, világítás és szellőzésen alapul, 0-100-as skálán pontoz. 2005-ben a skót ingatlanok átlagban 60as besorolást értek el. Az újépítésű ingatlanok 80 és a fölött.

Nem energiahatékony minősülnek azok az otthonok, amelyek az energetikai ellenőrzés során 54 alatti SAP (Standard Assessment Procedure) pontszámot kapnak.

A támogatás nagysága: Közvetlen pénzübeli támogatást nem adnak, hanem elvégeztetik a szükségesnek ítélt munkálatokat elsődlegesen maximum 4000 GBP összeghatárig. Ha azonban ekkora összegű beruházással az épületet még mindig nem sikerült legalább 39-es SAP pontszámúra fejleszteni, akkor további beruházások valósulnak mindösszesen maximum 6500 GBP összeghatárig. Összesen évi 55.8 millió GBP keret áll rendelkezésre.

Adminisztratív eljárás:

1. Az EAP programra kizárólag telefonon lehet jelentkezni, illetve egy online igénylőlap kitöltésével telefonos (esetleg e-mailes) felkeresést lehet igényelni, amelyet 5 napon belül ígérnek. Ekkor meg kell adni a nevet és a pontos címet, valamint, hogy mi iránt érdeklődik az illető.

Amennyiben az igénylő kezdeményezi a hívást, először kérdéseket tesznek fel a személyéről és otthona jellemzőiről beleértve a fűtésrendszert, hogy ezek alapján felbecsülik, hogy otthona körülbelül milyen energiahatékonysági pontszámú lehet és a 4 szintű szolgáltatások közül melyikre van nagy eséllyel lehetősége a telefonálónak.

2. Amennyiben az ingatlan alacsony energiahatékonyságúnak tűnik a telefonbeszélgetés alapján és a lakó megfelel az előzetes kritériumoknak, akkor kiküldenek egy ügynököt, aki felméri az ingatlant és kiszámolja a valódi SAP pontszámát és megállapítja, hogy a négy szint közül melyiknek megfelelő beruházásokat valósítanak meg a program keretében.

3. AZ Energy Saving Trust által megbízott kivitelező végrehajtja az előírt munkálatokat.

4. Minőség-ellenőrzés és újabb SAP pontszám számítás

5. (Amennyiben az épület még mindig 39es pontszámú vagy az alatti újabb intézkedések +2500 GBP értékben (összesen max 6500 GBP)

Az EAP programnak nem találtam folyamatábráját, ezért beszúrom a nagyon hasonló Warm Deal program lépéseit ábrázoló ábrát (forrás: <http://www.warmfront.co.uk/index.htm#>):

Igazoló okmányok papírok: A honlapon ezt nem említik, valószínűleg a különböző segélyekre való jogosultságot igazolni kell, hiszen ez is a programban való részvétel kritérium-feltétele.

A pályázati adminisztráció hossza: Az EAP programnál erről nincs adat, a Warm Deal programnál a szigetelési munkákat 3 hónapon belül, a fűtésrendszeri munkákat 6 hónapon belül végzik el.

A Beruházás szavatolása hosszabb távon: nincs infó

Monitoring eljárások: A munkálatok minőségellenőrzése közvetlenül a végrehajtás után.

Szankciók: nincs megemlítve

Bevont hatóságok, szervezetek:

- A skót a kormány
- Energy Saving Trust
- A már korábban létező energiahatékonysági tanácsadó rendszerek
- energiaszolgáltatók (a 4. szintű támogatás végrehajtását a Scottish Gas menedzseli.)

Bevonandó szakemberek köre:

- Az Energy Saving Trust által kiküldött ügynök, aki az ingatlan energiahatékonyságát méri fel
- Szigetelést és a fűtésrendszerrel kapcsolatos munkákat végző szakemberek
- Minőség (biztosítási) ellenőr

CO₂ csökkentés számítása

A programról összesítő statisztikák érhetők el, amely alapján 2009-ig közel 120 ezer tonna CO₂-t takarítottak meg a programnak köszönhetően.

Estimated outcome of help during year to date (excludes legacy CHP and WD)	TOTAL	AVERAGE (For those Helped)
Increase in income, all households helped (£ per annum)	£1,184,061	£1,432
- Increase in income for pensioner households (£ p.a.)	£798,928	£1,210
- Increase in income for families and other non-pensioner households (£ p.a.)	£385,133	£2,306
Reduction in annual fuel bills from switch to social tariffs (£)	£172,773	£129
Reduction in annual fuel bills from switching payment types (£)	£23,416	£164
Reduction in fuel bills due to energy efficiency measures (£ over lifetime of measures)	£28,367,685	£9,316
Increase in energy efficiency of homes receiving stage 4 measures (SAP points)	n/a	43
Reduction in carbon (tonnes CO ₂ over lifetime of measures)	119,949	38

	Dec-09	Year to date (Apr 09 - Dec 09)
Households in contact about the Energy Assistance Package	5,175	36,156
Those taking up offers of help		
Households	5,491	33,733
People	8,885	56,601
Types of help		
Energy saving advice (incidences)	8,079	40,629
Income maximisation referral (people)	688	6,668
Resulting in increased income	126	827
Social tariff referral (by household fuel)	1,116	9,812
Resulting in move to social tariff	195	1,339
Resulting in payment type savings	39	143
Referred for EAP Stage 3 (households)	478	7,169
Referred for EAP Stage 4 (households)	2,341	6,777
Insulation measures	470	3,729
Draught proofing	106	284
Heating system measures	362	5,500
Referred for other CERT schemes	296	2,677

A Program bevezetése mögött meghúzódó megfontolások:

A skót kormány célul tűzte ki, hogy megszüntesse az energia szegénységet az országban (fuel poverty, energia szegénynek minősül az Egyesült Királyságban az, aki jövedelmének több mint 10% százalékát kell, hogy az energia-számláinak kifizetésére fordítania.) A válság hatására az ezt megelőző hasonló kormányprogram ellenére, nőtt azok száma a skót lakosságban, akiknek komoly anyagi nehézséget okoz az energia számlák kifizetése.

Az Energy Assistance Package célja, hogy növelje a háztartások jövedelmét (?) és az épületek energiahatékonyságát és hogy elérje, hogy a lakosoknak ne kelljen a szükségesnél többet fizetnie fűtési célra.

Közvetett cél, hogy Skócia 2020-ig 42%-kal, 2050-ig 80%-kal csökkentse a CO₂ kibocsátását.

NÉMETORSZÁG

Támogatások Németországban az energiahatékonyságért és a megújuló energiákért

Háztartásoknak

1. „Helyi-Tanácsadás”

Célcsoport:

Kérvényre jogosultak természetes személyek, jogilag különálló ipari vállalatok, magában foglalva a lakáspiaci vagy agrár területen lévőket. Jogi személyek akkor tudják igénybe venni, ha azok közösségi, jótékony vagy egyházi célokat szolgálnak. Magán lakástulajdonosok csak akkor vehetik igénybe, ha ez az egész házra vonatkozik és a lakóközösség azzal egyet értett.

Lakástulajdonosok tudnak tanácsadást igénybe venni, ha ez az egész épületre vonatkozik és a lakóközösség ezzel egyet értett. A tanácsadás támogatott, ami az építészeti hővédelemre, hőtermelésre és elosztásra (ezalatt a melegvíz előállítás is értendő) valamint a megújuló energiákra vonatkozik és egy mérnök vagy építész által megvalósított.

Leírás:

Támogatott az a tanácsadás, amelyik összefoglalóan az építészeti hővisszatartásra, hőtermelésre és elosztásra, melegvízelőállításra valamint megújuló energiák használatára vonatkozik és egy mérnök vagy építész által lefolytatott. **A tanácsadás egy írásbeli tanácsadónyilatkozat átadásával és elmagyarázásával zajlik.**

A maximális hozzájárulás **300 €** az egy illetve két generációs házak részére, ill. **360 €** a legalább 3 lakóegységgel rendelkező épületek részére. A támogatás 50 €-val megnő, ha a tanácsadás áram-megtakarítási tanácsokat is magában foglal. Maximum a költségek 50%-a biztosított. Járulékosan még egy termográfiai vizsgálat max 100 € értékben támogatott.

A támogatás fajtái:

- Hozzájárulás
- Halmozás (kumuláció) lehetséges

Segítség a kérvényhez:

A kérvény az energia-tanácsadó által lesz kiállítva, aki egyben a támogatás-fogadó is. A kérvényjogosult energia-tanácsadókról az interneten megtalálható. A tanácsadásnak nem szabad a kérvény benyújtását megelőznie.

2. Fogyasztói központok energiatanácsadása

Célcsoport:

Kérvényre jogosultak privát végfelhasználók, lakástulajdonosok, építkezők, bérlők vagy bérbe adók.

Leírás:

A következő intézkedések támogatottak:

1. Stacionális energia-tanácsadás

A tartományok érdekvédelmi fogyasztói központjaiban a következő területek energiatanácsadása történik:

- építészeti hőszigetelés (konstrukció, szigetelőanyag, hőhidak, szellőztetés)
- háztechnika (hőtermelés, szabályozás, hőelosztás, szellőztető berendezések)
- megújuló energiák (biomassza, termikus szolárenergia, photovoltaikus energia)
- felhasználói magatartás (helyesen fűteni, szellőztetni)
- áramspórolás (energiatakarékos berendezések, megvilágítás, stand-by)
- támogatási lehetőségek
- intézkedésektől a megvalósításig

Az időpontegyeztetés a tartományok fogyasztói központján keresztül történik. Ezért a tanácsadásért 5 €-t számolnak fel.

2. Helyi esetmenedzsment

A stacionális energiatanácsadás után lehetőség van egy további helyi tanácsadásra az egyes intézkedéseket illetően. Itt speciális részletproblémákat vizsgálnak vagy a megvalósítását az egyes lépéseknek beszélik meg. Az önrész ehhez 45 €. A támogatás összesen 188 €.

A támogatás fajtái:

- Hozzájárulás
- Kumuláció feltételekkel lehetséges

3. Energiahatékonyan szigetelni (pótlék/juttatás)

Célcsoport:

Kérvény beadására jogosultak lakás/háztulajdonosok (természetes személyek) saját használatban lévő vagy bérbe adott családi házakhoz (max. 2 generációs), vásárolni szándékozók (természetes személyek), újonnan szigetelt családi házak és mindezek akkor is érvényesek, ha a lakás egy lakóközösséghez tartozik (társasházak).

Leírás:

Olyan épületek támogatottak, amelyek építési kéreleme vagy engedélye 1995.01.01. előtt keltezett.

1. Szigetelés a KfW-energiahatékony házakhoz

Támogatottak az az intézkedések, amelyek hozzájárulnak egy KfW energiahatékony ház energetikai szintjének eléréséhez. Különböző standartok támogatottak:

- KfW energiahatékony ház 70
- KfW energiahatékony ház 100

A KfW energiahatékony házak éves primerenergia-szükséglete és a specifikus hővesztesége nem haladhatja meg a 2007-es energiacsökkentési tervben meghatározott, új építésű házakra vonatkozó, legmagasabb értéket. (Illetve ezen érték 70 és 100 százalékát.) Ez azt jelenti, hogy minél alacsonyabb egy KfW energiahatékony ház „száma”, annál alacsonyabb az épület éves primer energiaszükséglete és annál jobb az energetikai szintje. A támogatás KfW 70 házak esetén 17,5%-a a támogatható beruházásuknak, maximum 13.125 € lakóegységenként. A KfW 100 házak esetén 10%-a a támogatható beruházásoknak támogatott, maximum 7500 € lakóegységenként.

2. Egyéni intézkedések ill. szabad egyéni-intézkedés kombinációk

A következő egyéni intézkedések támogatottak:

- a külső falak hőszigetelése
- a tető hőszigetelése
- talajjal érintkező falak és talajok hőszigetelése a fűtött helyiségekben
- ablakok felújítása
- szellőztető rendszer beépítése
- fűtési rendszer kicserélése

A támogatás a támogatható beruházások 5%-a, maximum 2500 € lakóegységenként. Mindennemű beruházási támogatásra érvényes: hozzájárulást 300 € alatt nem fizetnek.

Támogatások fajtái:

- Hozzájárulás
- Kumuláció feltételekkel lehetséges

Kiegészítés:

A kérvényt a tervek előtt be kell adni.

4. Energiahatékonyan szigetelni – Hitel

Célcsoport:

Kérvény benyújtására jogosultak a lakások/házak tulajdonosai illetve bérbeadói, épp úgy, mint az újonnan szigetelt lakóépületet vásárolni szándékozók, mint például privát személyek, lakásvállalkozások, közösségek/községek, egyesületek és minden hasonló létesülései és közintézményei a közjognak. Egy Contracting-Terv támogatásai is lehetségesek.

Leírás:

Olyan intézkedések támogatottak (ide értve a lakó-, idős- vagy gondozó otthonokat is), amelyeknek az építési folyamodványa és kérelme 1995.01.01. előtt lett benyújtva.

1. KfW-Energiahatékony házak szigetelése

Olyan intézkedések támogatottak, amelyek hozzájárulnak egy KfW energiahatékony ház energetikai szintjének eléréséhez. Különböző standardok részesülnek támogatásban:

- KfW-Energiahatékony ház 70
- KfW-Energiahatékony ház 100

KfW-Energiahatékony ház magyarázata: ld. 3. pont

A hozzájárulás törlesztése akkor garantált, ha a meghatározott KfW-Energiahatékony ház standardja elért lett és a fejlesztések menete egy szakkollega által tanúsítva vannak. A KfW-Energiahatékony ház 70 részére a törlesztési hozzájárulás 12,5%-a a költségeknek, a KfW-Energiahatékony ház 100 részére pedig 5% garantált.

2. Egyéni intézkedések illetve szabad egyéniintézkedés-kombinációk

A következő intézkedések támogatottak:

- Ablakok felújítása/ cseréje
- Külső falak szigetelése
- Tető szigetelése
- A talajjal érintkező falak és talajok szigetelése a fűtött helyiségekben
- Szellőző rendszer beépítése
- Fűtési rendszer cseréje

A hitelkeret megállapításánál az egyes intézkedések szabadon kombinálhatóak.

Támogatott lehet a támogatható invesztálási költségek 100%-a a mellékes költségeket is magukban foglalva (építész, energiaspórolási tanácsadás stb.), maximum 75.000 € lakóegységenként szigetelésnél KfW-Energiahatékony házak esetén és maximum 50.000 € lakóegységenként egyenkénti beruházásoknál vagy ezek kombinációjánál. A kamatkondíciók a piac szerint változnak, mindenkorit meg lehet találni a www.kfw-foederbank.de internet oldalon.

A támogatások fajtái.

- Kölcsön, törlesztési támogatás
- Kumuláció feltételekkel lehetséges

Kiegészítés:

A kérvényt a tervezés előtt kell benyújtani. Programszám: 151 ill. 152 (kombináltnál).

5. Energiahatékonyan szigetelni – egyéb támogatás

Célcsoport:

Kérvény benyújtására jogosultak a lakások/házak tulajdonosai illetve bérbeadói, mint például privát személyek, lakásvállalkozások, közösségek/községek, egyesületek és minden hasonló létesülései és közintézményei a közjognak.

Leírás:

A program keretén belül „Energiahatékonyan szigetelni” olyan támogatási kiegészítések találhatók speciális intézkedésekhez, amelyek a CO₂-kibocsátás csökkentését garantálják.

A következő intézkedéseket foglalja magában:

1. Hozzájárulás az „építési kísérethez”

Aki egy szakember segítségét akarja kérni háza felújításánál az „energiahatékonyan szigetelni” program keretében (ami azt jelenti, hogy vagy egy hitellel támogatott KfW-Energiahatékony házat szeretne, vagy minimum 2 beruházási lehetőség kombinációját használja), az külön támogatást kérhet az építési folyamatok végigkíséréséhez (felügyeléséhez). A támogatás a támogatható költségek 50%-a, maximum 2000 € kérvényenként és invesztálási tervenként.

2. Pótlás éjszakai áram tároló fűtésből

A kiegészítés éjszakai-áram-tároló-fűtésből az „energiahatékonyan szigetelni” programban vagy a „piacösztönző program a megújuló energiák támogatásért” programban támogatható fűtési berendezések támogathatóak 200 €-val beépített készülékenként.

3. A hőelosztás optimalizálása

A hőelosztás optimalizálása támogatott. Ehhez tartoznak különösen a következők:

- Az Ist-állapot analizálása a DIN EN 15378 szerint
- A berendezés nagyságának vizsgálata
- A berendezés beállítása (ide tartozik a hidraulikus beállítás)
- A szabályozási rendszer finomabb beállítása (pumpa, ventilátor, szabályozók)
- Cirkulációs pompa beépítése

A támogatás a támogatható költségek 25%-a. Ha költségek 400 € alatt vannak, a támogatás összege 100 €. 100 € alatti költségek után nem jár támogatás.

A támogatás fajtái:

- Hozzájárulás
- Kumuláció lehetséges

Kiegészítés:

A kérvény készítése az intézkedések megvalósítása után. A kérvényt legkésőbb a tervek befejezése után 6 hónappal be kell nyújtani a KfW-nek. Itt a számlázási dátum érvényes. Csak azok az intézkedések támogatottak, amelyek 2009.03.31-e után befejezettek lettek. Programszám: 431.

6. Lakótér modernizálása

Célcsoport:

Kérvény benyújtására jogosultak a lakások/házak tulajdonosai illetve bérbeadói, mint például privát személyek, lakásvállalkozások, közösségek/községek, egyesületek és minden hasonló létesülései és közintézményei a közjognak, illetve bérlők is, ha azzal a bérbeadó egyet ért.

Leírás:

Lakóépületeken történő intézkedések támogatottak

1. Standard intézkedések

1.1. Modernizálása és rendbetétele a lakóépületnek

- építészeti beruházások a használati érték növeléséhez (pl. „lakásszabás”, vízellátás)
- építészeti beruházások az általános lakóviszonyok javításáért (pl. balkon/loggia építése, lift utólagos építése)

- helyreállító renoválások (talaj, ablakok)
- építészeti beavatkozások a ház/lakás egy részén (pl. tetőbeépítés)
- központi fűtés vagy elemeinek felújítása

1.2. Kültéri berendezések javítása, felújítása a 3 lakóegységnél több lakást tartalmazó épületekben (egész épületet érintő berendezések, játszótéri létesítmények stb.)

A standard intézkedések megvalósításánál figyelni kell a hatályos előírásokra.

2. Átépítés

- lakások/épületek akadálymentesítése
- lakásbővítés/lakóterület-felosztás

A támogatható költségek 100%-a támogatott, a standard intézkedéseknél maximum 100.000 € lakóegységenként az építésnél maximum 50.000 € lakóegységenként. A kamatkondíciók a piac szerint változnak, mindenkorit meg lehet találni a www.kfw-foederbank.de internet oldalon.

A támogatás fajtái:

- Kölcsön
- Kumuláció lehetséges

Kiegészítés:

A kérvényt a tervek megkezdése előtt kell benyújtani.

7. Energiahatékonyan építkezni

Célcsoport:

Kérvény beadására jogosultak új építésű lakóépületek beruházói vagy vevők (saját használat vagy bérbeadás esetén is), így például privát személyek, lakásvállalkozások, közösségek/községek, egyesületek és minden hasonló létesülései és közintézményei a közjognak.

Leírás:

Támogatott a lakóépületek létesítése, felállítása vagy vétele, ideértve a lakóépületeket, idősek otthonát vagy gondozó otthonokat. Létesítésnek számít az eddig meglévő épület kibővítése külön lezárt lakóegységgel vagy az eddig nem lakóegységként használt épület lakóegységgé alakítása. Különböző standardok támogatottak:

- KfW-Energiahatékony ház 55
- KfW-Energiahatékony ház 70

A KfW-Energiahatékony ház 55 előírása, hogy az éves primér energiaszükséglete maximum 40kWh lehet minden használt négyzetméterre. A továbbiakban pedig a ház éves primér-energiacsökkentési tervben meghatározott új építésű házakra vonatkozó legmagasabb érték 55%-át. A KfW-Energiahatékony ház 70 előírása, hogy az éves primér energiaszükséglete maximum 60kWh lehet minden használt négyzetméterre. A továbbiakban pedig a ház éves primér-energiacsökkentési tervben meghatározott új építésű házakra vonatkozó legmagasabb érték 70%-át. Ez azt jelenti, hogy minél alacsonyabb egy KfW energiahatékony ház „száma”, annál alacsonyabb az épület éves primér energiaszükséglete és annál jobb az energetikai szintje. Az építési költségek 100%-a támogatott lehet, maximum 50.000 € lakóegységenként. A kamatkondíciók a piac szerint változnak, mindenkorit meg lehet találni a www.kfw-foederbank.de internet oldalon.

A támogatás fajtái:

- Kölcsön

- Kumuláció lehetséges

Kiegészítés:

A kérvényt a tervek megkezdése előtt be kell nyújtani.

8. KfW-Lakástulajdonos program

Célcsoport:

Kérvény beadására jogosultak magánszemélyek, akik saját használatra lakást szereznek.

Leírás:

Támogatott az építése vagy megszerzése saját használatú családi háznak/öröklakásnak éppúgy, mint egy lakóközösség/szövetkezet részének megszerzése.

1. Építés vagy megszerzés

A következő költségek figyelembe vettek:

- építésnél: az alap költségei, építési mellékiadások

- megszerzésnél: vételár, magába foglalva a vételi mellékköltségeket és a felmerülő modernizálási költségeket, rendbehozási és átépítési kiadásokat.

Az összes költségek 30%-a támogatott, maximum 100.000 €.

2. Lakóközösség/szövetkezet részének megszerzése:

A lakóközösség/szövetkezet rész 100%-a támogatott, maximum 100.000 €. A kamatkondíciók a piac szerint változnak, mindenkorit meg lehet találni a www.kfw-foederbank.de internet oldalon.

Támogatás fajtái:

- Kölcsön

- Kumuláció lehetséges

Kiegészítés:

A kérvényt a tervek megkezdése előtt be kell nyújtani.

9. Piacösztönző program a megújuló energiák használatához

Célcsoport:

Kérvény benyújtására jogosultak magánszemélyek, szabad tevékenységűek, kommunák, közösségi testületek és célcsoportok, kis- és közepes vállalkozások és közhasznú szervezetek. A kérvény benyújtója vagy a tulajdonos, vagy a bérlő, vagy a földterület bérlője, aminek a területén a berendezés állni fog.

Leírás:

A „piacösztönző program a megújuló energiák használatához” program keretén belül az egyes intézkedéseknek egy alaptámogatása lehetséges. Az alaptámogatáshoz egy vagy több bónusz igénybe vehető. Különösen innovatív berendezések profitálnak az innovációs támogatásból.

Az alaptámogatásnál különbséget tesznek a már meglévő és a most építendő/épülő házak közt. Az új épületeknél, amelyeknek az építési kérelme illetve engedélye 2009-ben lett beadva illetve elfogadva, a hozzájárulás mértéke 25%-kal csökken. A bónusztámogatás mértéke mindenkor ugyanannyi marad. Új épületek berendezései, amelyeknek az építési kérvénye 2008-ban vagy az előtt keltezett, ugyanannak számítanak, mintha régi építésű házban lennének.

A következő intézkedések támogatottak:

1.) Termikus napkollektorok melegvíz előállításra

- Alaptámogatás:

Támogatott a termikus napkollektor felállítása melegvíz előállítás céljából maximum 40 nm bruttó kollektor felületig.

A hozzájárulás nem új házak esetén 60 € megkezdett négyzetméterenként, maximum 410 €. Az új épületekre ugyanez 45 €/nm, és legfeljebb 307,5 €. A növelése a már üzembe helyezett kollektornak 45 €-val támogatott megkezdett négyzetméterenként, így maximum 40 nm támogatott.

- Bónusztámogatás

- **Kazáncsere-bónusz:** egy szolárberendezés üzembe helyezésénél és egy azonnal átállásnál nem-tüzelőanyagot felhasználó kazánról tüzelőanyagot felhasználó kazánra az energia-megtakarítási rendelet szerint (olaj vagy gáz), a támogatás összege 375 €-val nő. Ehhez a bónuszhoz a kérelem benyújtásának határideje: 2009.12.31.
- **Regeneratív kombinációbónusz:** Ha járulékosan még egy biomassza égetőberendezés és egy hőpumpa alkalmazásra kerül, a támogatás 750 €-val nő.
- **Keverőpumpa-bónusz:** ha egy energiahatékony/takarékos keverőpumpa is alkalmazásra kerül a támogatás mértéke 200 €-val nő fűtőberendezésenként.
- **Szolárpumpabónusz:** Különösen hatékony napkollektorpumpa használata esetén minden pumpa 50 €-val támogatott.

2.) Termikus napkollektor használata melegvíz előállításra és fűtésre

- Alaptámogatás

Termikus napkollektor használata melegvíz előállításra és fűtésre támogatott 40 nm bruttó kollektor felületig ugyanúgy ha azt hűtésre vagy mellékhő előállítására használják. A hozzájárulás már meglévő épületek esetén 105 € minden megkezdett négyzetméter után és 78,75 € új építésű házak esetén. 105 € négyzetméterenként garantált mellékhő előállítása esetén. A minimális kollektorfelület síkkollektor esetén 9 nm, vákuumcső kollektor esetén 7nm. Ehhez egy puffertárolónak kell még meglennie a fűtés részére, ami min. 40 liter négyzetméterenként síkkollektor esetén és 50 liter vákuumcső kollektor esetén. A kibővítése a már üzembe helyezett berendezéseknek 45 €-val támogatott minden megkezdett bruttó négyzetméter után. Maximum 40 nm támogatott.

- Bónusztámogatás

- **Kazáncsere-bónusz:** egy szolárberendezés üzembe helyezésénél és egy azonnal átállásnál nem-tüzelőanyagot felhasználó kazánról tüzelőanyagot felhasználó kazánra az energia-megtakarítási rendelet szerint (olaj vagy gáz), a támogatás összege 750 €-val nő. Ehhez a bónuszhoz a kérelem benyújtásának határideje: 2009.12.31.
- **Regeneratív kombinációbónusz:** Ha járulékosan még egy biomassza égetőberendezés és egy hőpumpa alkalmazásra kerül, a támogatás 750 €-val nő.
- **Hatékonysági bónusz:** Azoknak az épületeknek, amik a kevés primerenergia szükségletük miatt egy csekély költségmegtakarítást érnek el, egy összesített támogatás biztosított.
- **Keverőpumpa-bónusz:** ha egy energiahatékony/takarékos keverőpumpa is alkalmazásra kerül a támogatás mértéke 200 €-val nő fűtőberendezésenként.
- **Szolárpumpabónusz:** Különösen hatékony napkollektorpumpa használata esetén minden pumpa 50 €-val támogatott.

3.) Termikus napkollektorok 40 nm felett egy- vagy kétgenerációs házak részére

- Alaptámogatás

Támogatott a termikus napkollektor létesítése melegvíz előállításra és fűtésre több, mint 40 nm bruttó kollektorfelület esetén egy- vagy többgenerációs házaknál.

A hozzájárulás a már meglévő házak esetén az első 40 nm-re 105 € megkezdett bruttó kollektor négyzetméterenként. Az ezen felül üzembe helyezett kollektorfelület 45 €-val támogatott négyzetméterenként. Az új építésű házak esetén ez az összeg az első 40 nm esetén 78,75 €-ra csökken és minden további megkezdett nm esetén 33,75 €. A kibővítése a már

üzembe helyezett kollektorfelületnek 45 €-val támogatott négyzetméterenként. Maximum 40 nm támogatott. Egy puffertárolónak is rendelkezésre kell állnia.

- Bónusztámogatás

A bónusztámogatás megegyezik a 2.) pontban leírtakkal.

4.) Innovációs támogatás – termikus napkollektorok

Egy napkollektor beépítése 20 és 40 nm bruttó kollektorfelület között, amennyiben más követelmények teljesítettek, innovációs támogatással támogatott. Feltétel, hogy a berendezés felállítását megelőzze a kérvény beadása.

Napkollektorok melegvíz előállításra és/vagy fűtésre legalább 3 lakóegység esetén illetve nem lakóházak esetén minimum 500 nm használt terület esetén:

A hozzájárulás a már meglévő épületeknek 210 € négyzetméterenként. Új építésű házak esetén 157,50 € biztosított bruttó négyzetméterenként.

Napkollektorok mellékhő előállításra és hűtésre:

A hozzájárulás már meglévő házak esetén 201 € négyzetméterenként. Új házak esetén 210 € nm-enként mellékhő és 157,50 € hűtés esetén.

5.) Hőpumpa fűtéshez és melegvíz előállításához

- Alaptámogatás már meglévő házak esetén

A támogatás víz/víz- illetve nap/víz hőpumpa esetén 20 € lakó-négyzetméterenként, maximum 3000 € lakóegységenként. Nem lakóépületekben 20 €-val támogatott minden fűtendő nm. Lakóházak esetén, ahol több, mint 2 lakóegység található és nem lakóépületek esetén maximum 15%-a az összes beruházási költségeknek támogatott. Levegő/víz hőpumpa esetén minden nm 10 €-val támogatott, maximum 1500 € lakóegységenként. Nem lakóépületekben a támogatás szintén 10 € fűtött nm-enként. Lakóházaknál több, mint 2 lakóegység esetén és nem lakóépületeknél a nettó beruházási költségek maximum 10%-a támogatott.

- Alaptámogatás új építésű házak esetén (építési kérvény 2009.01.01. előtti)

A hozzájárulás a víz/víz illetve nap/víz hőpumpa esetén 10 € nm-enként, maximum 2000 € lakóegységenként. Nem lakóépületekben 10 €-val támogatott minden fűtött nm. Lakóépületek esetén, amelyeknek több, mint 2 lakóegységük van és nem lakóépületek esetén a nettó beruházási költségek maximum 10%-a támogatott.

Levegő/víz hőpumpa esetén minden lakott nm 5€-val támogatott, maximum 850 € lakóegységenként. Nem lakóépületekben szintén minden használt, fűtött nm 5 € támogatást kap. Lakóépületek több, mint 2 lakóegységgel, vagy nem lakóépületek a nettó beruházási költségük maximum 10%-át kapják vissza.

Új építésű lakások esetén, amelyeknek az építési kérelme 2008.12.31-e után keltezett, az alaptámogatás 25%-kal csökkentett.

- Bónusztámogatás

- Regeneratív kombinációbónusz: Ha járulékosan még egy napkollektor alkalmazásra kerül, a támogatás 750 €-val nő.

- Hatékonysági bónusz: Azoknak az épületeknek, amik a kevés primerenergia szükségletük miatt egy csekély költségmegtakarítást érnek el, egy összesített támogatás biztosított.

- Keverőpumpa-bónusz: ha egy energiahatékony/takarékos keverőpumpa is alkalmazásra kerül a támogatás mértéke 200 €-val nő fűtőberendezésenként.

6.) Pelletfűtés

- Alaptámogatás

Támogatottak az automatikus berendezések teljesítmény- és tüzelőszabályozóval, az automatikus gyújtó-berendezésű tüzelők hőtermelésre, aminek az installált névleges hőteljesítménye 5kW és 100kW között van (kombinációs kazánok is). A kazán teljesítménye minimum 89% kell legyen. A támogatás a már meglévő épületekben 36 € kW-onként és 27 az új építésűekben.

A támogatás minimum:

- légvezetéses (?) pelletkazánoknál (8kW alatt): 500 € régi és 375 € új házaknál
- légvezetéses pelletkazánoknál (8kW fölött): 1000 € régi és 750 € az új házakban.
- 2009. 07. 01-től az alaptámogatás minden légvezetéses pelletkazánra 500 €, 375 € új építésű házak esetén, maximum 20%-a a nettó befektetési költségeknek.
- Pelletkazán víztárolóval: 1000 € a régi és 750 € az új házaknak
- Pelletkazán: 2000 € a régi és 1500 € az új építésű házak esetén
- Pelletkazán új beépítésű puffertárolóval minimum 30 liter per kW-onként: 2500 € régi és 1875 € az új építésű házaknak.

- Bónusztámogatás

- Regeneratív kombinációbónusz: Ha járulékosan még egy napkollektor alkalmazásra kerül, a támogatás 750 €-val nő.
- Hatékonysági bónusz: Azoknak az épületeknek, amik a kevés primerenergia szükségletük miatt egy csekély költségmegtakarítást érnek el, egy összesített támogatás biztosított.
- Keverőpumpa-bónusz: ha egy energiahatékony/takarékos keverőpumpa is alkalmazásra kerül a támogatás mértéke 200 €-val nő fűtőberendezésenként.

- Beruházási támogatás

Támogatottak azok a berendezések, amelyek a kijövő gázban található anyagok másodlagos kiválasztásáért felelősek. A hozzájárulás mértéke 500 €.

7.) Nyesedékfa-fűtés

- Alaptámogatás

Támogatottak azok a berendezések, amelyek teljesítmény- és égetési szabályozóval vannak ellátva, mint ahogy automatikus gyújtórendszerük is van, és a névleges installált teljesítményük 5 kW és 100 kW között változik. Azok a készülékek támogathatóak, amelyeknek a puffertárolási volumenük minimum 30 liter kW-onként.

A támogatás mértéke 1000 € régi és 750 € új építésű házak esetén, készülékenként.

- Bónusztámogatás

Ld. A pelletfűtés programrészben.

- Beruházási támogatás

Ld. A pelletfűtés programrészben leírtak.

8.) Hasábfával fűtés

- Alaptámogatás

Támogatottak azok a fahasáb-tüzelésű kazánok, amelyek névleges teljesítménye minimum 15 kW, maximális teljesítményük 50 kW. Csak azok a berendezések támogathatóak, amelyeknek a puffertároló kapacitása minimum 44 liter kW-onként. A támogatás 1125 € a régi és 843,75 € az új építésű házak esetén, készülékenként.

- Bónusztámogatás

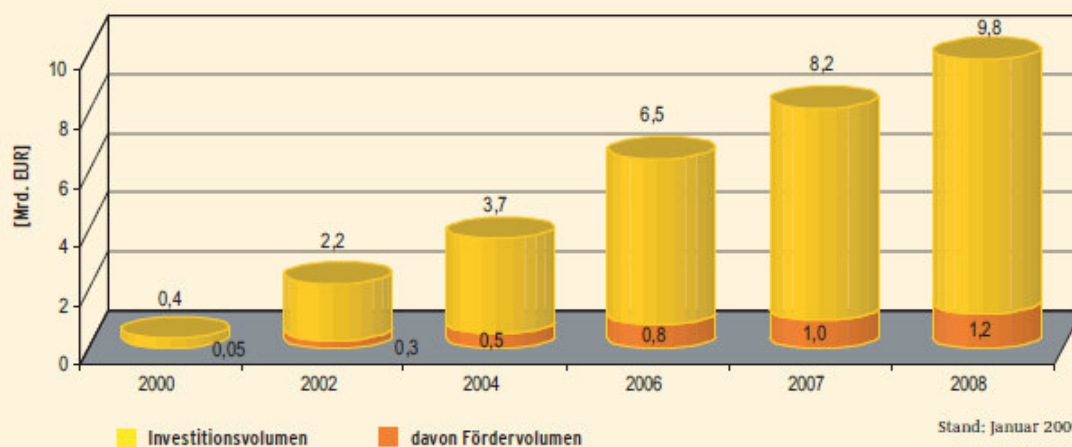
Ld. A pelletfűtésnél leírtakat.

- Beruházási támogatás

Ld. A pelletfűtés programrészben leírtak.

Fördermittel und ausgelöstes Investitionsvolumen (kumuliert) im Marktanreizprogramm seit dem Jahr 2000

2.A. számú melléklet: Összefoglaló a külföldi támogatási rendszerek fő jellemzőiről

	Nagy-Britannia			Csehország
Program neve	Boiler scrappage (kazáncsere)	LOW carbon buildings 1. (alacsony CO ₂ kibocsátású házak 1)	LOW carbon buildings 2. (alacsony CO ₂ kibocsátású házak 2)	Zelená Usporám (Zöld megtakarítás)
Támogatott beruházások	G energiaosztályú elektromos kazánok cseréje A osztályú gázbojler, mikro CHP, hőszivattyú, fatüzelésű fűtés, napkollektor	Fűtőkorszerűsítés megújulókkal napkollektor, biomassza Mikro CHP Szélturbina, Napelem (áramtermelésre csak 2010. febr-ig, utána kedvező betáplálási tarifa az ösztönző)	Fűtőkorszerűsítés megújulókkal napkollektor, biomassza Mikro CHP Szélturbina, Napelem (2010. febr-ig volt kapható támogatás, utána kedvező betáplálási tarifa az ösztönző)	Szigetelés (részben vagy teljes) Nyílászárók Szellőztetőrendszer Biomassza fűtés Megújulók hasznosítása Passzív ház építés TERVEZÉS
Egyes beruházások le szabályozottsága	GAS SAFE regiszterben regisztrált kivitelezők	Minősített termékek és üzembe helyező Csak az ingatlan tulajdonosa, vagy az ő engedélyével az albérlő	Minősített termékek és üzembe helyező Max. 3 beruházás/ingatlan Csak a hatékonyságjavítás (szigetelés) után adnak megújulóra (bizonyítás?)	A köv. 15 évben is lakóingatlanként szolgáljon Minősített kivitelezői adatbázis Meghatározott kWh/m ² /év fogyasztás elérésekor vagy 20-30%-os energiaigény csökkenés Akkreditált mérnökök a kamarákon keresztül
Támogatottak köre	Magánszemélyek, 125 ezer háztartás	Magánszemélyek Iskolák Non-profit szervezetek	Üzleti szektor, közszektor, lakásszövetkezet, karitatív szervezet	Tulajdonosok: Magánszemélyek Társasházak, lakásszövetkezetek, vállalkozások,
Kizáró tényező	Ha már kapott fűtési rendszer korszerűsítésre támogatást			-
Támogatás nagysága/beruházás	Fix 400 GBP (120eFt)/háztartás	Max. 50% vagy max. 300 eGBP Esettanulmányok alapján 10-16%-os támogatás	100 eGBP (közepes lépték) 40% 1 M GBP, 40%	m ² alapú támogatás max. a beruh. 50%-a (1,5-7 MFt/lakás)

Keretösszeg	50 M GBP (14-15 Mrd Ft)	131 M GBP (38,6 mrd Ft)	131 M GBP (38,6 mrd Ft)	25 Mrd CZK(260 Mrd Ft)
Támogatási program időtávja	2010. januártól a keret kimerüléséig	2006- 2010	2006- 2010	2009. ápr-2012 dec. 31.
Igazoló okmányok, adminisztráció jellegzetességei	Szerelő igazolja a régi bojler Csak a célra felhasználható kupon Számla a vásárlásról és az üzembe helyezésről Gas safe	Kérelem Engedély (ha e.köt) Bejegyzett termék/kivitelező Költség Utólag: számlák, szerelői igazolás Tám. igénylő lap		Földhivatali kivonat Tulajdonosi hozzájárulás Becsület nyilatkozat Igazolás a beruh. megvalósításáról Számlák Nyilatkozat az adatok valóságáról
Bevont hatóságok	Energy Saving Trust irodák GAS Safe Register	Energy Saving Trust Engedélyező hatóság (önkormányzat)	Energy Saving Trust Engedélyező hatóság (önkormányzat)	Cseh Természet és Élet Minisztérium helyi irodái
Pályázati átfutás	10+25 munkanap adminisztráció (+ 12 hét a cserére)	Pályázati admin 5 + 25 mn 3-12 hónap	Pályázati admin 5 + 25 mn 3-12 hónap	10+8 hét az adminisztráció, a beruházásokat 9-24 hónapon belül kell megvalósítani
Monitorozás	Kupon rendszer Szűrőpróba (EST)	EST ellenőrizhet 5 évig	EST ellenőrizhet 5 évig	
Szankciók	-	-	-	Közjegyző előtt írják alá a szerződést, ami az esetleges visszaélés esetén gyorsítja a szankcionálást (pénz visszafizetése az államnak, büntetés)
CO₂ csökkentés számítása	Az egész programra becsült: 140 000 t/év	Esettanulmányok alapján, becsült érték	Esettanulmányok alapján, becsült érték	Tanúsítással (mérnöki munka)
Bevonandó szakemberek köre	GAS Safe regiszter	Hivatalosan bejegyzett technológia és kivitelező (talán olyasmi, mint az ÉMI engedély?)	Hivatalosan bejegyzett technológia és kivitelező (talán olyasmi, mint az ÉMI engedély?)	Akkreditált mérnök: kamarákon keresztül Regisztrált kivitelezők Regisztrált termék/technológia
Elidegenítési szabályok a		5 éven belüli tulajdonosváltásnál az	5 éven belüli tulajdonosváltásnál az	Nyilatkozat: Még min 15 évig lakóingatlanként funkcionál

beruházásra		adásvételi szerződésben rögzítik az új tulaj kötelezettségeit a pályázattal kapcsolatban	adásvételi szerződésben rögzítik az új tulaj kötelezettségeit a pályázattal kapcsolatban	
--------------------	--	--	--	--

	Németország			
Program neve	Mérnöki + pályázati tanácsadás	Energiatanácsadás	Energiahatékonyan szigetelni	Energiahatékonyan építkezni
Támogatott beruházások	Tervezés, műszaki tanácsadás (nagyjából tanúsítvány javaslati résszel)	Általános (nem műszaki jellegű) tanácsok	Tető, homlokzat, lábazatszigetelés Ablakfelújítás, -csere Szellőztetőrendszer Fűtőkorszerűsítés	Új építések
Egyes beruházások leszabályozottsága			1995 előtt épült épületek Az aktuális energetikai követelményérték, vagy jobb eredmény elérése a cél KfW 100 az aktuális követelményértéket eléri (magyar megfelelője a C kategória) KfW 70 az aktuális követelményérték 70%-a a hőigény	KfW 55 = 40kWh/m ² hőigény KfW 70 = 60 Kwh/m ² hőigény értékeket kell elérni
Támogatottak köre	Magánszemélyek, lakóközösségek	magánszemélyek	Magánszemélyek, lakóközösségek	Magánszemélyek, lakóközösségek, egyesületek, közintézmények
Támogatás nagysága/beruházás	300-400 Euro	188 Euro	KfW 100 10%, max 7500 Euro/lakóegység KfW 70 17,5 % max 13 e Euro/lakóegység	100% max. 55000 Euro
Keretösszeg	2000-2008 közt 1,2 Mrd euro (összesen 9,8 Mrd befektetést generált a program)			
Támogatási program időtávja	2000-től nyitott a program			
Bevont hatóságok	A tartományi helyhatóságok			

	Németország
Program neve	Megújuló ösztönzése
Támogatott beruházások	Napkollektor Hőszivattyú Pelletfűtés
Támogatottak köre	Magánszemélyek, lakóközösségek, kkv-k, közhasznú szervezetek
Kizáró tényező	
Támogatás nagysága/beruházás	Napkollektor: 45-60 Euro/m ² , vagy max 300 Euro HMV-re 80-105 euro/m ² vagy max 3200-4200 Euro Hőszivattyú 20 euró/m ² vagy max. 3000 euro/lakóegység, de nem több mint 10-15 % Pelletkazán: 375-500 (8kW alatt), és 750-1000 euro (8 kW felett)
Keretösszeg	
Támogatási program időtávja	

3. számú melléklet: Energiamegtakarítás és kategóriaugrás

I. Az összesített energetikai jellemző, azaz az elvi fogyasztás alakulása az $A/V \leq 0,3$ felület-térfogat arányú épületekre vonatkoztatva*

Energia-osztály	C oszt.-hoz viszonyított fogyasztás	Kategóriához tartozó maximális fogyasztás (kWh/m ² év)	Fogyasztás 20%-os megtakarítás után (kWh/m ² év)	Új kategória 20% megtakarítás esetén	Fogyasztás 30%-os megtakarítás után (kWh/m ² év)	Új kategória 30%-os megtakarítás esetén
A+	≤55%	61				
A	56-75%	83	66	A	58	A+
B	76-95%	105	84	B	73	A
C	96-100%	110	88	B	77	A
D	101-120%	132	106	C	92	B
E	121-150%	165	132	D	116	D
F	151-190%	209	167	E	146	E
G	191-250%	275	220	G	193	F
H	251-340%	374	299	H	262	G
I	≤ 341%	≤ 375	≤ 300	H	≤ 263	G

II. Az összesített energetikai jellemző, azaz az elvi fogyasztás alakulása az $A/V \geq 1,3$ felület-térfogat arányú épületekre vonatkoztatva*

Energia-osztály	C oszt.-hoz viszonyított fogyasztás	Kategóriához tartozó maximális fogyasztás (kWh/m ² év)	Fogyasztás 20%-os megtakarítás után (kWh/m ² év)	Új kategória 20% megtakarítás esetén	Fogyasztás 30%-os megtakarítás után (kWh/m ² év)	Új kategória 30%-os megtakarítás esetén
A+	55%	127				
A	75%	173	138	A	121	A+
B	95%	219	175	B	153	A
C	100%	230	184	C	161	B
D	120%	276	221	C	193	B
E	150%	345	276	D	242	D
F	190%	437	350	F	306	E
G	250%	575	460	G	403	E
H	340%	782	626	G	547	F
I	≤ 341%	≤ 784	≤ 627	G	≤ 549	G

*Az 1m²-re vetített árható energiafogyasztást a 7/2006 TNM rendelet 1. melléklet III. pontjában meghatározott összesített energetikai jellemző rögzíti

Az I. és II. táblázatban megjelenített elméleti kísérleti számítás során megvizsgáltuk, hogy az egyes energiaosztályokban 20 illetve 30%-os energiamegtakarítás esetén hogyan változik az épület energiaigénye kWh/m² év-ben kifejezve, illetve számíthatunk-e arra, hogy a lakóingatlan a megtakarítással jobb energetikai osztályba jut, azaz kategóriát ugrik. A kategóriaugrásokat sötét háttérrel jelöltük. A táblázatokban az egyes kategóriákhoz tartozó energiafogyasztási értékek felső határát tüntettük fel.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az itt elvégzett számítás pusztán elméleti kísérlet a kategóriaugrás lehetőségére, a valós épületadatok és az azokon alapuló számítások más eredményre vezethetnek. A fenti táblázat tehát demonstratív célt szolgál.

Az I. táblázatban az $A/V \leq 0,3$ felület-térfogat arányú épületekre vonatkozó adatokkal számoltunk. Ebben az esetben a 7/2006 TNM rendelet szerint a C energiasztályhoz legfeljebb 110 kWh/m^2 év elvi fogyasztási érték tartozhat, azaz ennyi az épület összesített energetikai jellemzője. A C energiasztályhoz tartozó fogyasztásból a 176/2008 Kormányrendeletben meghatározott viszonyszámok alapján számítható ki a többi osztály várható energiafogyasztása.

A II. táblázatból az $A/V \geq 1,3$ felület-térfogat arányú épületek egyes energiasztályaihoz tartozó fogyasztások olvashatók le. A 7/2006 TNM rendelet szerint az ilyen felület-térfogat arányú épületek esetében a C energiasztályhoz tartozó legmagasabb fogyasztási érték (azaz összesített energetikai jellemző) 230 kWh/m^2 év. Ebből, az előzőhöz hasonlóan számítható a többi energiasztályban megengedett elvi energiaigény.

Azoknál az épületeknél, ahol a felület-térfogat arány $0,3 \leq A/V \leq 1,3$, értelemszerűen a két szélsőérték közötti energiaigény várható. Ennek a modellezését nem tartottuk feltétlenül szükségesnek, a kategóriaugrások elvi lehetőségének bemutatásához.

A táblázat szerint a kedvezőtlen felület-térfogat arányú épületeknél 20%-os energiamegtakarítás esetén kisebb a kategóriaugrás esélye. 30%-os energiamegtakarításnál viszont majd minden esetben javul az épület/lakás energetikai besorolása. Mivel a számításnál következetesen az energiasztályokhoz tartozó legmagasabb fogyasztási értéket vettük figyelembe, valószínűsíthető, hogy ha egy lakás nem pont a kategória aljáról (azaz a legmagasabb fogyasztásról) indul, vagy a 20 illetve a 30%-hoz képest akár egy százalékkal magasabb energiamegtakarítást ér el a beruházással, akkor azokban az esetekben is számolhatunk kategóriaugrással, amikor a jelen számítás szerint ez nem következik be.

A táblázatból kiolvasható, hogy minél magasabb energiafogyasztásról, azaz minél gyengébb energiasztályból indul egy-egy lakás, annál magasabb energiamegtakarítás realizálható egy kategóriaugrással, kWh-ban kifejezve. Míg egy B kategóriás épület A kategóriába jutása esetén m^2 -enként 22 kWh takarítható meg évente, addig az F kategóriából E-be jutó épületnél a megtakarítás 44 kWh/m^2 ($A/V \leq 0,3$ felület-térfogat arányú épületnél). Még kiugróbb a különbség, ha a magas felület térfogat arányú ($A/V \geq 1,3$), tehát eleve magasabb elvi energiaigénnyel induló épületeket vizsgáljuk. Itt a B és A kategória között 46 kWh/m^2 év a különbség, az F és E kategória között már 92 kWh/m^2 év. Ha tehát a ZBR program célja elsősorban az, hogy magas energia- ezzel párhuzamosan magas CO_2 megtakarítást realizáljon, akkor a nagyon gyenge energetikai kategóriájú épületek javításának ösztönzése lehet az elsődleges cél.